

BİR ŞAİRİN DİZELERİNDEKİ SİR

Mehmet ÖZCAN

ÖNSÖZ

Bir yazarın düşünce ve hayal dünyasında tasarladığı şey, ne olursa olsun okuyucularına en yalın ve en sade biçimiyle yansıtmadı mı, işte tam da burada ikisi arasında bir uçurum yükselir. Yazarın içinde kendince dolandığı ama, okuyucunun kuşkuyla bakmasına neden olan soyutluk, bu anlaşmazlığı daha da derinleştirir. Elbetteki bu konuda dil önemli. İyi kullanılan bir dil, eseri akıcı kılacağı gibi tersi durum karmaşaya neden olabilir. Zevkle okuduğum bu çalışma bana bu yalın zevki ve okuyucusundan esirgemediği gerçekliği verdi. Yazarın, okuyanı yormadan ve deyim yerindeyse hiç birşeyden sakınmadan anlatımı uzunca bir şiirin mısralara ayrılışı gibidir.

Tanımadığı insanlara yaşamını adamaya hazır cefakar dövüşçülerin yaşamına imrenmemek elde değil. Yazarın, tiplerini iyi gözlemlediği kadar, onların iç dünyasından seslendiği de bir gerçek. Öyle bir gerçek ki, satırların ardına gizlenmiş direniş ezgileri ses verir gibi. Her solukta insanın önüne dikiliveren, haklı ama mütevazı çabalara özgürlük savaşçıları kahramanlıktan öteye bir nitelik bahsediyor. Öykülerin roman diliyle yoğrulmuş olması, okuyanı daha da sürüklüyor. Yeni Kürt insanının kendini yaratma çabalarını, korkusuzluklarını, tutkularını ve başkaldırını gördükçe içinde derin bir hümanizmanın uyandığını farkedeceksiniz. Verdikleri savaşımın başkalarını yok etmek için değil, kendilerini ve halklarını var etmek için olduğunu hissedeceksiniz.

Eminimki yazar düşünce ve hayal dünyasında yeniden yarattığı hiçbir uçuruma yuvarlamadan bize aktarmış durumda. Bize kalan sadece kelimeleri takip edip, bu gerçeğin tadına varmak.

Mesut AZGAN

ELCANÊ

Işıklar nedense hep bir düşman gibi durmuştu onlara. Tepede, şehirde, köyde ve her yerde. Gerçek aydınlığı kışkırtan ve gelmesini engellemek isteyen sahte aydınlıklar olarak duruyordu karşılarında bu ışıklar. Kim bilir belki de öyleydi.

Bir an durup sınıra doğru baktılar gruptakiler. Sınır boydan boya tutulmuş ve tutulan tepeler birer karakol haline getirilmişti. Tepeler projektörlerle aydınlatılmış, adete bir şehir görünümü veriyordu. Projektörler, tepenin dibindeki vadiyi de aydınlatıyordu. Işığı aydınlatıldığı yerlere büyük ihtimalle termal kameralar da yerleştirilmişti.

Tepenin dibindeki Sinaxt Vadisi sınır boyunca uzanıp gidiyordu. Özgürlük hareketine sahiplenilen sınır bölgesindeki Kürt köylüleri, köyleri yakılınca ve yaşam güvenceleri kalmayınca sınırın bu tarafına, Sinaxt Vadisine sığınmışlardı. Sinaxt Vadisinde bulunan çocuklarına, özgürlük savaşçılarına sığınmışlardı. Kendi topraklarında bir mülteci olan bu köylüler, mülteciliğe giden uzun yürüyüşün ilk adımını Sinaxt Vadisinde başlatmışlardı. Sinaxt Vadisi, bir süre halk ile gerillanın iç içe kaldığı bir alan olmuştu. Halk, burada gerillanın yanında kendisini güvenliğe hissediyordu. Bir süre burada gerillalarla iç içe yaşamışlardı, ta ki gerillalar onlara daha güvenli bir kamp yeri buluncaya kadar.

Güneş çoktan Sinaxt Vadisinin üzerinde kaybolmuştu. Gerillalar Gündüz dinlendikleri Sinaxt vadisinden çıkarak, yavaş yavaş Elcanê tepesine doğru yola koyulmuşlardı. Projektörlerin aydınlatıldığı yerlerde mümkün olduğunca geçmemeye dikkat ediyorlardı. Sık ağaçlıkların içinde yavaş ve dikkatli adımlarla ilerliyorlardı. Vadiden yukarıya çıktıkça sınır karakollarının yoğun olduğu bölgeye giriyorlardı. Artık öyle tehlikeli bir yere gelmişlerdi ki, üç yanı da Türk askerlerinin tuttuğu sınır karakolları ile çevriliydi. Bir tarafında Bêzenikê, bir tarafında Elcanê ve daha yukarıda ise Kela Spi sınır karakollarının bulunduğu stratejik yerler...

Gerillalar, Elcane tepesinin dibine yaklaşıyordu. Sonbahar kendisini bütün çıplaklığıyla hissettirmeye ve doğaya sarı rengini hakim kılmaya başlamıştı. Ağaçlarda dökülen yapraklar ve kuru otlar, yürüyüşlerini oldukça zorlaştırıyordu. Çünkü her kuru ota basıldığında, gecenin sessizliğine büyük bir gürültüymüş gibi karşılıyordu. Sınır karakolunun dibinde bulunan grup, daha dikkatli ve ses çıkarmadan ilerlemek zorundaydılar. Ne kadar sessiz yürümeye çalışsalar da her adım atışlarında kuru otlar ve dökülen kuru yapraklar gecenin sessizliğini büyük bir hissiyetle bozuyordu.

Grup komutanı Sedat, grubu toplayarak kısa bir durum değerlendirmesi yaptıktan sonra, ilerideki Elcanê tepesinin devamı olan Kela Spi'nin yamaçlarına gitmeyi kararlaştırdılar. Oraya gidilirse hem düşmanın içinde olacaklarından dolayı düşman etrafını fazla kontrole çıkmayacak ve hem de keşiflerini daha yakından ve sağlıklı yapacaklardı. Herkesin onayı alındıktan sonra tekrar yürümeye başlamışlardı. Elcanê ile Kela Spi arasında kayalık ve sık ağaçlıklı bir yere geldiklerinde durmuşlardı. Sabaha henüz birkaç saat vardı. İki sınır karakolunun arasında bulunan bu yer, iki sınır karakolunun keşfini yapmak için en yakın ve en uygun yerd. Karşı tarafta bulunan Bezenikê karakolunun uzaktan da olsa keşfini yapabileceklerdi.

Grup dört erkek üç bayan gerilladan oluşuyordu. Grup, zaman zaman rastgele askerlerin etrafına açtıkları ateş veya havan toplarının, bulundukları noktaya düşme ihtimaline karşı büyükçe bir kayanın dibine girerek dinlenmeye başlamışlardı. İlk nöbeti Hebun'un ısrarı üzerine bayan gerillalar tutacaktı. Henüz gün ışımadan grup kalkarak herhangi olumsuz bir duruma karşı hazırlanarak beklemeye başlamışlardı. Bu arada şafak sonrası karanlık yerini yavaş yavaş aydınlığa bırakıyordu.

Güneşin ilk ışıklarıyla artık Kürdistan'ın tüm tepelerinde keşifler başlardı. Gerillalar da, askerler de Kürdistan da güne keşifle başlarlar ve günün keşifle bitirirlerdi. Bu, her iki taraf için de vazgeçilmez ve hayati öneme sahip olan bir durumdu.

Günün ışımasıyla birlikte Sedat dübünü alıp, sık bir ağaç kümesinin içine sürünerek girdi. Hareket etmeden tepedeki düşmanın hareketlerini gözetlemeye koyuldu. Askerler de sabah saldırıları ihtimaline karşı etrafını keşfediyorlardı. Bir saat süren keşiften sonra askerlerin büyük bir bölümü dinlenmeye çekilmişlerdi. Ağır silahların bulunduğu mevziler ile dış mevzilerdeki nöbetçiler değiştirilerek günlük rutin çalışmalarına koyulmuşlardı. Askerler zaman zaman etraflarına rastgele ateş açıyordu. Mermiler grubun bulunduğu yerin üzerinden geçerek Sinaxt Vadisine düşüyordu.

Gündüz fazla harekete etmemek için gerillalar nöbeti ikiye saat ve ikiye ikiye tutuyordu. İki kişiden biri düşmanın bulunduğu tepenin keşfini yaparken diğer nöbetçi ise grubun uyuduğu yerde nöbet tutuyordu. Bir sonraki akşam grup yerini değiştirmişti. Biraz daha ileriye kayarak keşfe başka bir noktadan devam edeceklerdi.

Üçüncü akşam keşfi tamamlayan grup, tekrar sessiz bir biçimde Sinaxt Vadisine inmeye başlamıştı. Keşif süresince muhabere yapmayan grup komutanı, hep askerlerin muhabere kanalını dinliyordu. Gecenin ilk saatleriydi. Birden telsizdeki, askerlerin muhabere kanalında bir hareketlenme olmuştu. Farklı birçok kod aynı kanalda muhabereye başlamışlardı. Birbirinden bilgi almaya çalışıyorlardı. Bu esnada tepedekiler de etraflarına yoğun bir ateşe başlamışlardı. Grup, askerlerin telsiz kanalını dinleyerek, ne olduğunu çıkarmaya çalışıyordu.

-Bozkurt Bozkurt
-Bozkurt dinlemede
-Size doğru bir grup geliyor, dikkatli olun.
-Kaç kişiler?
-Yedi ya da sekiz. Bazen sürünerek, bazen oturarak, bazen de koşarak hareket ediyorlar. Bazense ağaçların içinde kayboluyorlar. Dikkatli olun.

Cihazdaki bilgi grubun sayısına uyuyordu, ama gruptakiler sürünerek ya da oturarak hareket etmiyordu. Bu bir yanıltma olabilir miydi? Ama sayı onların sayısına yakındı. Acaba alanda başka bir gerilla birimi mi vardı? Gruptakiler kendi kendilerine bu soruları sorarak hızla ve mesafeli bir biçimde askerlerin denetimindeki bölgeden bir an önce çıkmaya çalışıyorlardı. Elcanê tepesinin öbür tarafında Hêzil çayı tüm öfkesiyle akmaktaydı. Hêzil Çayı tarafından silah sesleri daha yoğun geliyordu. Bu taraf Cudi bölgesine daha yakındı. Acaba Cudi gücü eylem için Hêzil'i mi geçmişlerdi? Ya da kuzeyden güneye bir grubun gelirken görüntü mü vermişlerdi? Ama kendilerini de görmüş olabilecekleri ihtimalini de düşünüyorlardı.

Sedat, bağlı bulundukları birliğin genel kanalını dinlemeye başlamıştı. Cihazdaki ses aralıksız Pale'ye çağrı yapıyordu. Pale, tabur komutanı Ozan'ın telsiz kodu idi. Sedat ve yanındakiler keşif için Kela Spi'ye doğru yola çıktıktan iki gün sonra, Ozan ve sekiz kişiden oluşan bir gerilla grubu, Hêzil Çayı tarafına göreve çıkmışlardı. Sedat, bu grubun o tarafa olduğundan habersizdi. Cihazda aralıksız Ozan'a çağrı yapılması, Ozan'ın arazide olduğu düşüncesini güçlendirmişti. Ozan pusuya ya da çatışmaya girmiş olabilir. Bir eylem de olabilir. Bilemiyordu Sedat. Sinaxt Vadisine doğru hızla ilerlemeye devam ediyorlardı. Karakolların hakim olduğu alandan hızla uzaklaşmaya çalışıyorlardı. Bir yandan da Ozan'ı düşünüyorlardı. Sinaxt'a vardıklarında, gün ışımaya başlamıştı. Vadinin üst tarafında bulunan ormanlık alandaki küçük bir tepenin üzerinde dinlenmek için durmuşlardı. Gündüz burada kalacaklardı ama, gündüz burada hareket etmek tehlikeliydi. Çünkü karakolun karşındaydılar ve halen askerlerin denetiminde bulunan arazideydiler.

Günün ilk ışıklarıyla silah sesleri de yeniden duyulmaya başlamıştı. Bir çatışma olduğu belliydi. Eylem ya da pusu bu kadar uzun sürmezdi. Bu bir çatışmaydı ve sabahın ilk anlarında tekrar başlamıştı. Sedat elinde sürekli açık tuttuğu telsizde, Ozan'ın cihaz kodu olan Pale'yi çağırmağa başlamıştı.

-Pale Pale

-.....

-Pale Pale

-.....

Karşı tarafta herhangi bir cevap yoktu.

-Arkadaşlar galiba çatışmaya girmişler. Yardım etmemiz lazım

-Pale ile bağlantı kurabilseydik hiç değilse durumları ve bulundukları yer hakkında bilgimiz olurdu. Bir daha deneyelim, birkaç kez çağrıda bulunalım.

-Pale Pale

-.....

-Pale sesimi duyuyorsan cevap ver

-.....

Kela Spi ve Elcane tepesinin keşfi için Hêzil tarafına geçmeye çalışan Ozan ve sekiz arkadaşı pusuya düşmüşlerdi. Grubun öncüsü olan Huşeng, askerlerin ilk taraması esnasında vurulmuştu. Ve son sözü, "Biji Serok Apo, Biji Kurdistan, biji PKK" olmuştu. Savunmalı geri çekilen grup, pusu alanından çıkarken tabur komutanı Ozan da ayağından vurulmuştu. Kendilerini yamaçta bulunan bir dereye bırakmışlardı. Huşeng'in cenazesini almadan geri dönmeyeceklerdi. Biraz daha aşağıda bulunan bir küçük şikefte(mağaraya) girerek, nasıl hareket etmeleri gerektiği yönünde tartışmaya başlamışlardı. Gece dürbünü ile grubu takip eden askerler, gerillaların mağaraya girdiklerini görmüşlerdi. Mağaranın etrafını çembere almışlardı ve sabah olmasını bekliyorlardı. Sabahın ilk ışıklarıyla birlikte askerler, korucularla birlikte gerillaların bulunduğu mağarayı yoğun ateşe tutmuşlardı. Zaman zaman ateşi keserek teslim olmaları için çağrıda bulunuyorlardı.

Mağara bir uçurumun kenarındaydı ve askerler ancak tam karşıdan ateş edebiliyordu, ama bu durumda da gerillaların mermilerine hedef oluyorlardı. Mağara önüne gelip ateş eden iki korucuyu, Ozan elindeki M-16 ile vurunca mağaraya yaklaşmaya cesaret edemediler. Fakat mağaranın çıkışını yoğun ateşe tutarak, gruptan kimsenin de mağaradan dışarı çıkmasına fırsat tanııyorlardı. Askerlerin mağaraya yaklaşmaya cesaret edemediğini gören Ozan, yanındakilere:

-Cephanelerimizi fazla harcamadan, arada bir tek tek ateş edersek, akşama kadar bunları oyalarız. Karanlık olunca da buradan çıkmaya çalışırız. Diyerek mağaradan çıkış yollarını düşünüyorlardı.

Arap Şiyar, mağaranın girişine yakın oturmuştu. Küçük olan mağarada, kleşi ancak oturur vaziyette tutarak arada bir ateş ediyordu. Mağaraya giremeyeceklerini anlayan askerler ve korucular, mağaradakileri imha etmek için başka yollar aramaya başlamışlardı. Mağaranın üzerinde bulunan askerler kendi aralarında konuşuyorlardı. Gerillalar, mağaranın üzerinde dolaşan asker ve korucuların ayak seslerini ve konuşmalarını net bir şekilde duyuyorlardı.

-Biri bir kazma getirsin, mağaranın üstünü delip, içeriye bomba atarak bunları gebertelim.

-Baş üstüne komutanım. Diyordu başka biri.

Bir türlü mağaranın içindekileri etkisiz kılamıyorlardı. Avuçlarının içine almışlardı ama, akşam olunca her an avuçlarında yitireceklerini biliyorlardı. Ablukaya alanlar, ablukaya alınanlardan daha çaresiz gibi görünüyorlardı.

Bu arada yoğun bir şekilde mağaranın ağzına lav silahıyla ve B-7 ile atışlar yapıyorlardı. Mağaranın ağzına isabet eden lavın alevi, Arap Şiyar'ı yalamıştı. Yüzünde hafif yanıklar oluşmuştu. Arap Şiyar'ın yaralandığını gören Kemal Mardin, Şiyar'ı arka tarafa çekerek bu kez kendisi mağaranın önünde oturmuştu ve tek tek ateşe başlamıştı.

Birkaç gerillaya karşı, yüzlerce asker ve korucu. Birkaç kalashnikov silaha karşı, tekniğin son ürettiği yüzlerce ağır ve hafif silah. Silah ve sayı üstünlüğünü ellerinde tutan askerlerde olmayan, ama gerillada olan bir şey vardı. İrade ve amaca bağlılık. Bu iki özellik gerillayı çoğu kez ölüm çemberinden çıkarmıştı. Yüzde yüz ölümler bitecek çatışmalarda ve çemberlerde sağ çıkan gerillalar gecenin karanlığına karışarak bir iz bırakmadan çekip gitmişlerdi. Bu durumlar karşısında askerler ve korucular genellikle şaşkınlık içinde kalırlardı. Ve gerillalar olağanüstü, efsanevi insanlar olarak görünüyordu onlara. Ve anılarını anlatırken de bunlar yansıyorlardı.

-On metre karşıdaydılar, çatışşıyorduk, attığım hiçbir mermi bunlara değmiyordu. Bir başkası ise;

-Bir keresinde mevzide oturuyorduk, aniden yerin dibinden çıkar gibi karşımıza çıktılar. Yanımızda bulunan mevzideki askerleri imha ettikten sonra askerlerin de silahını alarak gözden kayboldular. Sanki yerin içine girmişlerdi.

-Bunlar zaten hep yeraltında yaşarlar. Köstebek gibidirler. Hep gece dolaşıyorlar.

-Belki de şimdi bulunduğumuz yerin altında da olabilirler.

-Her an yerin dibinden karşımıza çıkabilirler. Vb gibi girdikleri çatışma ya da eylemlerdeki gerillanın, çemberlerde çıkışını böyle efsaneleştirerek anlatırlardı. Gerilla kendi düşmanının gözünde bile bir efsane durumuna getirilmişti. Ve bu da gerillayı gizemli kılıyordu. Gizemli kılınan gerilla ise, düşmanını daha çok korkutuyordu. Gece, gerillanın düşmanı için bitmeyecek bir zaman dilimi haline geliyordu. Gece, ölüm demekti gerillanın düşmanı için. Bu nedenle de tepedeki tüm asker ve korucular gece uyuyamazlardı. Ta ki sabah keşfini yapana dek.

Gece gerillanıydı. Bir tek gerilla bile gecede varlığıyla düşmanına korku salmaya yetiyordu. Askerler korkularını kısmen de olsa, gecenin derinliklerine rastgele ateş ederek gidermeye çalışıyorlardı. Ateş ederken bağırarak onları rahatlatıyordu. Ama bu korku,

askerleri onmaz bir psikolojik baskı altına alıyordu. Ve bu psikolojik durum askerlik bittikten sonra da çoğu zaman devam ediyordu. Yıllarca süren bu savaşın yarattığı sendrom, Türkiye toplumunda psikolojik bir bozulmaya yol açmaktaydı.

-Nerede kaldı bu kazma oğlum?

-Asker henüz gelmedi komutanım?

-Ulan i...ler nasıl askersiniz siz böyle, niye yanınızda kazma kürek yok?

-Neredeyse gelir komutanım.

-Ulan puşt, akşam olacak neredeyse. Akşam olunca görürsün o zaman a.....yıkıl karşımdan.

-Emredersin komutanım.

-Topunuz bir terörist kadar etmezsiniz. Akşam buradan çıkarlarsa birimizi dahi sağ bırakmazlar.

-.....

-Hey siz oradakiler, teslim olun yoksa hepinizi it gibi geberteceğim.

Sabahtan beri gerillaları ele geçirememenin veya imha edememenin verdiği çaresizlik ve öfkeyle sağa sola küfürler yağırdırıyordu Türk subayı.

Askerler barut ve duman kokusundan sersemlemişlerdi. Bir an evvel bu işin bitmesini istiyorlardı. Karanlık çökünce burada kalmak onlar için her an ölümle yüz yüze kalmak anlamına geliyordu. Çünkü biliyorlardı ki sayıları ve silahları ne kadar üstün olursa olsun, gecede üstünlük gerillaya her an geçebilirdi. Gerillaların bu kadar direnmelerine, ölümüne direnmelerine fazla anlam veremiyorlardı askerler. Oysa karakol baskınlarında biliyorlardı ki, baskın esnasında bir çok asker çatışma sırasında ellerini kaldırarak teslim olmuşlardı, "bir avuç teröriste". Ama bunlar neden ölümün karşısında dahi ellerini kaldırıp teslim olmuyordu? Bunları böyle ölümüne karşı korkusuz kılan neydi? Bir müslüman bile dinine bu kadar bağlı değilken bunları böylesine bağlı kılan, ölümüne amaca bağlayan neydi? Kimse macera olsun diye, çapulculuk yapmak için bu dağlara çıkmazdı. Kimse amaçsız ölmek ya da öldürmek için bu dağlara çıkmazdı. Hiç te anlatılanlar gibi değildi. Bunların ölümüne bağlılığının altında başka bir şey vardı. Ama askerlerin anlam veremediği bir şeydi, gerillaların bu kararlılığı ve korkusuzluğu, cesareti askerlerde bilinçaltında bir saygıyı da uyandırıyorlardı. Ama tüm bunlara gene de bir anlam veremiyorlardı.

-Ateş edin ulan şerefsizler. Siz Kürtler hepiniz birbirinize benzersiniz. Hepiniz de teröristsiniz.

Subayın öfkeli küfürleri karşısında korucular paniğe kapılarak, gerillaların bulunduğu mağarayı hep birlikte yoğun bir ateşe tutmuşlardı. Korucular ne yapsalar da terörist olmadıklarını, onların sadık kulları olduklarını kabul ettiremiyorlardı. Hep farklı bir gözle bakılıyordu onlara, Türk subayları tarafından. Bunun için de korucular, operasyonlara çıkarken en önde gönderilirlerdi. Savaşta, mevzilerde her zaman en öndeydiler. Ama gene de subaylar bunları kendilerinden görmüyorlardı.

Tarihten beri de hep böyle olmamış mıydı? İsyanlarda Kürt kardeşlerine ihanet edenler, Türkler tarafından da toplum dışına itilmemiş miydi? "Kendi halkına ihanet eden bize de ihanet eder" diyen gene Türkler değil miydi? Ve bunda da haklı değil miydiler? İhanet; hiçbir halk tarafından kabul görmeyen ve toplumda aşağılık bir durum olarak görülen, onmayan bir olguydu. Ve korucuların ne Kürt halkının yanında yeri vardı, ne de Türk halkının yanında.

-Komutanım kazmaları getirdiler.

-Nerede kaldınız ulan p...ler.

-Komutanım ormanın içinde terörist olabilir diye diğer yoldan geldik.

-Ulan ödünüz b...uza karışmış. Her tarafı askerlerimiz tutmuş, halen teröristlerden korkuyorsunuz. Bunları akşama kadar gebertmezseniz, buradan kurtulurlarsa hepinizi ananızdan doğduğuna pişman ederim. Kazın lan, birkaç yerden kazın. Çabuk olun p....kurular.

-Ateşi kesin ulan kazmaya başlasınlar.

Askerler mağaraya ateş etmeyi kesmişlerdi. Mağaranın üstünde kazma sesleri duyulmaya başlamıştı.

İçeridekiler tam kısırılmışlardı. Eğer mağaranın üzerinde bir bomba büyüklüğünde delik açılırsa, hepsinin sonu demekti. Çünkü bu daracık yere atılacak olan bir bomba bile hepsini imha etmeye yetecekti.

-Kazmaya başladılar heval Ozan.

-Evet. Ama mağaranın üstü kalın, bu onları biraz uğraştırır. Bize de zaman kazandırır. Ateşi de kestiler. Mağaranın ağzına değen roketler, mermiler, barut kokusu bizi sersemletirdi. Hiç değilse biraz barutsuz hava soluruz.

-Saat kaç Heval Dicle?

-Saat bire geliyor.

-Birkaç saat daha dayanmalıyız. Akşama fazla kalmadı, karanlık çökünce buradan çıkmalıyız.

-Ama her taraf tutulmuş heval Ozan.

-Biliyorum. Ama tek şansımız bu.

-Fakat aşağıya kendimizi bırakamayız, uçurumdur.

-Olsun. Uçuruma atlayarak ölmek düşman kurşunuyla ölmekten iyidir. Dersimde Besê Ana, Xakurkê de de Beritan yoldaş öyle yapmadılar mı? Son mermilerini de attıktan sonra düşmanın eline geçmemek için kendilerini uçurumdan aşağıya atmadılar mı? Bu da bir kurtuluş yoludur. Onların eylemlerini biz de uygulayacağız. Kaldı ki uçurum fazla yüksek değil, bir yerimiz kırılmazsa kurtulma şansımız da vardır.

-Heval Kemal telsiz olmadı mı?

-Sanırım kablo içeriden kopmuş. Tekrar ateşe başlamadan bir bakayım.

-Tamam, biraz acele et.

-Heval Kemal sen telsizi tamir ederken, ben de dışarıyı gözleyeyim. Dalgınlığına getiripte mağaranın girişine yaklaşabilirler.

-Tamam Heval Dicle. Sen buraya gel, ben de senin yerine geçeyim.

Ozan'ın yarısındaki kanama durmuştu. Mermi ayakbileğini parçalamıştı. Ayağını sardıkları şuttık'ın üzerindeki kan kurumuştu. Şuttık ve ayakkabı tamamen kızıl boyanmıştı. Ozan, karşısında oturan Arap Şiyar'a;

-Şiyar arkadaş senin durumun nasıl? Yaraların ağır mı?

-Önemli bir şeyim yok. Sadece lavın alevi biraz yüzümü yaktı. Çöl güneşi zaten beni yeterince yakmış. Lavlar fazla etki etmez. Güneşten daha yakıcı değildirlir.

"Savaşta gülmek en ciddi iştir" demişti bir japon savaş ustası. Şiyar ölümün karşısında bile espri yapmaktan geri durmuyordu. Askerlerin ateşi kesmesinden sonra ilk defa böyle bir sohbet etme fırsatını buluyorlardı.

Şiyar Kürt değildi. Mezopotamya halklarının Kürt özgürlük hareketinde temsilini oluşturduğu halklardan biriydi. Arap'tı. Kürt özgürlük hareketi, Mezopotamya'da her haktan devrimcilerin katılımıyla Ortadoğu kültürlerinin bir araya geldiği, kaynaştığı bir halklar mozaikine dönmüştü. Artık bu hareket, sadece Kürtleri temsil eden bir hareket olmaktan çoktan çıkmıştı. Tüm Ortadoğu halklarından temsilciler vardı bu hareket içinde. Asuri, Arap, Fars, Türk, Çerkez, Laz, Kafkas, Rus, hatta Alman. Böylesine tarihten beri hep birbirine karşı savaş içinde olan bu halkların çocuklarını bu hareket etrafında toplayan, birleştiren güç neydi acaba? Bu hareketin önderliği nasıl başlamıştı bunu, tarihten beri birbirleriyle savaşan halkların evlatlarını bu özgürlük hareketi içinde buluşturmaya? Her halk kendi kurtuluşunu, özgürlüğünü bu önderliğin geliştirdiği mücadeleye içinde mi buluyordu acaba? Egemenlerin yüzlerce yıldır birbirine düşman etmeye çalıştıkları bu halkın evlatları, nasıl oluyordu da böylesine ölümüne birbirine bağlanıyordu? Bunu mümkün kılan o düşünce, o kutsal amaç neydi, o güç neydi? Güneşin gezegenleri çekerek, kendi etrafında bir sistem oluşturması gibiydi sanki. Bu özgürlük hareketi de öyle bir sistem yaratmıştı ki, tüm Mezopotamya halklarını bu hareket etrafında toplamıştı. Güneşin sıcaklığıydı onları çeken.

- Ne oldu lan, bir delik açamadınız mı daha?
- Komutanım kazmaların ağız yamuluyor. Kaya çok sert.
- Ben anlamam lan, güneş batmadan buraya bir delik açmış olacaksınız. Yoksa yaşatmam sizi.
- Emredersiniz komutanım.

Askerler tüm hızıyla kayanın üstünde bir delik açmaya çalışıyorlardı. Zaman zaman kazmayı bırakarak yukarı çekiliyorlardı ve oradan kayanın üstüne B-7 roketleri atarak kayayı delmeye çalışıyorlardı. Kayadan küçük parçalar kopuyordu, bir küçük çukur da oluşmuştu ama delinmemişti. Adeta bütün sertliğiyle karşı duruyordu, ne demir ne de bombalar kayayı delmeye yetmiyordu.

- Ne oldu heval Kemal telsiz hasar görmemiştir umarım?
- Kablo kopmuştu bağladım, şimdi bir çağrıda bulunayım bakayım.
- Güven Güven

-.....

-Güven güven

-.....

-Cevap vermiyorlar Heval. Yerimiz yüksek olmadığı için sesimizi almıyor olabilirler.

-Sen çağrı yapmaya devam et, birkaç kere daha dene.

-Tamam.

-Güven güven

Kemal, telsiz çağrısında gene bir cevap alamamıştı. Kemal çağrıya devam ederken, mağaranın üstündekiler de büyük bir gürültüyle kazmaya devam ediyorlardı. Zaman zaman mağaranın ağızına yaklaşıyorlar ama mağaradan atılan bir mermi askerlerin tekrar geri kaçmasına neden oluyordu.

Sedat ve yanındakiler bir şey yapamamanın çaresizliği içindeydiler. Gittikçe sabırsızlanıyorlardı. Bir bağlantı kurabilselerdi, durumları hakkında ve tam olarak nerede oldukları hakkında bilgi alacaklardı, ama bir türlü bağlantı kurulamıyordu.

- Güven Güven
- Bu Kemal arkadaşın sesi Heval Sedat. Hemen cevap verelim.
- Evet, bu Kemal arkadaşın sesi. Pale pale.
- Dinliyorum kimsin?
- Güven'e bağlıyım. Ben Sedat.
- Selamlar saygılar gizli kanala geçelim heval Sedat.
- Tamam, geçelim.

Gerillaların, olağanüstü bir durumda sadece onların kullandıkları gizli kanala geçtiler böylece.

-Selamlar saygılar, durumunuz nasıl, neredesiniz, acele bize yerinizi ve durumunuzu bildirin. Size yakın sayılırız,
-Şu ana kadar durumumuz fazla kötü sayılmaz bir mağaranın içindeyiz ön tarafı uçurum olduğu için gelemiyorlar. Mağaranın üstünü şu an delmeye çalışıyorlar.

-Heval size yardıma geleceğiz. Bu mağara Elcané'den Sinax'ta doğru inen yamaçtaki mağara mı?

-Evet, o mağaradır.

-Tamam orayı biliyoruz. Oraya geleceğiz.

-Heval araziye tutmuşlar. Buraya gelmeniz doğru değil. Güneşin batmasına az kaldı. O saate kadar bir aksilik olmazsa buradan çıkmayı deneyeceğiz.

-Heval Ozan biz şu anda harekete geçtik bile. Yukarıda dört arkadaş saldırıya geçeceğiz, dikkatlerini üzerimize çekmeye çalışacağız, üç arkadaş ta Sinax'ta her zamanki yerde sizi bekleyecek. Biz yukarıda ateşe başlar başlamaz siz de tek tek birbirinizi savunarak Sinax vadisindeki bilinen yerimize gitmeye çalışırsınız.

-Heval sizin gelmenizi doğru bulmuyorum, çok tehlikeli.

-Bu durumda sonunda hepimiz ölse bile sizi orada bırakamayız. Gerillada böyle bir şey görülmüş müdür? Gerilla bir silahını bile düşmanın eline bırakmaz, yoldaşını bırakır mı? Bunu bile bile nasıl böyle konuşabiliyorsun? Dikkatli olacağız. Akşama kadar kendinizi koruyun, akşam sizi oradan çıkaracağız. Serkeftin.

-Serkeftin heval.

-Haydi arkadaşlar Elcané'ye gidiyoruz.

-Hebun arkadaş, Zınar arkadaş ve Nuri arkadaş Sinax'taki buluşma noktamızda bekleyeceksiniz siz. Noktanın biraz üstünde buluşma yerini gözlersiniz. Arkadaşlar geldiğinde onların yanına inersiniz. Dikkatli olun. Deniz, Haydar ve Ruken arkadaşla biz de arkadaşlara yardıma gideceğiz. Bir aksilik çıkmazsa sonra görüşürüz. Hepiniz kendinize iyi bakın. Serkeftin.

-Serkeftin. Siz de kendinize iyi bakın, dikkatli olun görüşürüz.

Üç gerilla ile Sedat, hızla Elcané'ye doğru harekete geçmişlerdi. Bir bilinmezliğe gidiyorlardı. Çünkü nerede asker var, nereyi tutmuşlar, nerede pusu var bilinmiyordu. Sadece askerlerin bulunduğu yerleri kaba bir biçimde biliyorlardı, ama arazinin neresini tuttuklarını tam olarak bilmiyorlardı. Bunun için de oldukça dikkatli gitmeliydiler. Sedat önde, diğerleri arkada Elcané'ye yaklaşıyorlardı.

-Ulan Köstebekler uğraştırmayın bizi, yoksa sizin için iyi olmaz. Gelin teslim olun, hiçbir zarar vermeyeceğiz size. Teslim olmazsanız birazdan hepimiz parçalara ayrılacaksınız orada.

Güneş batma üzereydi. Kayadaki çukur oldukça derine inmişti. Her an kaya delinebilirdi. Mağaranın içine her an bir bomba düşebilirdi. Ama içerdekiler oldukça soğukkanlıydılar. Güneş tepelerin arkasında kaybolmuştu. Arazide başka gerillanın bulunması da bir avantaj sağlayacaktı onlara. En azından kısa bir süre de olsa, dikkatlerini üzerlerine çekeceklerdi. Hatta görünmeden askerlerin yakınına kadar sızabilirlerse darbe bile vurabilirlerdi. Ummadıkları bir anda darbe yemeleri, büyük bir panik ve psikolojik çöküntüye götürürdü savaşta darbe yiyen tarafı. Sayıları az da olsa, geçici bir üstünlük sağlıyordu darbe vurana. Ve o kısa sürede istediği şekilde hareket etme olanağını bulabilirdi. Gerillalar bunu çok iyi biliyorlardı ve defalarca bu türden üstünlüğü elde ederek inisiyatifini ele geçirmişlerdi.

-Acele edin lan, biraz daha genişletin. Bir bombanın geçeceği kadar olsun yeter.

-Az kaldı komutanım.

-Geberteceğim hepsini. Bombayı ben atacağım içeriye. Kendi ellerimle geberteceğim o köstebekleri.

Gerillalar karanlık basar basmaz mağaradan nasıl çıkacaklarını tartışıyorlardı. Ozan;

-Arkadaşlar karanlık çıkmek üzere. Arkadaşlar da yakınımızdaymışlar. Kısa zamanda ulaşırlar. İlk tarama sesi gelince öndekilerden başlayarak tek tek kendinizi mağaradan aşağıya bırakın ve Sinax'ta doğru hızla, ama kendinizi koruyarak bırakın. Kimse yolda beklemesin. En son da ben geleceğim. Sinax'ta görüşürüz. Başaracağız yoldaşlar, orada görüşeceğiz.

Sedat ve üç gerilla kazma seslerini bile duymaya başlamışlardı. Yukarıdaki kayaların üzerinde duran askerleri geçmişlerdi. Askerler yüzer metre aralıklarla kayalıklarda mevzilenmişlerdi. Gerillalar bunları görmüşlerdi ve farketirmeden sessizce alt taraftan geçmişlerdi. Mümkün olduğunca mağaradakilere yaklaşmak istiyorlardı. Mağaradakilerin kurtulması için kendileri ölümü göze almışlardı. Bu bir yaşam biçimiydi gerillada. Bir felsefeydi. Bir gerilla cenazesi dahi düşmanın elinde bırakılmazdı. Gerekirse onun kurtarılması için onlarca gerilla ölüme giderdi. Gitmişlerdi de çok kez. Bir yaralı yoldaşını kurtarmak için birçok gerillanın şehit düştüğü çokça görülen bir durumdu. Gerilla da bunu biliyordu, askerler de. Hiçbir zaman ölümlerini dahi bırakmazlardı düşmanlarının eline. Gerillanın bu yaşam felsefesi karşısında düşmanları da saygı duyuyorlardı.

-Karanlık oluyor. Nöbetçiler dikkatli olsun. Etrafta teröristler olabilir. Tepedekilerle bağlantı kurun, yardım göndersinler. Gece tehlikeli olabilir. İşimiz uzayabilir.

Birkaç gerillaya karşı yüzlerce asker yetmiyordu. Tepeden yardım istiyorlardı. Bu bir korkunun ve çaresizliğin sonucu ortaya çıkan bir olguydu. Oysa mağaradakiler hapsedilmişti. Ama buna rağmen kendilerini tehlikede görenler dışarıdaki askerlerdi. Gerçi kendilerini tehlikede görmekte de haklıydılar. Çünkü gerillanın nerede, ne zaman ortaya çıkacağı bilinmezdi. Her an bir yerden, beklenmeyen bir yerden çıkabilirlerdi. Bu da tedbiri arttırmalarına neden oluyordu. Onun için de tepedekilerden yardım göndermelerini istiyorlardı.

-Heval mağara şu karşı derenin içinde. Kazma sesleri de geliyor. Şimdi ikiye ayrılacağız. Fakat birbirimizden fazla uzaklaşmayacağız. Mağaranın üstündekileri hepimiz hedef alacağız. Önce her iki grup birer şarjörü hep birlikte aynı anda boşaltacağız onların üzerine, sonra zaman zaman tek tek zaman zamanda tarayarak onların tüm dikkatlerini bu tarafa çekeceğiz. Ama dikkatli olun. Yukarıdakilerin ateşinden de kendinizi koruyun.

-Haydar ile Zınar siz on beş yirmi adım sağa doğru gidin, orada kendinizi sağlama alın. Biz ateşe başlar başlamaz siz de başlayın. Anlaşıldı mı?

-Anlaşıldı.

-Yerinizi sık sık değiştirin. Karanlıkta namludan çıkan ateş yerinizi deşifre edecektir. On, on beş dakika sonra bize doğru gelirsiniz. Bir aksilik olursa bize bildirin. Biz de size bildiririz. Haydi başarılar.

-Size de başarılar.

Karanlık tam çökmüştü. Dört gerilla askerlerin bulunduğu yere sızmışlardı. Mağaranın üstünde halen kazma sesleri geliyordu. Bağırılardan işin sonuna geldikleri anlaşıyordu.

Aniden iki ayrı yerde, iki noktada, ikişer namludan çıkan mermiler kayanın üstündeki hedeflerini bulmuştu. Askerler ne olduğunu anlayamamıştı. Yukarıda askerler olmalıydı. Acaba ateş eden kendi arkadaşları mıydı? Bir şok durumunu yaşıyorlardı. Yukarıdaki kayalıklarda mevzide bekleyen askerler de anlamaya çalışıyorlardı. Ateş edenler acaba aşağıda mağaranın yanında bulunan arkadaşları mıydı? Mağaranın içine mi ateş ediyorlardı? Bomba sesleri de geldiğine göre kayayı delmiş olmalıydılar. Teröristlerin işini bitirmiş olmalıydılar. Ama bağırılar pek te öyle olduğunu göstermiyordu. Mermiler mağaranın üstünde bulunanlara doğru gidiyordu ve mağaranın üstündekiler de artık görünmüyorlardı. İlk taramadan sonra gerillalar yerini değiştirmişlerdi. Panik beklediklerinden de uzun sürmüştü. Gerillaların bu kadar yanlarına kadar sokulacaklarını beklemiyorlardı. Bunun için de ne olduğunu anlamaya çalışıyorlardı.

Mağaradakiler bir anı bile boşa harcamamaya çalışıyorlardı. Bir an evvel mağaradan çıkmalıydılar. Ozan;

-Haydi Heval Şiyar sen de kendini bırak acele et.

Arap Şiyar da kendisini mağaranın ağzından aşağı bıraktıktan sonra Ozan ve Kemal kalmışlardı mağarada.

-Haydi Kemal Yoldaş sen de kendini bırak, zamanımız kalmadı. Her an ateşe başlayabilirler. Başlarsa buradan çıkmamız zorlaşır. Acele et. Telsiz de sende kalsın.

"Telsiz de sende kalsın" cümlesinde birçok şey gizliydi. Tecrübeli bir gerilla bu cümlenin içindeki gizli mesajı çok iyi bilirdi. Ne denilmek istendiğini yüreğinde hisseder ve duyardı. O an hiçbir komutan bu duyguların önüne geçemezdi. Talimatları aşan ve duyguların ön plana çıktığı geçici anlardan biri olurdu. Ama bu anda kesin ve ödünsüz kararlar verilirdi. Hiçbir gücün vazgeçirmeyeceği kararlar alınırdı.

-Hayir Ozan yoldaş, sen gideceksin. Ben senden sonra geleceğim. Kaldı ki sen yaralısın, tek başına arkamızdan gelemezsin. Önce sen kendini bırak, ardından ben bırakacağım.

-Bu bir talimattır Heval Kemal, gideceksin diyorum. Hadi zamanımız kalmadı bırak kendini.

-Talimatı dinlememek suçtur biliyorum. Hele savaşta affedilmez. Ama bu kez suç da olsa, bu talimatı yerine getiremeyeceğim Heval Ozan. Seni burada bu yaralı halinle bırakamam. Sen de biliyorsun bunu. Haydi çık mağaradan, yoksa ikimiz de burada kalacağız. Birlikte...

-Tamam ben gidiyorum önde. Ama fazla oyalanma, hemen sen de bırak kendini. Bu talimat dinlememenin hesabını sonra senden sorarım. Diyerek kucaklaştıktan sonra duygu yüklü bir gülümsemeyle tekrar Kemal'a baktıktan sonra, yaralı ayağını sürükleyip mağaranın önüne giderek kendisini aşağıya bıraktı. Aşağıda bir inleme sesi duyulmuştu. Kemal'in mağaranın ağzından aşağı kendisini atmasıyla birlikte, mağaranın ağzına doğru bir yavalım ateşi başlamıştı yeniden. Bu kez tüm silahlarını ve kinini kusuyorlardı mağaranın girişine. Sabahtan beri uğraştıkları halde içeridekileri teslim alamamışlardı. Ya da öldürememişlerdi. Nereden geldikleri anlaşılmayan iki grup gerillanın saldırısına da uğramışlardı üstelik. Ve kayanın üstündekilerden bir çoğu ölmüştü, ilk taramayla birlikte. Bu ise onları deliye döndürmüştü. Çılgınca ateş ediyorlardı mağaranın girişine. Halen gerillaların içeride olduklarını sanıyorlardı. Gerillalar ise dereden aşağıya doğru hızla kendilerini bırakarak karanlıkta kayboluyorlardı birer birer.

Kemal, açılan ateşin kopardığı taş parçaları ve tozlar içinde aşağı yuvarlanmıştı. Aşağı düştüğünde hemen kendisini toparlayarak, ayağa kalkmıştı. Birden biraz ileride bir iniltilin geldiğini duymuştu. Ozan yerde yatıyordu. Ozan kendisini mağaradan aşağıya bırakırken bacağı bir kayaya çarpmış ve kırılmıştı. Ozan yürüyemiyordu.

-Heval Ozan iyi misin, neyin var?

-Galiba sağlam bacağımı da kırdım. Yürüyemiyorum artık.

-Haydi kalk, sırtıma alacağım seni.

-Beni taşıyacağını mı sanıyorsun bu uçurumlarda?

-Evet. Buradan biraz uzaklaşmamız gerek. Mağaradan çıktığımızı anlarsa burayı mermi yağmuruna tutarlar. Haydi gayret et. O anda bir başka ses de aşağıda gelmişti. Kemal sesin geldiği yere gittiğinde, Arap Şiyar'ın bir kayanın arkasında oturduğunu gördü.

-Heval Şiyar ne yapıyorsun burada, neden gitmemişsin?

-Sizi bekliyorum, yardıma ihtiyacınız olur diye düşünmüştüm.

-Peki neden inliyorsun, yaraladın mı yine?

-İyiymiş iyiyim bir şeyim yok, sadece düşerken biraz kolumu incitmişim.

Arap Şiyar kendisini uçurumdan aşağı bırakırken kolunun üstüne düşmüş ve kolunu kırmıştı. Ama pek önemsemediği yoktu.

-Ozan arkadaş da düşerken diğer bacağı kırıldı. Beklediğin iyi olmuş. Yardım edebilecek misin?

-Evet. Diğer kolum sağlam.

-Şüttükından bir parça keseyim, kolunu askıya almamız lazım, fazla acımaz hiç olmazsa.

Şiyar'ın şüttükından bir metre kestikten sonra, kolunu şüttüka sarıp askı gibi yaparak Şiyar'ın boynuna asmıştı Kemal. Ozan'ın yanına giderek sırtına alan Kemal, Ozan'ı yavaş ve dikkatli adımlarla kayalıklardan indirmeye başlamıştı. Arada bir Şiyar da sağlam eliyle yardımcı olmaya çalışıyordu. Yukarıdakiler aralıksız ateş ediyorlardı. Bu kez sadece mağaranın ağzına değil, mağaranın çevresine ve derenin içine doğru da ateş etmeye başlamışlardı. Mağaradan hiç ateş edilmeyince, çıktıkları ihtimalini düşünmüşlerdi ve gerillaların gidecekleri yol güzergahını ateşe tutmaya başlamışlardı. Zaman zaman gerillaların bulunduğu yere de ateş ediyorlardı. O esnada kendilerini bir kayanın arkasına atarak mermilerden ve roketlerden korunmaya çalışıyorlardı gerillalar.

Ağır ve yavaş bir şekilde yol alıyorlardı. Yukarıdakiler iyice kuşkullanmışlardı. Mağaradan hiç bir ses gelmiyordu, ateşe hiç karşılık verilmiyordu. Ama mağaraya girmeye de cesaret edemiyorlardı. Mağaradan çıktıklarını düşünüyorlardı. Bu nedenle de derenin içine doğru ateşi yoğunlaştırmışlardı.

Mermiler gerillaların etrafına düşmeye başlamıştı. Kemal bir inleme sesi duyunca Ozan'ın yaralandığını anlamıştı.

-Heval Ozan iyi misin, yaralandın mı yoksa?

-İyiyim.

Bir fısıltı şeklinde çıkmıştı bu söz Ozan'ın ağzından. Kemal'in yüreğinde yangınlar yükselmişti. Bir an önce Ozan'ı buradan çıkarıp buluşma noktasına ulaştırsaydı, orada geçici de olsa ilk tedavisini yapardı. Her zaman o buluşma noktasında yaralanmalar için gerekli temel sağlık malzemeleri saklıyorlardı. Arkadaşlarına ulaşabilselerdi, ondan sonrası kolaydı. Arap Şiyar önde Kemal ise arkada Sinax'ta doğru iniş geçmişlerdi. Çatışma alanından yavaş yavaş uzaklaşıyorlardı. Ama sabah olmadan vadiyi çıkmaları gerekirdi. Çünkü askerler onları bulamayınca, sabah vadiye operasyona çıkabilirlerdi. Ozan'ın inlemesi kesilmişti. Bir ağırlık çökmüştü Kemal'in üzerine. Ozan'a nasılsın demeye cesaret edemiyordu. Ya Ozan cevap vermezse. Yürüyordu. yürümekten çok sürünüyordu denebilir. Çoğu yerde oturarak ancak inebiliyordu. Pusuya düştükleri akşamdan beri uyumamışlardı. Bir damla su da içmemişlerdi. Susuzluk ve barut kokusu bayıltacak gibi oluyordu. Barut kokusu sinmişti, bir türlü çıkmıyordu. Her nefes alışında barut soluyor gibi geliyordu Kemal'e. Sinax'ta bir inselerdi, kafasını buz gibi suya batıracaktı önce. Sonra ölesiye içecekti Sinax'tın buz gibi suyundan.

-Ozan arkadaşın inlemesi kesildi heval Kemal.

-Biliyorum.

-Bir seslensene,

-Gerek var mı?

-Heval Ozan, Heval Ozan. Konuş Heval, cevap ver. Uyuyor musun?

Uyumadığını çok iyi biliyordu Arap Şiyar. Ama bir umut besliyordu gene de. Bir daha duymak istiyordu Ozan'ın sesini. "İyiğim Şiyar Yoldaş" demesini istiyordu. Ama Ozan susuyordu. Bir şey demiyordu. Ve Şiyar bir daha duyamayacaktı yoldaşının sesini, biliyordu.

-Ne olur bir kez, sadece bir kez de duyayım seni, iyiğim de ne olur.

Kemal hiç konuşmadan yürüyordu. Ozan sırtındaydı. İki elini arkadan kavuşturmuş, Ozan'ı sıkı sıkıya sarmıştı. Yürüyordu. Artık Sinax'ta yaklaşmışlardı. Biraz ileride bir silüetin hareket ettiğini farketmişti Şiyar. Hızla ona doğru gidince Dicle olduğunu görmüştü.

-Heval Dicle iyi misin?

-İyiğim, sadece düşerken başımı çarpmışım. Arkadaşlar önden gittiler. Ozan arkadaşla Kemal arkadaş nasıl?

Şiyar cevap vermeden Kemal'in geldiği yöne doğru dönmüştü.

Dicle yanıt alamayınca arkadaşlarından birine bir şeyler olduğunu sezinlemişti. Gelen Kemal'di . Öyleyse sırtındaki Ozan olmalıydı. Yoksa yitirmişler miydi Ozan'ı?

-Biraz dinlen Heval Kemal.

Kemal hiç konuşmadan yürümeye devam ediyordu. Sırtındakini sıkı sıkıya tutuyordu. Kemal'in oturmayacağını görünce, Şiyar ile Dicle de yürümeye başlamışlardı. Kemal artık hiçbir şey hissetmiyordu. Habire yürüyordu. O kahpe pusu anını düşünüyordu, ve o mağarada geçen bir günü. Huşeng ile yıllardır aynı bölükte idiler. Ve birçok kez ölüm çemberinden kurtulmuşlardı birlikte, ama bu kez Huşeng yoktu yanında. Ozan'ı da yitirmişlerdi. Huşeng Afrinliydi. Ozan ise Derik'li. 1990 yılında Önderlik sahasında ayrılarak ülke sahasına geçmişti. Botan da uzun süre kaldıktan sonra Haftanin'e gelmişti Ozan. Tabur komutanlığı görevini üstlenmişti.

Bir mucizeydi o mağaradan çıkmaları. Arkadaşları kurtulmuştu. Huşeng ile Ozan da yitmeseydi ne olurdu sanki. Sırtında taşırken, arkadan sırtına saplanan bir mermiyle yitirmişti Ozan'ı biliyordu.

Karanlıkta mermiler artık hedefini bulmuyordu. Namlulardan çıkan alev sürekli yer değiştiriyordu. Haydar ile Zinar, Sedat'ın bulunduğu yere giderek kendilerini mesafeli bir şekilde vadiye doğru bırakmışlardı. Dördü de araziye çok iyi tanıyorlardı. Bu nedenle ormanda birbirinden kopsalar bile buluşacakları yeri biliyorlardı. Ama gene de birbirinden kopmamaya çalışıyorlardı. Halen arkalarında mermiler geliyordu rastgele. Biri yaralanabilir ve yardıma ihtiyacı olabilirdi. Bu nedenle birbirini gözden kaybetmemeye çalışıyorlardı.

Gece ilerliyordu. Halen Elcanê tepesinde sağa sola mermiler uçuşuyordu roketler eşliğinde. Artık gerillaların karanlığa karışıklarını tepedekiler de çok iyi biliyordu, ama bu kez korkularına yenik düşmüşlerdi. Ateş etmeleri onandı.

Gerillalar vadide ilerliyordu buluşma noktasına doğru. Sedat, yanındakilerin iyi olmasına sevinmişti. Öyle bir yerde kayıp vermeden, hele hele bir tek yara bile almadan çıkmaları büyük bir başarıydı. Ama ya mağaradakiler, onlar çıkabilmişler miydi acaba oradan? Bu düşünce onu daha da hızlandırmıştı. Bir an önce arkadaşların yanına gitmek istiyordu. Bir saat kadar yürüdükten sonra birkaç kişinin silüeti belirmişti önlerinde. Hemen silahının emniyetini açarak seslendi;

-Kimdir o?

-Biziz heval, Arap Şiyar.

Şiyar'ın sesini duyunca çok sevinmişti Sedat. Koşarak onlara yetişmişti.

-Merhaba, diğer arkadaşlar nasıl?

Kemal'in hiç konuşmadan yürüdüğünü görünce sırtındakinin yaralı değil de, şehit düştüğünü anlamıştı. Sırtındakine iyi bakınca Ozan olduğunu görmüştü.

-Ne zamandan beridir sırtında?

-Mağaranın altından itibaren. Dedi Şiyar.

-Heval Kemal, indir arkadaşını sırtından, buraya bir yere gömelim.

Kemal sanki duymamıştı, yürümeye devam ediyordu.

-Heval nereye kadar taşıyacaksın? Burası da bizim toprağımız değil mi? Ha buraya gömmüşsün ha başka bir yere, ne değişir? Kemalini kolundan tutmuştu. Kemal ilk defa durmuş ve arkadaşlarına bakmıştı.

Sedat ve yanındakiler Ozan'ı, Kemal'in sırtından indirerek yere uzatmışlardı. Hemen uygun bir yer aramaya başlamışlardı. Bir kayanını dibini kasaturayla kazmaya başlamışlardı bile. Bir saat sonra Ozan'ın üstünü toprakla örtmüşlerdi. Ve Ozan'ı geride bırakarak yola koyulmuşlardı gerillalar. Sadece cebindeki albümü ve defteri almışlardı Ozan'ın. Ozan'ın ve Huşeng'in albümündeki ve diğer tüm gerilla albümlerindeki Ozan ile Huşeng'in fotoğrafının bulunduğu yere artık bir ok çizilecekti. Özgürlük mücadelesinde toprağa düşen her özgürlük savaşçısının fotoğrafına çizilen oklar gibi. Ve bir de tarih düşülecekti fotoğrafın arkasına. 30 Kasım 1996...

DAĞLARIN ÇOCUKLARI

"Bir Ermeni halkının başına gelen "gidersen, bir daha dönemezsen" olumsuzluğunu yaşamamak için hazırlık çok yetersiz de olsa, bu sefer ver elini Kürdistan dağları dedik ve öyle yöneldik. Newroz bu sefer tamamen Kürdistan

dağlarındaki gerilla ateşliliği ortamında kutlanacak. Bu, yepyeni bir yaşam oluyor. Çok zorlu, ama gün geçtikçe değeri anlaşılacak, anlamı büyüyecek ve herkesin yaşamı olacak bir sıcaklık, gerilla sıcaklığı... Hayatımızı bütünüyle buna adanmaktan çekinmedik. Çünkü içinde büyük yaşam var. Dağlar ne kadar dondurucu olsa da, azık çok az olsa da, yine umut çok yavaş gerçekleşmeye yüz tutsa da burası esastı. Öyle bir felsefi, siyasi, örgütsel ve en önemlisi de silahlı girmenin gerçeğini yakalamaya çalıştık ki, Kürtler tarihlerinde bir de bu anlamda Zagroslar'ın, Toroslar'ın ve o bildik bütün kutsal dağların eteklerinde uygarlığa yol açarlar, uygarlığın belasını gördüklerinde biraz daha doruğa tırmanırlar. Bu bizim yaşam hikayemizdir. Eteklere uygarlıkla, doruklarda özgürlükle tanışırız."

"Rojbaş hevalno. Rabin, şîyarbin."

"Rojbaş, rojbaş saat kaç?"

"Saat beşe çeyrek var. Kalkın, iştima on beş dakika kalmış, gecikmeyelim."

Kürdistan'ın her yerinde gerilla, rojbaşla başlar güne ve her zaman güneşi ayakta karşılar. Tabi bu durum sarı bölgelerde biraz daha değişik. Örneğin, saat beşte değil de daha erken kalkarlar. Henüz karanlıktır hava, tam aydınlanmamıştır. Gerillalar şafakla birlikte kalkarlar, çantalarını ve silahlarını hazır tutarak herhangi bir baskın ya da çatışmaya karşı hazır beklerler. Keşifçilerin ve tepecilerin vereceği bilgiler doğrultusunda günlük çalışmalarına başlarlar. Eğer tepeciler;

"Durum normal, olağanüstü bir şey yok." Tekmilini verirse, gerilla günlük yaşamına kahvaltısını yapmakla başlar.

Bu teknil sonrasinda gerillada bir hareketlilik başlar. Kimi kuru odun toplamaya, kimi su getirmeye gider, kimi ise ateş yakarak reşoyu ateşin üzerine koyar ve çayı hazırlar. Kahvaltıdan sonra, akşam yapılan planlamalar çerçevesinde günlük görevlendirmeler yapılır. Günlük yapılacak pratik görevlendirmeleri subay düzenler, kampın güvenliğini sağlar. Kısacası subay günlük yaşamın düzenlenmesinde sorumlu ve yetkilidir.

Gerilla, her zaman günlük yaşamını önceden planlar, örgütler ve ona göre hareket eder. Bu durum, gerillada bir düzeni sağladığı gibi, gerillada en değerli şey olan zamanın da en iyi bir şekilde değerlendirilmesini sağlar. Gerillada boşa geçecek bir an bile büyük bir kayıp sayılır onlar için. Gerilla her anın yaşamda, düşüncede eylemde hareketi demektir. Gerilla hareketti, gerilla akışkanlığı.

O gün gelmişti. Sıcak bir mayıs günüydü. Bir grupla birlikte Zagros eyaletine gidilecekti. Zagros; Çarçela ve Cilo dağları ile Avaşın ve Basya suyu ile ünlü Zagros. Sarp vahşi uçurumları, kanyonları, buzullarla kaplı kayalıklarıyla Zagros.

Bölük komutanı Karker;

"Heval bugün bir grup arkadaş Zagros eyaletine gidecek. Öğleden sonra saat birde herkes iştima sahasında hazır olsun, gidecek olan arkadaşlara bir tören düzenleyeceğiz. Grup saat birde hareket edecek. Ona göre gerekli yol hazırlığı yapılsın."

Yol için hemen gerekli hazırlıklar başlanmişti. Hazırlık genel olarak yolda yemek için yeterli yiyecek, su mataralarının alınmasından ibaretti. Bu hazırlıklar yapılırken gidilecek yol güzergahının kontrolü için bir keşif grubu da çıkarılmıştı. Yolda pusu ya da olağanüstü bir hareketlilik, olağanüstü bir durum olmazsa, grup yapılan yol düzenlemesine göre yürüyüşe geçecekti. Her gerilla bulunduğu sıradan dışarı çıkmadan gideceği yere aynı sırada yürümek zorundaydı. Aynı zamanda arkasındaki ve önündeki arkadaşının kim olduğunu bilmek, güvenli bir hareket için önemliydi. Böylelikle sıradan birinin çıkması durumunda veya geride kalması durumunda hemen yürüyüş komutanına bilgi verirdi.

"Heval Haki Zagroslara gidecek olan kurye hazır mı?"

"Hazır heval Karker, kuryeler hazır. Mahir, Malik, Ahmet arkadaşlar bu grubu götürecekler."

"Tamam. Yalnız hemen yol hazırlıklarını yapsınlar, öğleden sonra yola çıkacaklar."

Öğlen yemeğinden sonra herkes iştima sahasında toplanmaya başlamıştı ve iştima düzenini almıştı. Bölük komutanı Karker, iştimanın karşısına geçip iştimaı aldıktan sonra gidecek olan gruba bazı uyarılar yapma gereği duymuştu;

"Gerda bölgesinde geçerken dikkatli ve duyarlı olun. Dinlendiğiniz yerler uygun değilse ateş yakmayın. Basya suyunu geçtikten sonra Bahar noktasında arkadaşlar sizi karşılamaya gelecekler. Grup bir manga bayan ve iki manga erkek arkadaştan oluşmaktadır. Kuryelerle beraber sayınız yirmi altı'dır. Grubun fazla kalabalık olmaması hızlı hareket etmeniz için bir avantajdır. Yalnız dikkatli olun, grupta araziye ve yolu tanımayan arkadaşlar çoğunlukta. Kimse yolda birbirinden kopmasın. Araziye ve yolu bilmeyen arkadaşlar, bilenlerin arasında yürüsün. Ahmet arkadaş gruptan sorumludur ve herkes onun verdiği talimata göre hareket edecektir. Bir şey diyen var mı?"

Ahmet, Mahir ve Malik'in öncülük ettiği grup uzun ve tehlikeli bir yolculuğa hazırды. Haydar da bunların içindeydi. Bu yolu daha önce bir kez yürümüşdü Haydar. Bu nedenle Haydar da öncülerle birlikte yol alacaktı. Govendé'ye kadar olan yolu Mahir çok daha iyi tanıyordu. Ve Govendé'ye kadar Mahir öncülük edecekti.

"Güneyden gitmek daha uygundur. Kuzey yolu desifre olduğundan ve her tarafta karakollar ve tanklar olduğundan dolayı tehlikelidir. Deştâ Hayate tarafından Zagros'a gitmek daha uygundur. Ben Govendé'ye kadar yolu çok iyi tanıyorum. Ondan sonra grubu Malik arkadaş götürür."

"Tamam o zaman gidecek olan arkadaşlar vedalaşabilirler. Serkeftin jibo ve hemuyara."

Tek sıra olan grup, iştimada bulunan gerillalarla birer birer tokalaştıktan sonra bölük komutanı Karker ile de vedalaşıp, kuryelerin öncülüğünde Zagros eyaletine doğru yola çıkmışlardı.

Yürüyüş esnasında dikkat edilmesi gereken kuraları tüm gerillaların bildiği halde, hareket komutanı Ahmet herkesi uyarma gereğini duymuştu yine de.

"Heval yürüyüş esnasında konuşmak, sigara içmek, radyo veya teyp dinlemek, sıradan çıkmak, su kenarında geçerken izinsiz sıradan çıkıp su içmek... kurallara aykırıdır, herkes bu kurallara uymak zorundadır."

Hareket komutanı Ahmet'in yaptığı bu uyarıdan sonra yürüyüş için ilk talimat verilmişti.

"Birinci manga öne geçsin"

Birinci manga öne geçmişti. Sonra sırasıyla ikinci ve üçüncü mangalar da tek sıra halinde onu takibederek Zagros'a doğru uzun bir yürüyüş başlamıştı. Yürüyüş esnasında tüm talimatlar hareket komutanı tarafından veriliyordu. Böylece yürüyüş esnasında farklı yerlerden gelebilecek talimatların açabileceği olası karışıklık önlenmiş oluyordu. Hareket komutan Ahmet;

"Hêjmar bila be. Hevalê dawî bila dewsan xirawbike."

Talimat, en arkadaki gerillaya kadar iletilmişti sessizce ve en arkada bulunan artçı gerilladan başlayarak, sayı öndeki manga komutanına gelmişti.

"Yek du sebîst û şeş, Hejmara dawî bîst û şeş."

"Tamam. Heval bila xweş bimeşin."

Ahmet son sayıyı aldıktan sonra yürüyüş temposunu arttırmıştı. Artçı eline aldığı büyükçe ve yapraklı bir dalı arkasından çekerek izleri siliyordu.

Ahmet bazen öne giderek, bazen arkada kalarak gücü denetliyordu ve gerekli yerlerde uyarılar yaparak, grubun güvenliği için talimatlar veriyordu. Her manga komutanı mangasının önünde yürüyordu. Mangasının ve dolayısıyla da grubun düzenli bir biçimde hareket etmesini sağlıyordu.

Zagros, "Büyük Doğu". Uygarlığın ve toplumların büyük doğuşu. Yunanlılar ise Zagros'a "Büyük Tanrı demişler. Bir efsanedir Zagros. Bir gerçek.

Söylenceye göre, onuncu ayın onunda büyük tanrı Zagros yerin altına çekilerek uyur ve 21 Marta kadar bu sürer. Zagros uyuduktan sonra yeryüzü ile gökyüzü arasında kıyasıya bir savaş başlar. Gökyüzü kendi maviliğini kapatarak yıldırımlar gönderir yeryüzüne, fırtınalar ve karlar gönderir. Çok sinirlenir, boran, kar, sis gönderir. Bazı yerlere hisimla altı yedi metre kar yığarak üstünü örter. Zagros Dağları da bu acımasız doğa savaşının yaşandığı yerlerden biridir. Bu süreçten sonra kurtlar bile Zagros'ta yaşayamaz ve kendisini Zagroslardan aşağıya bırakır. Sadece kurtlar değil, tüm hayvanlar kendilerini bırakır. Kendilerini tanrının oğlu Xakurk'a doğru bırakırlar.

Mahir arkasında gelen Haydar'a dönerek;

"Xakurk'u geçtikten sonra Çiyayê Del'e yani Lêlan'a geliyoruz. Burada Güney Kürdistan'lı tüm hareketler kamp kurmuşlardır. Lelkan'ı geçtikten sonra Daila'ya geliyoruz."

Daila bir köydür. 91 de Türk uçaklarının bu köye 6 kazan bombası atması sonucu köy yıkılmış ve boşaltılmıştır. Köylüler yurdunu bırakarak Diyana'ya sığınmışlardır.

Diyana mitolojiye göre Zagros'un kız kardeşidir. Daila ise Zağros'un kızıdır. Mitolojiye göre her birinin varoluş söylenceleri vardır ama ayrıntıya girmeyeceğiz.

İran KDP'sinden tutalım YNK, KDP, Rençdaran vb. hepsi Zagroslarda kamp tuttular bir zamanlar ama, onuncu aydan sonra burada yaşayamadıkları için hepside buraları terkettiler. Zagrosu anlayamamışlardı, bu nedenle bütünleşememişlerdi ve Zagros buna çok öfkelenmişti. Tekrar döndüklerinde birçok kez fırtına, kar, boranlar göndererek bunların kampını yerle bir etmişti. Ve o günden sonra kimse Zagroslarda kamp kuramaz olmuştu. Fakat gerilla yıllardır buralarda yaz ve kış kamp kurmuş, mesken tutmuştu. Çünkü gerillalar "Zagros Tanrının" kanunlarını tanımıştı ve ona göre bir yaklaşım göstermişti. Zagros'la bütünleşmişti.

Söylenceye göre 21 Marttan sonra Zagros tekrar uykusundan uyanarak, yer ile gök arasındaki savaşı durdurur ve onlar arasında bir barışı sağlar. Fırtınalar tatlı bir esintiye dönüşür. Karlar içinde kardelenler yeşerir. Gökyüzü kara bulutlardan arınıp maviliğini sergilerken, gökkuşağından renklerle süsler gökyüzünü. Güneş tatlı ışıklarını yeryüzüne gönderir. Ve yeryüzünde yeniden bir barış ortamı oluşur. Ve güneş bir "Barış Timsali" olarak tüm canlılar tarafından saygıyla kabul görür. Bu barış ortamında koçerler Musul'dan Süleymaniye'den Hewler'den Deşta Milgever'den, Deşta Tilgever'den, Şemzinan'dan, Deşta Nehri'den kalkarak Zagros'a gelirler, Zagros'ta sürülerini yayarlar. Ve çocuklar Zagros eteklerinde Güneş'in tatlı ışıkları ve sıcaklığı altında oynayarak büyürler.

"Heval önümüzde toprak bir köy yolu var. Yolu geçerken taşlara ya da otlara basın. Ayrıca toprak yerlerde geçerken geriye dönerek geri geri yürüyün."

Ahmet'in uyarısı üzerine dönerek aynı istikamete doğru ama bu kez geri geri yürümeye başladılar gerillalar. İz kalsa bile, izi görenlerin gerillanın ters yöne gittiğini sanmalarını sağlamak için bu yanıltma yöntemi her zaman kullanılmaktaydı.

Eliyle uzaktaki bir tepeyi işaret ederek Haydar'a gösteren Mahir;

"Zagrosların karşısında Govendê daği vardır. Bir silsile biçiminde uzayarak Zagrosla birleşir."

Zagros hiçbir zaman tümden ovayla kesilmemiştir. Bir silsile biçiminde uzunca ve bir yarım daire biçiminde, bir hilal biçiminde kavis çizerek uzanır Toroslara kadar gider. Sınır tarafından uzanarak Govende, Cilo, Çarçela, Çiye Reş ve hatta Metina Haftanın, Cudi, Herkol, Gabar'dan uzanarak Toroslarla birleşir.

"Bu hattan eğer Çarçela, Cilo taraflarına gideceksek kendimizi Xakurk'a bırakmalıyız. Şekif tepesinden kendimizi Şehit Beritan Vadisine bırakacağız. Bu vadi ismini 92 güney savaşında şehit düşen Beritan yoldaştan almıştır."

"Gülnaz Karataş Yoldaştan mı?"

"Evet."

Ahmet Mahir'in yanına gelerek,

"Heval burada bir çay molası verelim."

Dedikten sonra Mahir talimatı arkaya doğru iletmişti. Gruptakiler üçe ayrılarak üç manga halinde oturmaya başlamışlardı. Kara çaydanlık ateşin üzerinde kaynamaya başladığı sırada Haydar, Mahir, Ahmet, Malik ve diğer gerillalar 92 Güney savaşını konuşmaya ve o savaşı yaşayanlar, o günü anmaya başlamışlardı.

Uzun bir yürüyüşün ardından bir bardak çay içmenin zevki başka olmaktadır dağlarda. Gerillalar çaylarını yudumlarken derin bir sohbete başlamışlardı. Tüm yorgunluklar çoktan unutulmuştu. Beritan Vadisi baştan başa yeşil bir örtüyle bezenmişti. O yeşil örtünün içerisinde bulunan çeşitli renklerde ve türlerdeki dağ çiçekleri sanki bir canlı tablo gibi duruyordu.

Güneyli işbirlikçi"ihanetçilerle, Türk ordusunun gerillalara karşı geliştirdiği imha operasyonu sırasında şehit düşmüştü Beritan. Türk ordusu ve KDP peşmergelerine karşı savaşan Beritan, cephanesi tükeninceye kadar mevzisini terk etmemişti. Yanında bulunan arkadaşları çoktan şehit düşmüştü. Bulunduğu mevzide şehit düşen yoldaşını boylu boyunca uzattıktan sonra, usulca eğilerek gözlerinden öpmüştü. Gözlerinden süzülen birer damla yaş şehit yoldaşının yanaklarına birer buse gibi düşmüştü. Bir taraftan çatışmaya devam ederken diğer taraftan da bulunduğu mevzinin taşlarını birer birer sökerek, şehit yoldaşının üzerine diziyordu. Mevzinin taşları gittikçe azalıyor ve şehit gerillanın üzerini örten bir örtü oluyordu. Beritan'ın cephanesi de tükenmek üzereydi. Ama ne askerler, ne de peşmergeler mevziye yaklaşmaya cesaret edemiyorlardı. Beritan son taşı da dizdiği sırada, son mermisini de özgürlük düşmanlarının üzerine göndermişti. Artık ne cephanesi vardı ne de bir tek mermisi. Sadece yanında yatan şehit yoldaşı vardı. Beritan'ın artık mermi sıkmadığını gören özgürlük düşmanları, yavaş yavaş mevziye yaklaşmaya başlamışlardı.

"Hey oradaki teslim ol, yoksa seni delik deşik edeceğiz!"

"Teslim alabiliyorsanız gelin de kendiniz teslim alın insanlık düşmanları!"

"Ateş edin, vurun, öldürün şu teröristi!"

Beritan artık ayakta idi. Ne ölümü düşünüyordu, ne de yalnızlığını. Bir kadın olarak binlerce yıl süregelen egemen erkek sisteme karşı, bütün görkemliliğiyle ayakta duruyordu. Ayaktaydı. Bu da egemen sistemin bekçilerini çileden çıkarıyordu. Bir tek kadın bu kadar güçlü olabilir miydi? Nereden alıyordu bu gücünü? Nasıl da çaresiz kalmışlardı karşısında binlerce özgürlük düşmanı. Elleri bulunduran o kadar tekniğe rağmen. Bir kadın ve bir kleş.

"Ateş!"

Beritan yaralanmıştı. Bir an sendeledikten sonra kendisini toparlayarak ayakta durmaya devam etmişti.

"Teslim ol!"

"Ben Besê Ana'nın kızı, Besê Anamı teslim alabildiniz mi ki, beni de teslim alarsınız?"

"Öldürün!"

Beritan ikinci kez yaralanmıştı. Elleri geçmemeliydi insanlıktan nasibini almamış özgürlük düşmanlarının. Usulca silahının namlusunu kavrayarak;

"Sen de halk düşmanlarının eline geçmemelisin." Diyerek kayalara vurmaya başlamıştı.

Kleş kayaya her çarptığında, bir parçası uçurumdan aşağıya yuvarlanıyordu. Askerler ve peşmergeler gittikçe yaklaşmışlardı. Bir kaç adım daha atsalar Beritan'ı yakalayacaklardı. Beritan son kez kleşini kayalara vurduktan sonra kendisini de uçurumdan aşağıya bırakmıştı. Tıpkı 1938 de Dersim de cephanesi tükenen Besê Ana'nın, Türk ordusunun eline geçmemek için kendisini uçurumdan atması gibi. Ve insanlık düşmanlarını utanca boğmuştu Beritan. Bu olay karşısında birçok peşmerge peşmergeliği bırakmıştı. Beritan'ın onurlu ölümü bir çoğunu etkilemişti. Ve o günden sonra Beritan bir efsane olmuştu Güney Kürdistan halkının dilinde. Ve o yıl doğan her kız çocuğunun ismini Beritan koymuşlardı analar. Her yerde Beritan'ın kahramanca şahadeti konuşulur olmuştu. Ve her yıl 24 Ekim de yapraklar sararmaya başladığında, Beritan ve yoldaşları Xakurk'de şehit düştüğü mevzinin başında saygıyla ve minnetle anılır olmuştu. Ekim şehitleri Xakurk vadisini, özgürlük vadisine dönüştürmüşlerdi. Ve o günden sonra o vadi Beritan Vadisi olarak anılagelmisti.

"Arkadaşlar hazırlansın harekete geçelim Heval Mahir." diyen Ahmet yol güzergahını tanıtıyordu yanında bulunan Haydar'a;
"Beritan Vadisinden sonra, Xakurke suyu ile karşılaşacağız. İlk baharda burada geçmek mümkün değil, eğer köprü olmazsa. Şekif'in diğer tarafından Goste'ye varmadan önce Karker Dağı vardır. Bu alanda ormanlık öylesine sık ki, ormanlık araziden yürürken bazı yerlerinde gökyüzünü bile görmek bazen zor olur."

Karker dağı adını, PKK gerillalarının Türk ordusuyla 1992'de girdiği Güney Savaşında almıştı. Günlerce süren şiddetli çatışma sonucunda Türk askerleri bu tepeye giremeyince, geri çekilmek zorunda kalmışlardır. Ve gerillaların kahramanca direnişlerini gören Güney Kürdistan halkı, gerillaların ölümüne savunduğu bu dağa Karker ismini vermişlerdir. Çiyaye Karkeran. Güney Kürdistan halkı PKK gerillalarına Karker demektedirler.

Mahir dağı ufkun birleştiği yere bakarak çok uzaklara geçmişe gitmiş gibi konuşmaya başlamıştı;

"Bu savaşta şehit düşen Başkaleli Aziz arkadaş, halen güney Kürdistan halkı arasında direnişçiliği ve kahramanlığı ile anılır. Çünkü bu savaştan sonra Xakurke Özgürlük Vadisi oldu ve gerillanın denetimine girdi. Türk ordusu on binlerce askerle gelmesine rağmen az sayıda gerillanın direnişiyle karşılaşmıştır. Ve giremeyerek geri çekilmek zorunda kalmıştır."

Mahir her zamanki gibi yürürken yanındakilere araziye de tanıtmayı ihmal etmiyordu.

"Karker dağıni geçtikten sonra Abdal Kuvi Dağına geliyoruz. Karker Dağı güneyde, Goste dağı ise kuzeydedir. Bu iki dağın arasında yüksek bir plato vardır. Bir boğaz biçiminde ve bu boğaza ise Ari boğazı denmektedir. Abdalkuvi'ye gitmek için bu boğazdan geçmek gerekmektedir."

Kürdistan'da her dağın, her ovanın, her mekanın bir hikayesi vardır. Ve her yer bu hikayeden alır adını. Hiçbir isim rastgele verilmemiştir ve anlamsız değildir. Abdalkuvi isminin neden bu dağa verildiğine gelince;

Abdal Kuvi tek başına yaşayan bir dervişmiş. Toplumun bozulmasından sonra tek başına yeni bir yaşam felsefesini yaymak için, yoğunlaşmak amacıyla bu dağa gelmiştir. Zerdüş, Muhammed, İsa gibi o da dağlara çekilerek yoğunlaşmaya çalışır. Ermiş bir insanmış. Tüm ermişler gibi o da ezilenlere öncülük etmek, daha adil bir toplum getirmek için önce bir süre yoğunlaşmak ve felsefesini oluşturmak için dağlara çekilmiştir. Abdalkuvi de bir post giyerek, yörenin en büyük ve yüksek dağı olan bu dağa çıkmış. Abdalkuvi bir silsileye bağlı olmayan tek başına duran bir dağdır. Yüksek ve keskin kayalıklarla çevrilidir. Şimdiye kadar yapılan tüm operasyonlarda dahi askerler o dağa çıkamamışlardır. Bu derviş, yani Abdal bu dağda yalnız yaşadığı için artık halk bunu gördüğünde Abdal kuvi, yani yabancı derviş diye çağırılmaya başlamışlar. Ve o dağda yaşadığı için de dağın adı Abdalkuvi olarak anılmaya başlanmış. Ama Abdalkuvi bir yabancı değil, oldukça bilinçli bir dervişmiş.

Mahir araziye tanıtmaya devam ediyordu;

"Abdalkuvi üzerinde Deşta Hayatê bir kartpostal gibi görünmektedir. Abdalkuvi'nin eteğinde geçen büyükçe bir dere, Hayate ovasından geçerek ovayı ikiye ayırmaktadır."

Grup sorumlusu Ahmet ;

"Abdalkuvi den sonra Govende'ye kadar gerillaların daha önce kullandığı noktalar vardır. Her noktanın da bir adı vardır. Bu noktada Botanbehdinan arkadaş, bölüğüyle kalıyordu. Biraz ilerideki noktada ise Rıza Kubani, birliği ile kalıyordu." Dedikten sonra devam etti.

"Deşta Heyate'yi açan Harun arkadaştı, Amedliydi. O kadar soğukkanlı, isabetli kararlar alan biriydi ki, korkuyu korkutan bir komutandı. Bir pusu eylemi sırasında mevzide iken, arkadaki yaşı küçük bir arkadaş BKC ile kaza sonucu Harun arkadaş vuruyor. Harun arkadaş arkasına dönüp baktığında, BKC'nin başında portatif bir arkadaşın şaşkın bakışlarıyla karşılaşılıyor. Şehit düşmeden önce, "Bu bir kazadır, arkadaşın bir suçu yok" diyor ve bu bir talimat olarak kabul ediliyor, o arkadaş soruşturmaya alınmıyor. Daha sonra ise bu arkadaş, bir eylemde kahramanca şehit düşüyor."

"Arkadaşlar mesafe on metre herkes mesafesini korusun."

Ahmet'in verdiği talimat hemen pratiğe geçirilmişti. Öndeki manga komutanından itibaren mesafe açılarak yürüyüşe devam ediliyordu ve talimat yavaş bir sesle arkaya doğru iletiliyordu. Sıradaki gerilla talimatı, arkadan gelen gerillayı iletmek için bekliyordu ve ona yetiştikten sonra talimatı fısıltıyla kulağına söyledikten sonra koşarak öndeki arkadaşına yetişiyordu. Bu durum talimat en arkadaki gerillaya ulaşana kadar devam ediyordu. Tahmini bir biçimde gerillalar yürürken aralarındaki mesafenin on metre olmasına dikkat ediyorlardı. Yürüyüş esnasında mesafe zaman zaman arttırılıyordu ya da azaltılıyordu. Bu durum, tehlikenin olabileceği yerlere göre değişiyordu.

Ahmet, bir öncü timi görevlendirerek grubun önünde göndermişti. Grubun güvenli bir biçimde gideceği alana ulaşmasını sağlamak için yolu keşfetmek için önde gitmişlerdi. Mahir'in de içinde bulunduğu öncü tim, yolda olası bir pusu veya tehlikeye karşı arkadan gelen grubu uyarmak için beraberinde bir tane de telsiz götürmüşlerdi.

"Abdalkuvi'nin hemen eteğinden itibaren Deşta Hayati başlıyor. Kuzeyinde ise Gerdia köyleri bulunmaktadır. İleride Ali Direj arkadaşın eski kamp noktası bulunmaktadır."

"Hacıbeg suyuna kaç saatte ulaşabiliriz Heval Mahir?" Diye sordu Haydar.

"Deşta Hayate'den, yani bulunduğumuz yerden Hacıbeg suyuna kadar altı yedi saatte gidilmektedir."

"Hacıbeg suyu nereden kaynağını alıyor?"

"Hacıbeg suyu Dalanper'den başlamaktadır. Gözeleri tam üç parça Kürdistan'ın birleştiği yerde Güney, Kuzey ve Doğu Kürdistan'ın birleştiği yerde başlar ve Deşta Hayate'den geçer. Hacıbeg suyunu geçtikten sonra Govende'nin dibine ulaşır. Arkadaşların eski noktaları burada bulunur. Bir tarafına Rubarok karakolu, bir tarafına ise Museka karakolu düşer."

"Bu karakollar Gerdia mıntıkasında mı bulunuyor?"

"Evet. Govendê'nin dibinde arkadaşların bir noktası var. Buranın adı Nokta Ben'dir. Orada bir mola vereceğiz."

Yol yürüyüşü esnasında köpek ve çan seslerinden anlaşılıyordu ki, arazide çobanlar ve koçerler bulunmaktaydı. Çobanlar ve koçerler gerillanın dağlarda en çok karşılaştığı kimselerdi. Bu nedenle çobanlar gerillaları ve gerillalar da çobanları çok iyi tanırlardı. Gerillanın geçtiğini anlayan çobanlar, köpeklerini çadırların içine sokarak havlamasını engellerdi. Çevrede bulunan karakollardan köpek havlamalarının duyulmasını istemiyorlardı.

Ahmet zaman zaman grubun içinde, zaman zaman da arkada yürüyordu.

"Arkadaşlar ilerideki çeşmeyi geçtikten sonra dursunlar. Kimse çeşmenin üzerinde beklemesin ve kimse su içmek için durmasın."

Bu talimat öndeki manga komutanına iletilmişti ve manga komutanı belirtilen çeşmeyi biraz geçtikten sonra, gruptakilerin mesafesini koruyarak durmasını sağlayacak mesafede durmuştu ve;

"Herkes bila ji cîhê xwe bisekinin û rûnin." Talimat en arkaya kadar iletilmişti ve herkes sırasını bozmadan bulunduğu yere oturmuştu.

"Her mangadan bir arkadaş bidonlarını götürsün su getirsin. Kimse çeşmenin üzerinde birikmesin. Diğer arkadaşlar dinlensinler. Sigara içmek serbest ama sigaranızı yakarken kefiyenin altında yakın ve sigaranızı avucunuzun içinde saklayarak, gizli için. Sigara izmaritlerinizi söndürün ve cebinize koyun. Kimse yola izmarit atmasın!"

Grup, eski bir gerilla noktası olan Ben Noktası'na yakın bir yerde konaklamıştı. Sabah olmasına az kalmıştı. Gündüz burada kalacaklardı. Beş gerilla hemen yukarıda bulunan tepeye gitmişlerdi ve tepesi görevini yapacaklardı. Herhangi bir durumda grubu haberdar edeceklerdi ve çatışa çatışa Govendê'ye doğru çıkacaklardı. Grupta yeni gerillalar vardı ve uzun yol oldukça yormuştu onları. Ama Mahir'in anlattığı anılar ve coğrafya yorgunluklarını unutturuyordu.

Güneş dağların ardında kaybolmuştu. Grup yola koyulmak için hazırlanmıştı. Herkes çantasını toplamış ve omuzlamıştı. Bundan sonraki yolu Malik daha iyi bildiği için o öncülük edecekti.

Grup Gerdia'yı geçerek Çiyayê Govendê'ye (Govend Dağı'na) doğru harekete geçmişti. Bölgedeki yüksek dağlardan biri olan Govendê genişçe bir kaleyi andırırmaktaydı. Daire biçiminde olan Govende'nin etrafı onlarca metre yüksekliğinde dik kayalıklarla çevriliydi.

"Malik arkadaş öne gelsin!"

Ahmet'in verdiği talimat kısa sürede Malik'e ulaşmıştı ve Malik sıradan çıkarak hemen öne geçmişti. Mahir'den sonra bu kez Malik coğrafyayı tanıtmaya başlamıştı arkasında yürüyen Haydar'a.

"Govendê'nin dört kapısı vardır. Bu kapıların dibinde birer köy bulunmaktadır. Bu köyler 1988'de Saddam tarafından bombalanarak yıkılmış ve boşaltılmıştır. Bu köylerde halen bolca meyve vardır. Govende bir volkanik dağdır. İki katlıdır diyebiliriz bir yere kadar toprak, ondan sonra ise otuz kırk metre yüksekliğinde dik kayalık başlamaktadır. Dört kapı dışında geçit vermeyen Govende bir daire biçimindedir. Karşısında Helikopter Tepesi bulunmaktadır."

"Oraya neden helikopter tepesi demişler?"

"Burada arkadaşlar, operasyon sırasında Türklerin bir helikopterini düşürdükleri için bu tepeye helikopter tepesi demişler. Govende'nin üzerinde hiç toprak olmamasına karşın her kayanın içinde bir ağaç yeşermiştir. Govende'nin içi bir sokak, bir labirent biçimindedir. Burayı iyi bilmeyen biri tepenini içinde kaybolabilir. Çünkü bu sokaklar birbirine benzemektedir. Dağın ortasında yuvarlak bir küçük tepe vardır ve sadece orada toprak vardır. Govende'nin üzerine üç buçuk-dört saatte çıkılmaktadır. Kayaları oldukça sivri ve keskindir."

"Peki bu dağa neden Govendê demişler?" Haydar'ın sorusunu bir söylenceyle yanıtlamaya başlamıştı Malik.

"Söylenceye göre; Bu dağın üstünde bir köy varmış. Bu köyde bir aşiret yaşarmış ve bu aşirette güzel bir kız varmış. Bu kız bir çobanı seviyormuş. Ama başka bir aşiretin beyi bu kızı istemiş. Kızın babası da beye vermek istemiş. Kız ise istememiş. Düğün sırasında bey aşiretiyle birlikte kızı ata bindirirken kız artık çaresizlik içinde tanrıya yalvararak, "tanrım beni burada taş yap, ben muradıma ermedim bey de ermesin" diyor. Ve o esnada kız da bey de orada bulunan ve daire şeklinde birbirinin elini tutarak halay çeken aşiret mensuplarının hepsi de taş olmuş."

Govende'ye bakıldığında, gerçekten de kayalar sanki birbirinin elini tutmuş ve halay çeken insanlar biçiminde sıralanmıştır. İsmini de buradan almıştır.

Halay, yani Govend. Tabi bunlar birer halk efsaneleri olsa da Govende'nin etrafındaki kayalar, kayalara kazılmış birer insan kabartması, halay çeken birer insan kabartması şeklinde görünmektedir. Govende'ye uzaktan bakıldığında üzerine çıkılacak bir yer yoktur gibi görünür. Kışın yaşamak ise mümkün değil ama gerillalar bir zamanlar burada üstlenmişti. Ve halen burada gerillaların cephanedepoları vardır.

Tepede su ihtiyacını kardan karşılıyorlarmış gerillalar. Yıllarca üst üste biriken karlar, derin kaya yarıklarında, kovuklarında birikir. Tepenin üzerine gidildiğinde her yerde bir yankı, bir seda duyulur. İyi dinlediğinde ise eriyen kar sularının kayalıklardaki derin kuyulara damlaması sonucu yaptığı yankı olduğu anlaşılır.

Grup Basya suyu doğru yola koyulmuştu. Yol yorucu ve uzun olsa da, yeni bir alan göreceğinden dolayı gerilla her zaman büyük bir heyecan duyardı.

"Arkadaşlar ilerdeki yakılmış köyü geçtikten sonra dursunlar! Orada biraz dinleneceğiz. Arkadaşlar dilediği kadar meyve toplayabilirler. Ateş yakmak ve çay yapmak serbest. Yolumuz fazla kalmadı."

Basya suyuna varmadan önce yol güzergahında bulunan ve boşaltılmış bir köy olan Herguş, meyveleriyle tanınır çevrede. Gerilla grubu bu köye yakın bir yerde mola vererek köyde bolca bulunan ceviz, armut, üzüm, nar, incir vb meyvelerden toplamak için bahçelere dağılmışlardı. Bu bölge artık gerillanın denetimindeydi ve gündüz de hareket edebilmekteydiler. Gerillaların bir kısmı meyve toplarken, bir kısmı da çay yapmak için ateş yakmışlardı.

"Arkadaşlar ne biçim ateş yakmışsınız? Dumanı kilometrelerce öteden görülür. Gerilla ateşi böyle mi olur?" diye esprili bir üslupla uyarmıştı Ahmet.

"Heval buralar denetimimizde bunun için fazla önemsemedik."

"Denetimizde olsa da gerilla her yerde gerilladır. Ve gerilla pratik yaşamdan edindiği tecrübelerden çıkardığı kurallarla gerilladır."

Ahmet biraz ilerideki mangaya doğru yöneldi. Bu mangadakiler henüz ateş yakmamışlardı. Ahmet manganın yanında bulunan kuru odunların kabuklarını soyarak kare biçiminde bir duvar gibi üst üste düzgünce istiflemeye başlamıştı. İstiflemeyi bitirdikten sonra ortada oluşan boşluğa koyduğu kuru çalı çırpılarıyla ateşi yakmıştı. Ateş üstten yanmaya başlamıştı. Odunlar kuru olduğundan ve yeterli oksijen aldığı için hiç duman çıkmıyordu. Suyu doldurulan çaydanlığı uzunca bir sopya geçiren iki gerilladan her biri sopanın bir ucundan tutarak yanan ateşin üstünde tutmaya başlamışlardı. Birkaç dakika sonra çaydanlıktaki su kaynamıştı ve demlenmeye hazırды. Ateş gerillaıyla özdeşleşmiş gibiydi. Öyle ki ateş sadece ısınmak için yakılmazdı gerillada. Yaz günlerinde bile bir yerde konaklandığında bir sohbet esnasında ateş vazgeçilmez bir gereklilikti gerilla için.

Tan yerinin ağarmasıyla birlikte Govendê'nin etrafını birer yarım daire şeklinde dolanan grup, kendisini artık Basya suyuna doğru bırakmıştı. Basya suyu birkaç saatlik yoldu. Basya her yerinden geçit vermezdi. Eriyen kar suları buz gibi ve oldukça vahşi akar. Bu nedenle karşıya geçmek için geçit veren yerlerini iyi bilmek gerekir. Ve gerilla bu yerleri çok iyi bilmekteydi. Ama ilkbaharda Basyadan geçmek mümkün değildir. Bunun için de gerilla Basya üzerine birkaç yerde asma köprü yapmıştı. Basya'nın kirli sularında müthiş büyük balıklar bulunur. Basya Suyunun üstünde bulunan ve gerillaların yapmış olduğu asma köprüden karşıya geçen gerillalar, sanki bir salıncağa binmişler gibiydiler. Asma köprüden her adım atışlarında bir o yana bir bu yana sallanıyorlardı. Köprüden geçiş hem zevkli, hem de baş döndürücüydü. Çelik halatlarla yapılan asma köprü, nehrin bir yamacından diğer yamacına uzanmaktaydı. Denebilir ki bu asma köprü, Kürdistan'da gerillanın yapmış olduğu en uzun, nehrin asma köprüdür ve uzunluğu elli altmış metrenin üzerindedir. Uzun olmasından dolayı da üzerinde yürüyünce sağa sola bir beşik gibi sallanmaktadır. Alışkın olmayanlara karşıya geçinceye kadar baş döndürücü anlar yaşatır. Basya kuzey Kürdistan'daki yerleşim yerlerinin kanalizasyon ve atık sularıyla oldukça kirlenmekte ve Avaşın suyuyla karışarak güneye doğru akmaktadır. Basya'nın, Avaşın ile birleştiği yerde sular birbirine karışmadan bir süre yan yana akarlar. Bir süre yan yana aktıktan sonra, sular yavaş yavaş birbirine karışarak yol alır.

"Heval karşıda birileri var. Galiba arkadaşlar bizi bekliyorlar."

"Evet."

"İki arkadaş bize doğru geliyor."

"Merhaba heval, hoş geldiniz."

"Merhaba heval hoş bulduk."

"Yorulmuşsunuzdur. Buyurun arkadaşların bulunduğu yere gidelim. Arkadaşlar da sizi bekliyor. Siz biraz dinlenin biz de bu arada çay ve kahvaltı hazırlayalım."

"Spas."

"Bugün burada dinlenirsiniz, yarın öğleden sonra yola çıkarsınız."

"İyi olur. Basyadan balık tutarız bu arada."

"Fakat dikkatli olsun arkadaşlar. Yüzme bilmeyenler suya girmesinler."

Grup o gün orada dinlenmek için durmuştu. Bir kısmı günlüğüne bir şeyler yazarken, bir kısmı da Basya suyunda balık tutmaya çalışıyordu. Gerillalar, topladıkları soryaz, mantar, luş otlarından türlü yapmışlardı. Yağda kızartılan bu otlar oldukça lezzetliydi. Gerillalar yemekten sonra çaylarını yudumlarken koyu bir sohbe de başlamışlardı. Daha önce aynı alanlarda kalan gerillalar geçmiş

anarak hasret gideriyorlardı. Gece geç saatlere kadar uyumamıştı bazı gerillalar. Sabah güneş doğmadan nöbetçi subayının sesiyle uyanmışlardı.

"Rojbaş heval."

"Rojbaş."

Öğleden sonra Basya'da bulunan gerillalar bir törenle grubu Çarçela'ya doğru uğurlamışlardı. Basya'daki gerillalardan da iki gerilla gruba katılmıştı. Bu iki gerilla artık Çarçela'ya kadar gruba öncülük edecekti ve grubu orada bulunan birliğin yanına götürceklerden biri de Mehmet ti.

"Buraların arazisi oldukça sarp ve vahşidir, yürürken dikkat edin, uçurumlara yuvarlanabilirsiniz. Biraz ileride 2000 yılındaki kamp yerimiz var. Buradaki kampımız, yapılan keşif sonucu uçaklarla bombalanmıştı. Arkadaşlar sahada voleybol oynarken bombaladılar, 20 Mart 2000 de. Ve bu bombalama sonucunda dört arkadaş şehit düştü."

Grup Avaşin ile Basya'nın birleştiği üçgene gelmişlerdi.

"Arkadaşlar burada biraz dinlendikten sonra yola devam edeceğiz." Diyen Mehmet, Avaşin'i anlatmaya devam ediyordu;

"Avaşin ile Basya suyunun birleştiği üçgendeyiz. Ama Avaşin burada dört yüz metreye kadar Basya suyunu kabul etmeyip, ayrı akar. Dört yüz metreden sonra yavaş yavaş Basya suyu ile karışan Avaşin, Basya'nın tersine oldukça temiz ve masmavidir. Avaşin suyunun bir kısmı, üçgenin biraz yukarısında bulunan bir mağaranın içinden süzülür. Bu mağara o kadar büyük bir mağara ki, kimse bu mağaranın sonuna kadar gidememiş henüz."

"Bu mağaraya ben daha önceden bir kez girmiştim." Diyen Haydar sözü tekrar Mehmet'e bıraktı.

"Bir noktadan sonra fenerler sönmeye başlar ve bu nedenle de arkadaşlar fazla gidemez. Mağaranın içinde suyun doğalında oluşturduğu bir de havuz vardır."

"Avaşin'in suları ne kadar da mavi akıyor, gerçekten de adına layık bir güzelliğe sahip."

"Avaşin'i Çarçela ve Cilo dağlarında eriyen kar suları besler."

Avaşin'in kenarlarında yüzlerce yıllık çınar ağaçları yükselir. Bazıları o kadar çok kalındır ki üç dört kişi ellerini birbirine kavuşturursa ancak etrafını dolayabilir. Bu ağaçların bir çoğunun Avaşin üzerine devrilmesiyle Avaşin üzerinde doğal köprüler oluşmuştur. Ve gerillalar bu doğal köprüler sayesinde karşıdan karşıya kolaylıkla geçer.

"Şu karşı tarafta Sal ile karşıya geçiyoruz. Burada 1999 da yine Sal ile karşıya geçerken, dört arkadaş Sal üzerinde idi. Salın dengesi bozulunca, arkadaşlar Avaşin'e düşmüşlerdi ve Ruken arkadaş boğulmuştu."

Mehmet anlatırken o anı yeniden yaşıyor gibi heyecanlanmıştı.

"Avrupa'dan katılmıştı ve Malatyalı idi Ruken arkadaş. Boynuna iki silah astığı için suyun dibine batmıştı ve yüze çıkamadı. Jıyan arkadaş yüzme bildiği için kurtuldu. Ben yüksek bir kayanını üzerinde oturmuştum ve onların geçişini izliyordum. Ama Sal devrildi ve Ruken arkadaş gözlerimin önünde şehit düştü."

Nalet boğazını geçen gerilla grubu Stune köyüne ulaşmıştı.

Bu köy 1988'de Saddam tarafından bombalanmış ve boşaltılmıştı. Halen köydeki meyve bahçeleri kurumamış ve köyde çeşit çeşit meyve bulunur. Çarçela'ya sadece iki yol uzanır. Bir yol Avaşin maviliğini takip ederek gider. Oramar tarafında olan bu yol oldukça uzundur. Diğer yol ise Stunê köylülerinin kayaları oarak yaptıkları basamak ve patikadan Çarçela'ya çıkılan yoldur. Bu yola Deriya Binbir, yani Binbir kapısı denilmektedir. Stunê tam Güney ile Kuzey arasında, sınırda sıkışmıştır. Köyü kayalık bir yere oyularak yapılmış. Köylüler bu Binbir kapısını kullanarak Gever'e gidip gelmekteydiler. Diğer kapıya ise Deriya Hırçe, yani "Ayı Kapısı" deniyor. Binbir Kapısında üç saatte Çarçela'ya çıkılır. Çarçela'nın üstünde bulunan gölün ortasında büyükçe bir kaya uzaktan bir adacık gibi görünür. On üç gölün en büyüğü bu göldür. Ama Nisan ayına kadar bu göller karla kaplıdır ve üzerinde yürünerek gidilir. Deriya Hırçe tarafından da gidilirse göllere rastlanır. Çarçela'daki tüm sular buz gibidir, çünkü eriyen karların sularıdır.

"Gever ovasından görevden geldiğimizde hep bu çeşmelerden içerdik. Arkadaşların bulunduğu nokta biraz ileride, az bir yolumuz kaldı. Arkadaşların haberi var geldiğimizde. Telsizle haber vermiştik."

Gölü geçtikten sonra gerillaların bulunduğu kampa ulaşmıştı. Gerillalar büyükçe ateşler yakmışlardı ve gelen grup için hazırlıklar yapmışlardı.

"Merhaba heval hoşgeldiniz."

"Merhaba hoşbulduk."

Berxwedan gelen grubu karşılamıştı. Grubu alarak daha önce hazırladıkları yere götürmüştü. Bir yorgunluk çayı ile sıcak bir sohbet başlamıştı.

"Yolculuk nasıl geçti, bir sorunla karşılaşmadınız umarım."

"Önemli bir sorun yaşanmadı. Yol da herhangi bir engelle karşılaşmadık. Yalnız grupta bazı yeni arkadaşlar var, yürürken biraz zorlandılar."

"Burada dilediğiniz kadar dinlenebilirsiniz. Hem buranın havası insanı bir günde çelik gibi yapar. Sert iklimin insanı da sert olur."

Çarçela, yanyana duran dört sivri tepeden oluşmaktaydı ve dört parmağın yanyana duruşuna benziyordu. En yükseği ortadaki tepeydi. Bu tepeler kayalık bir volkanik yapıya sahipti. Çarçela'nın dibinde güneşin doğuşunu izlemek olağanüstü bir güzellikteydi. Güneş ilk ışınlarını bu parmak şeklindeki tepeliklerin arasında gönderirken, dört ayrı ışık demeti biçiminde görünmekteydi. Aynen sinemada perdeye düşen ışık demetleri gibi. Ay ışığında ise kayalar ayna gibi parlamakta, kayalık tepeler. Çarçela Cilo gibi bir buzul dağıdı.

Çarçela, Zagroslarda bir kale gibi durmaktaydı. burada Cilo, Morê, Govende, Zap vadisi, Semedar, Sümbül dağları çok net biri biçimde görünmekteydi. Sanki Çarçela tüm bunların üstünde ve bunlara hakim olmak için başını bulutlar içinde göğe uzatmış gibiydi. Çarçela'nın üzerine çıkan biri de, kendisini dünyanın hakimi gibi görmekte ve öyle bir hisse kapılmaktadır. Hele gerilla için bir kale gibidir burası ve burada kendisini her zaman güvende hissetmektedir. Çünkü gerillanın denetimindedir buralar her zaman.

Stratejik bir öneme sahip olan Çarçela gerillanın denetimine geçmişti. Çarçela, Oramar'a hakimdi ve bunun sayesinde Oramar sahası gerillaya açılmıştı. Çarçela'da bulunan Berxwedan tepesinde gerillalar Türk askerleri ile girdiği bir çatışmada yedi gün direnmişlerdi ve askerler bu tepeye giremeden geri çekilmek zorunda kalmışlardı. Bu nedenle gerillalar bu tepeye direniş anlamına gelen Berxwedan Tepesi ismini vermişlerdi.

Çarçela'nın bir başka kapısı olan Deriya Kera tarafı en sarp ve en vahşi bir arazi yapısına sahiptir. Büyük İskender burada Kürtler karşısında yenilmiş ve büyük kayıplar vermiştir. İskender kahramanca savaşan Kürt halkı için "Kardoklar gibi yaman savaştlar" demıştır. Kürtler burada İskender'in ordusunu yukarıdan taşlar, kayalar yuvarlayarak bozguna uğratmışlardır.

Çarçela'nın hemen karşısında Cilo dağı bütün heybetiyle durmakta ve burada içinde bir defter olan bir sandık bulunmaktadır. Buraya çıkan turistler bu deftere anısını yazmışlardır. Operasyonlara çıkan Türk askerleri ve gerillalar da bu deftere anılarını yazmışlardır. Burada buzul mağaralar vardır. Ve bu buzul mağaralar zamanla renklerini değiştirerek çeşitli renkler almışlardır. Yalnızca altı kapıdan çıkılan Cilo'nun üzerinde küçük tepelikler ve yaylalar bulunmaktadır.

Cilo'nun eteklerinde bulunan Kinyaniş, Mervanis, Helena Asuri yerleşim yerlerine rastlanmakta. Buralarda çok eski ve harabe olmuş kalelerin kalıntıları durmaktadır.

Mervanis kalesi de bunların biridir ve bu kalede bir yer altı mağarası ve dehlizi bulmuşlar gerillalar. Üç dört metre derinliğinde bir girişi olan bu mağaraya inen gerillalar, burada bir sandık içinde 1300'lü yıllarda yaşamış bir kadına ait bir kolye, bir kemer, bir kadın fotoğrafı olan bir ayna, bilezik, bir mühür bulmuşlardır. Bu mağara bölüm bölümdür ve doğal renkler oluşmuştur.

İnsanlığın doğuş merkezi olan Zagros, mücadelemizin de önemli stratejik alanlarından biridir. Zagros yaşama yeniden sarılıştır. Her yeni ve güzel yaşam belli bir zorluklar sonucunda yaratılır. İşte gerilla şimdi bu yeni ve güzel yaşamı yaratmak için bedel ödemektedir. Zagros 91-92 atılımında bir dönemeç noktasını başlattı. Gerilla açısından önemi büyüktür. Aynı zamanda birçok din, mezhep, kavim, halk iç içe karışmış ve içiçe yaşamıştır. Keldani'lerin Asurilerin Kiliseleri yapı olarak hala ayakta. Bazılarının boyaları bile dökülmemiştir. Kitapları bu kiliselerde bulunmaktadır halen. Zavite, Teyare, Tırvanış, Mervanış Kinyanış vb köylerde Asuriler ile Kürtler yüzlerce yıl birlikte yaşamışlardır.

Birbirine bağlı silsileler biçiminde birçok alana açılım sağladığından dolayı Zagros, gerilla için önemli bir öneme sahiptir. Gerillanın konumlanması için büyük bir avantajdır. Seksen iki de basılan PKK bildirileri buralardaki mağaralarda paketler halinde görülmüştür gerillalar tarafından bulunarak arşive alınmıştır.

Zagros, gerilla için yeniden büyük doğuşu ifade etmektedir.

Gerilla, Zagroslarda yeniden büyük doğuşu gerçekleştirmektedir.

Tanrıların hükmünün geçmediği Zagroslarda Tanrılar yenilmişlerdir.

Zagroslar, kendi yasalarına uymayanları asla affetmemiştir.

Ama kendisini, kendi yasasını tanıyanları da bir ana sıcaklığıyla korumuştur.

Gerillayı koruduğu gibi.

KARTAL KAYALIKLARI

Güneş, Deriyê Davetiye'nin yüksek ve sarp kayıklarının arkasında yavaş yavaş kayboluyordu. Uzaktan bakıldığında Deriyê Davetiye burçlarla çevrili bir kale gibi görünüyordu. Deriyê Davetiye'nin yamacında bir grup gerilla güneşin doğduğu yöne doğru ilerliyordu.

Kuzey ve güneyi birbirinden ayıran bir sınır dağı olan Deriyê Davetiye, her yerinde geçit vermezdi. Güneyinde Haftanın toprakları bulunan Deriyê Davetiye, ismini nereden aldığı Alos'lu yaşlı bir köylü şöyle anlatıyordu;

"Bir zamanlar buralarda sınır mınır yoktu. Bahsederlerdi ama biz pek anlamazdık. Sınır kelimesine bir anlam veremezdik. Buralar köylerle doluydu. Köylüler aynı aşirettendi. Bizim topraklardı buralar. Biz, "sınır"ın ötesine akrabalarımızın köyüne giderdik, onlar da sınırın beri tarafına gelirlerdi bizi görmeye. Sonra beyaz ve yüksek taşları diktiler tepelere, mayınlar döşediler o beyaz taşların aralarına. Tarlalarımız mayınlandı. Sonra köylerimiz ikiye bölündü. Bir kısmımız beyaz taşların ötesinde kaldık, bir kısmımız berisinde. Buralar, yani topraklarımız yasaklandı bize. Artık ancak geceleri geçebiliyorduk beyaz taşların ötesine ve gizlice görüşüyorduk akrabalarımızla. Kaç kişi mayına bastı, kaç kişi beyaz taşları geçerken askerlerin mermileriyle vuruldu bilinmez. Artık topraklarımızda kaçak olmuştuk. Kaçak yaşıyorduk. Ama beyaz taşlar bizi ayıramamıştı gene de. Gizlice gidip geliyorduk, sınırın ötesinde kız alıp vermemiz dahi gizlice oluyordu. Neredeyse yaşamımızda her şey gizli olmuştu."

Mamê Yunus anlatırken gözleri nemlenmişti. Nasırlı ve titreyen elleriyle çıkardığı tütün tabakasından bir sigara sararak, derince bir nefes çektikten sonra konuşmasına devam etti.

"Bu tütünün sınırın ötesinden gönderdiler. Hep bu tütünden içerim, bir başka kokuyor. Ha diyordum ki, kız alıp veriyorduk gizlice. Gelinlerimiz gece karanlığında getirirdik sınırın ötesinde, kızlarımızı gece karanlığında gelin gönderirdik sınırın ötesine.

Gene bir düşün günüydü. Kürt düşününü renkli olur bilirsiniz. Kürt düşününü belalı olur. Kürt düşününü kanlı olur. Gece düşün alayı gizlice sınırı geçeceklerdi. Sınırdaki yüksek ve sarp kayalıklar her yerinde geçit vermezdi, diğer tarafları ise mayınlarla doluydu. Sınır mayınları. Düşün alayı kayalıklar arasındaki geçide doğru pusudan habersiz yürüyordu. Gece pusulanmıştı, yollar pusulanmıştı. Düşün alayı geçide girince, pusuya yatan askerlerin açtıkları yayılım ateşinde damat vurulmuştu. Gelin, atından atlayıp, damadın başını kolları arasına alarak, bir ağıt tutturmuştu.

"Ax dayê, Deriyê Davetiye bu Deriyê Mırinê" diye ağıt yakarken, askerlerin açtığı ateşle gelin de vurulur ve ikisi de yan yana düşerler. O gün bugündür buraya Deriyê Davetiye diyorlarmış ama o günden sonra bir daha o kapıdan düşün alayı geçmez oldu."

Mame Yunus, sınırın güneyindeki akrabalarının köylerini Irak askerleri boşaltıp yaktıktan ve kendi köyü olan Alos köyünü de Türk askerleri yaktıktan sonra kadim silahını da alarak, ömrü sınır kaçaklığıyla geçen dağların yolunu tutmuş. Ama bu kez kaçakçı olarak değil, savaşmak için. Dağları çok iyi bilen Mamê Yunus için özgürlük savaşçıları bulmak fazla zor olmamış. Özgürlük savaşçıları bulduğunda;

"Bu dünyada sizden başka kimsem yok artık, tek sığınağım sizlersiniz ve bu dağlardır" demişti.

Gerillaların;

"Dağlar çetindir Mame Yunus. Ölüm gölge gibi dolaşüyor bu dağlarda, sen yaşlısın olmaz, bu dağlarda yapamazsın." Sözlerine ilerleyen Mame Yunus;

"Belki yaşlıyım ama en az sizin kadar dincim ve yüreğim sağlam. Ömrüm bu dağlarda geçti, kaçakçılık yaparak. Her kayanın dibini bilirim, her ağacın gölgesini. Ve geçit vermeyen dağların gizli geçitlerini bilirim ben, adım adım dolaştım bu dağları. Kaçakçılık yaparken nice pusulardan geçtim gece, ve kahpe pusularda yatan namlularda çıkan ateşleri vurmuşum nice kez. Kalan birkaç yıllık ömrümü sizin yanınızda, bu dağlarda geçirmek istiyorum. Kendi topraklarımda kaçak yaşamak beni kahrediyor. Öleceksem bu dağlarda sizin yanınızda öleyim. Kaçak olarak değil, toprağımın bekçisi olarak. Ve beni toprağıma siz gömmelisiniz."

Ve Mame Yunus Haftanın'de milis olarak gerillaya katılmıştı böylece.

Deriyê Davetiye'nin dibindeki boş bir köy olan Zavite'den hareket eden yedi gerilla ve bir milis, güneş batmak üzere iken sınırın dibinde bulunan Bunalım Vadisine ulaşmışlardı. Bunalım Vadisi, her iki yanı yüksek kayalıklardan oluşan ve her yerinde çıkış vermeyen derin bir vadiydi. Bu özelliğinden dolayı gerillalar bu vadiye Bunalım Vadisi ismini takmışlardı. Sınır, Bunalım Vadisi'nden bir saatlik mesafedeydi. Güneş, Deriyê Davetiye'nin yüksek kayalıklarının ardında yavaş yavaş kaybolurken, yerini tatlı bir kızılığa bırakmıştı. Bunalım Vadisindeki gerillalar, akşam kızılığı çöktükten sonra sınırı geçeceklerdi. Biraz daha bekledikten sonra çantasını sırtına alan Sinan;

"Yoldaşlar, sınırı karanlık tam çokmeden geçmeliyiz" diyerek arkadaşlarının hazır olmalarını söyledi.

Sınır karakolları projektörlerini yakmaya başlamışlardı. Hava henüz tam kararmadığı için projektörler ancak çevresini aydınlatabiliyordu, ışık henüz fazla etkili değildi. Geçiş için en uygun saatti. Çünkü karanlık tam çöktüğünde termal kameralar devreye sokuluyordu. O zaman da geçiş oldukça riskliydi.

"Haydi yoldaşlar gidiyoruz. Mesafe elli metre, ışıkların karşısında sürünerek diğer yerlerde ise koşarak sınırın altındaki vadide buluşacağız. Önde ben gidiyorum ve herkes mesafesini koruyacak." Uyarısını yaptıktan sonra hızla sınırı doğru yürümeye başlayan Sinan, tahminen elli metre uzaklaştıktan sonra, arkasından Haydar da sınırı doğru yöneldi. Gruptakiler, böylece mesafe ellişer metre aralıklarla sınırı doğru tek tek hızla yürümeye başladılar. Sınırı Vacip Tepesi ile Alos Tepesi arasında bulunan Alos Boğazında

geçeceklerdi. Boğazın her iki yanı da sınır karakoluydu. Oldukça riskli bir geçiş yeri olmasına karşın karakoldakiler buranın kendi denetiminde olduğunu düşündüklerinden dolayı da bu geçiş yerindeki dikkatleri fazla yoğun değildi.

Mame Yunus'un:

"Oradan geçmek çok tehlikelidir" düşüncesine karşılık Sinan da:

"O boğazdan geçeceğiz. Çünkü düşman nerede kendisini en çok güvende hissederse orada denetimi daha zayıftır " demişti.

Vacip tepesi Deriyê Davetiye'nin doğusundaki uzantısıydı. Aloş Tepesi ise daha doğuya doğru uzanmaktaydı. Ve sınır boyu uzanan tüm stratejik tepelere karakol kurulmuştu. Türk ordusu sınır boyunca bulunan tepelerden bir tek Deriyê Davetiye'yi tutmamıştı. Birkaç kez burayı tutmaya çalışılsa da gerillaların baskınları sonucu büyük kayıplar verdiklerinden dolayı tepeyi tutamıyorlardı. Deriyê Davetiye adeta onlara lanetler yağdırırcasına kendisini kapatmıştı. Ama özgürlük savaşçılarını adeta kucaklıyordu ve burada bir tek özgürlük savaşçısı bile vurulmamıştı. Keskin ve labirent biçimindeki kayalıkları hep onları korumuştur.

Sinan, boğaza ulaşınca bir kayanın arkasında sipere yatarak arkadaşlarını beklemeye başlamıştı. Olası bir çatışmaya karşı burada arkadaşlarını koruyacaktı. Haydar'ın geldiğini görünce baykuş sesi çıkarak Haydar'ı yanına çağırırdı. Axin ve Sozdar da gelince Haydar'a;

"Hepimizin burada toplanması doğru olmaz. Biz Aloş Köyünün üstündeki buluşma noktasında sizi bekleyeceğiz. Tüm arkadaşlar gelinceye kadar sen burada savunmada kal." Dedikten sonra kendilerini hızla Aloş Köyüne doğru bıraktılar.

Boğaza ulaşan diğer gerillalar da ikişer ikişer kendilerini köye doğru bırakıyorlardı. En son Yaşlı Kurt Yusuf' da boğaza ulaşınca, Haydar ile birlikte onlar da kendilerini köye doğru bıraktılar. Hepsisi daha önceden kararlaştırdıkları B-7 (bsiving) noktasında buluşmuşlardı. B-7 noktası, adını bu noktada eylem için sürekli sakladıkları bir B-7 den alıyordu. Eylemden sonra hızlı hareket edebilmek için B-7 yi hep bu noktada saklıyorlardı.

Sınırı geçen grup tekrar bir araya geldikten sonra sık ormanlığın içine yönelmişlerdi. Bir saat yürüyüşten sonra kalacakları noktaya ulaşmışlardı. Nokta, sınırdan gelen iki derenin birleştiği üçgenin biraz yukarısındaydı. Hemen yukarıdaki tepelerde karakollar bulunmaktaydı. Artık sınırın kuzeyinde idiler. Tim komutanı Çiya, bir nöbet listesi düzenledikten sonra ilk nöbete kendisi gitti. Diğerleri uzun yürüyüşün verdiği yorgunlukla hemen uyumuşlardı. Sabah saat dörtte rojbaş çeken Sinan olmuştu. Henüz her taraf karanlıktı. Herkes çantasını ve silahını yanında tutarak sabahın ilk ışıklarıyla olası bir çatışmaya karşı hazır beklediler. Gün ışıırken, ilk keşfi Sinan ve Çiya yapmışlardı. Çiya bu yörede büyüdüğü için, bu araziye çok iyi tanıyordu. Keşifte olağanüstü bir durum görülmemişti. Tepelerde bulunan askerlerin hareketleri normaldi. Olağanüstü bir hareketlilik yoktu.

Tepedekiler de sabah keşiflerini yapıyordu. Bu saatte Kürdistan'ın tüm tepelerinde bulunan askerler ve gerillalar günün ilk rutin işi olan keşiflerini yapıyorlardı. Gece ve gündüzün farklı anlamı vardı, karşıt bu iki güç için. Gece olunca tepedekilerin tümü intişarda olurlardı. Ta ki sabah keşifleri yapıncaya kadar. Gecenin her anı onlar için ölüm korkusuyla doluydu. Gece, orman ve ölüm. Bu üçlünün anlamı farklı farklıydı onlar için. Geceyi ve ormanı kim iyi kullanırsa, gece ve orman onun hizmetine girer ve onları korurdu. Ölüm, gerilla için aşılmış bir olguydu. Gerilla her an kendisini bulacak olan ölümü anlamlandırmıştı. Bu nedenle de beklenmeyen bir olgu olmaktan çıkmıştı. Ama tepedekiler bu gerçeğin fazla farkında değildiler. Bu nedenle de istemeden tutuldukları bu dağlarda her an ölümü yaşıyorlardı.

Keşfi bitiren Sinan ve Çiya, noktaya gelince küçük bir ateş yaktılar. Yağda kızartılmış salça ve çay ile kahvaltılarını yaptıktan sonra, yapılacak eylem için gruplar belirlenmeye çalışıldı. İki farklı eylem için iki grup çıkarılacaktı. Gruplar belirlendikten sonra Sinan düzenlemeyi okudu;

"Sozdar arkadaş, Mame Yunus ve ben Aloş Tepesinin en ucundaki mevziyi hedef alacağız. Yol kesme eylemindeki grupta ise Çiya, Yusuf, Axin ve Haydar bulunmaktadır. Ali arkadaş ise karşıdaki tepede düşmanın hareketliliğini izleyerek, olağanüstü bir durum çıkınca bizi bilgilendirecek."

Kısa bir sessizlikten sonra konuşmasını sürdürdü;

"Yoldaşlar, yapacağımız bu eylemin anlamı büyüktür. Amed zindanında kafaları ezilen on tutsağın intikamını alacağız bu eylemle. Küçük de olsa bir cevap olacaktır bu eylem. Bu nedenle herkes çok duyarlı ve dikkatli olmalıdır. Özellikle yol eylemini yapacak olan arkadaşlar dikkatli olsunlar ve düşman bomba mesafesine girmeden kimse ateş etmesin. Herkes kendisini ve yanındakini korumayı esas alacak ve herkes yanındakinden sorumludur. İlk bomba sesinden sonra biz de tepedekilere suikast yapacağız. Bir şey belirtmek isteyen var mı?"

Kısa bir sessizlikten sonra,

"Eğer belirteceğiniz bir şey yoksa, isteyen dinlenmeye çekilebilir."

Eylem heyecanı kimseyi uyutmuyordu. Herkes bir ağacın dibinde uzanmış, ama kimse uyuyamıyordu. Haydarı da uyku tutmamıştı, kalkıp ateş yakarak çaydanlığı ateşin üstüne koydu. Diğerlerini de uyku tutmamıştı ve onlar da kalkıp Haydar'ın yanına gelmişlerdi. Önce eylem üzerine biraz konuşuldu. Sonra birer sigara yakılarak anılar anlatılmaya başlandı. Eylemlerde şehit düşen yoldaşlar, yaralanan yoldaşlar, arkadaşlarından koparak günlerce arazide yalnız kalan yoldaşlar anıldı.

Herkes de biliyordu ki bu anılarda biraz da kendileri vardı. Her eylemde bu duygu yaşanırdı. Kimin, hangi eylemde ve nerede anılara karışacağı belli değildi. Her şahadette yitip giden biraz da kendileriydiler. Bu nedenledir ki, yitip gidenlerin anısına bağlılık onlarda çok derindi. Bilirler ki her yitiriş, kendinden bir parça alıp beraberinde götürmüştür. Her anıda onların bir parçası vardır. Herkes aynı duyguyu yaşıyordu, sanki aynı şeyleri düşünüyor gibiydiler. Bir sessizlik başlamıştı şimdi. Fırtına öncesi bir sessizlik. Duygular böylesi zamanlarda gerillada doruğa çıkardı. Her gerilla, yanında bulunan yoldaşlarından herhangi birini sanki yitirecekmiş ve bir daha göremeyecekmiş duygusunu yaşırdı. Onun için doyusuya konuşur ve kucaklaşırlardı. Ya da saatlerce konuşmadan yoldaşlarının gözlerine bakarlardı. Yoldaşını yüreğinin en derin yerinde yaşatacak bir imgeye dönüştürmek isterdi. Sessizlik gerillada duyguların yoğunlaştığı anda derinleşirdi. Çünkü duygular o an sözle ifade edilemezdi. En yalın bir biçimde gözlerde ifadesini bulurdu. Sessizlik, duygular ve bağlılık. Birbirinin tamlayanı gibiydiler.

Ve sessizliği bozan Axin oldu;

"Arkadaşlar haydi türkü söyleyelim."

Gerillada eylem öncesi türkü söylemek ve "Dilan Tutmak" bir gelenek olmuştu. Özellikle büyük gruplarla büyük eylem düzenlemeleri yapıldıktan sonra herkes "Dilana" dururdu. Bir gelenek haline gelmişti Dilana Durmak. Semaha durmak gibi. Ya da Kızılgerillilerin savaş dansları gibi. Tarihten beri ezilen her halk, kendi kalıcı geleneklerini savaşlarda yaratmışlardır. Kürt halkı da birçok geleneğini savaşlarda yaratmıştır. Kürt halk savaşçıları da Dilan Tutma geleneğini, kendi varolma savaşında yaratmıştı. Dilana Durmak, özgürlük dansıydı onlar için.

"Haydin arkadaşlar ilk türküyü ben söyleyeceğim ve bilenler bana eşlik etsinler."

"Le le Helime min go tu çi dixazî

dê ware ware lê Helimê

....."

Axin'in sesi tarihten gelen bir ezgi gibi çıkıyordu. Dinleyenleri farklı dünyalara götürüyordu. Herkes bir an kendi gizemli dünyasına gitmişti.

Haydar bu şarkıyı daha önce de dinlemişti ama bu kadar güzel olduğunu farkına varmamıştı. Ne kadar da güzel okuyordu Axin. Axin'in sesi şarkıya büyümlü bir durum kazandırıyordu. Helimê artık Haydar için bu günün bir simgesi olmuştu. O günden sonra nerede Helimê'yi dinlese, o günü ve oradakileri hatırlardı. Herkeste böylesi duygu mutlaka yaşanmıştır. Herkeste, hepimizde. Duyguların

yoğunlaştığı bir mekanda ve zamanda dinlediğiniz ve sizi etkisine alp götüren bir şarkı veya türküyü daha sonra başka bir yerde dinlediğinizde, sizi hep o geçmiş zamana ve mekana götürmez mi? Mutlaka herkesin böyle bir şarkısı vardır.

Axin'den sonra Yusuf Türkçe bir deyiş okumaya başlamıştı. Yusuf Yozgatlıydı. Yozgat'ın sürgün Kürtlerindendi. Yusuf söylerken, diğerleri de eşlik ediyordu. Yusuf bitirdikten sonra Mamê Yunus sitem edercesine;

"Çıma hun bi zimanê xwe stranan nabejin? Hezar sale em stranen xwe dizi dibejin, ne bese? Ev qes stranen me hene u her yek weki destaneke. "

Gerillalar Mame Yunus'u anlıyorlardı. Kendi dilini yasaklayan bir egemen ulusun diline karşı tepkisini dile getiriyordu Mamê Yunus. Ama gerillaların hiçbirinin de, egemenlerin de olsa hiçbir dile karşı tepkileri yoktu. Dilleri yasaklayan egemenlerdi. Diller halklar arasında anlaşabilmenin ve kardeşliğin bir aracıydı gerillalara göre.

Kısa süren bir sessizlikten sonra Mamê Yunus bir stran söylemeye başlamıştı. Söylerken gözlerini kapatıyor ve başını sağa sola sallıyordu. Sanki söylediği destansı strandaki kahramanı yaşıyordu. Eski zaman Kürt sevdaları ve kavgalarını anlatıyordu stran. Tüm destansı Kürt stranlarında olduğu gibi, bu stranda da ölüm vardı sonunda. Ölüm, ağıt ve trajedi Kürt edebiyatının yapı taşlarıydı. Her stranda mutlaka kavga ve sevdada vardır. Her sevdanın sonunda mutlaka ölümle ayrılık. Ayrılığa neden ise hep topraksızlıktı. Ölümle biten ve hiçbir zaman kavuşamayan topraksız sevdalar. Kürt müziğinin trajedik yapı taşlarıydı hep.

- "Mamê Yunus neden hep ağıt yakar Kürtler?" Diye sordu Yusuf.

- "Çünkü" diye başladı Mamê Yunus. "Çünkü Kürtlerin sevdaları hep yarım kalmıştır. Her şeyi zamansız yaşamıştır Kürtler. Ayrılık, ölüm, sevd, kavga hep zamansız gelip bulmuştur Kürtleri. Yarım kalmıştır Kürdün herşeyi. Umutları, kavgaları, sevdaları, sevinçleri hatta ağıtları bile. Kürde hep ölüm düşmüştür. Topraksızdır çünkü Kürt."

- "Ve sen Mamê Yunus ve biz yani tüm özgürlük savaşçıları bu dağlarda, dağlarımızda yarım kalan tüm kavgaları birlikte tamamlayacağız. Umudu, sevinci büyüterek sonsuz kılacağız. Ve hiçbir sevdada yarım kalmayacak artık, toprağa bağlayacağız. Bir daha sökülüp atılmamacasına kök salacak bu topraklarda sevdamız. Kürdün trajedik yazgısını biz bozacağız, biz değiştireceğiz. Mamê Yunus, sen ve biz. Halkımız ve biz birlikte değiştireceğiz. Güneşimiz adına söz veriyoruz Mamê Yunus, bunu başaracağız."

Yusuf'un içten ve duygulu sesi Mamê Yunus'un gözlerini buğulandırmıştı. Mamê Yunus biraz sessiz kaldıktan sonra yanındakilere içten ve gururla bakarak gülümsedi.

"Buna inancım tamdır heval. Tanrıya olan inancımın daha fazladır. Çünkü herkesin askeri olan Kürtler, şimdi bu dağlarda kendi kendisinin askeri olmuştur. Artık sapsız değiliz. Bunu biliyorum ve bu da beni yaşama daha çok bağlıyor heval."

Gün yavaş yavaş tükeniyordu. Hareket saati yaklaşıyordu. Axin defterinden bir yaprak kopararak;

"Arkadaşlar, herkes sayfanın sağ tarafına kendi ismini yazsın. " diyerek kağıdı yanındakilere uzattı. Herkes kendi el yazısıyla isimlerini yazdıktan sonra Axin geri alarak kendi ismini de yazdı. Defterinin arasından çıkardığı kurutulmuş bir çiçeği isimlerin sol tarafına özenle yerleştirdikten sonra cebinden çıkardığı beyaz bir ambalaj bandıyla özenle sardı.

İsimler ve çiçeğin bulunduğu bu sayfa bu günü yaşatacak bir anıydı artık. Her gerilla, böylesi günleri anımsayacak bir anı mutlaka taşırdı yanında. Bu ya birbirinin defterlerine karşılıklı yazılan birkaç söz, ya da bir şiir olurdu. Bazen bir mermi saklanması üzere verilir, bazen ise bir fotoğraf. Böylesi günlerde yitip giden gerillalar, bu anılarla yaşatılırdı.

Axin;

"Yaşadığım sürece bu günün anısı olan bu çiçeği ve bu isimleri hep yanımda taşıyacağım yoldaşlar." Diyerek kağıdı tekrar defterinin arasını yerleştirdi ve cebine koydu.

Gözleri buğulanmıştı. Sanki isimlerden biri bu gece yitip gidecekti. Sanki bir sonraki gün yanındakilere biri ebedi ayrılığa gidecekmiş gibi hüzünlendi.

Mardinliydi Axin. Tüm dünyası Mardin'le sınırlıydı gerillaya katılmadan önce. Bir gün köylerine gelen bayan gerillalara kesin kararını bildirerek, onlarla birlikte dağlara yürümüşü. Dağlara ve yeni bir yaşama. Savaşta en benim diyen gerillayı kışkırtacak kadar cesur ve savaşçıydı. Kavganın hep en önünde olmak isterdi. Savaşta olduğu kadar yaşamda da ilkeli ve tavizsizdi. Düşmanına karşı amansız ve yoldaşlarına karşı ise sevgi doluydu. Bir yoldaşını incitse, kırsa, günlerce rahatsızlığını duyardı.

"Benim en değerli varlığım sizlersiniz" derdi.

Güneş çoktan kaybolmuştu sınırın arkasında. Gece dolunayla ışımaya başlamıştı. Gerillalar, ateşten geriye kalan son közleri de söndürmüşlerdi.

"İlk nöbeti ben tutacağım" dedi Sinan. "11-12 nöbetçisi saat 12 de hepimizi kaldırsın. Nöbetçiler duyarlı olsunlar. "

Sinan, nöbet yerine gittikten sonra diğerleri uyumaya çalışıyordu. Ama eylem heyecanı kolay kolay uyutmuyordu. Tepedeki askerler, zaman zaman rastgele etraflarına ateş ediyorlardı. Bu rastgele ateşler geçici de olsa askerlerin, gecedeki korkularını gideriyordu. Ve bir de eğer bir sızma varsa, eylemciler yerlerinin tespit edildiğini sanarak eylemi erken başlatarak sabote etme amaçlanıyordu. Ama bunlar artık gerillalarca kanıksanmıştı. Her gece yapılan rutin ve rastgele atışlardı bunlar.

"Arkadaşlar kalkın, saat 12."

Çiya'nın sesiyle uyanmıştı herkes. Oysa bazıları daha yeni yeni uyumaya başlamışlardı. Çiya her zamanki esprileriyle uyardırma çalışıyordu arkadaşlarını. O kadar çok espri yapıyordu ki, artık ses tonu bile çevresindekileri güldürmeye yetiyordu.

Çiya Haftanın'ın kuzeyinde bir sınır köyü olan Şwet'li idi. "Askeri kanunla" katılmıştı gerillaya. Bir gün Vacip Tepesine yol getirme çalışması yapılırken gerillaların yaptığı baskın sonucu araçlar yakılarak ve çalışanlar da tutuklanarak Haftanın karargahına getirilmişti. Yol, sınıra karakol kurma amacıyla yapılıyordu.

Gerillaya katılımını şöyle anlatıyordu Çiya;

"Vacip Tepesine yol getirmek için köyümüzde on kişi topladılar. Ben de bunların içindeydim. Ama daha bir saat çalışmamıştık ki, birden bütün işçiler ellerindeki kazma ve kürekleri atarak şaşkın şaşkın birbirlerine baktılar. Ve herkes olduğu yere oturdu. "Ne oldu size?" demeye fırsat bulamadan bir de baktım ki silahlı biri başımda duruyor. Etrafımızda da bir sürü silahlı gerilla. Ben aldırmadan kazmaya devam ettim. Cebinde cihaz olan esmer gerillanın;

"Kaz! Kaz! Tepeye az kaldı." Sesiyle dondum kaldım. Öyle bir bağırdı ki, kazma elimden kayarak düştü. Hepimizi tutuklayarak Haftanın karargahına götürdüler. İşçilerden üç tanesi sonradan gönüllü katıldı ama ben eve gitmek istiyordum. Beni bırakmadılar. Getirip bana bir takım gerilla elbisesi verdiler ve "giy bunları" dediler. Ben giymedim. Eğer giyersem bir daha eve gidemem diye düşünüyordum. Sonra o esmer olan gerilla geldi, bölük komutanıymış meğer, adı Ramazan. Onu görünce korktum ve hemen elbiseleri giydim. Beni bir mangaya verdiler. Neden bilmem ama mangadakileri ve gerillaları sevmeye başlamıştım. Gerillalar hiç de askerlerin ve çetelerin anlattıkları gibi kötü değillerdi. Sanki yıllardır ben onların arkadaşımıymışım gibi davranıyorlardı bana. Gerillayı, PKK'yi ve Başkan APO'yu farklı bir dilden ve farklı bir şekilde tanımaya başlıyordum yavaş yavaş. Ama ne yazık ki, gönüllü gerillaya gelenlerin yanında ben askeri kanunla gelmişim. Kafama koydum birkere, kaçacaktım. Askeri kanunla katılmak da neymiş. Kaçtım. Eve gizlice girdim annem beni görür görmez ağladı. Kimseye söylemeyin geldiğimi dedim evdekilere. İki gün evde kaldıktan sonra evdeki kleşi de alarak, evdekilerle vedalaştıktan sonra yeniden sınırın hemen ötesinde bulunan bölüğe, kendi bölüğüme gittim. Esmer bölük komutanımız beni yanına çağırarak;

"Niye kaçtın niye geldin?" Diye sordu.

Ben ise gerillayı tanıdıktan sonra gönüllü katılmak istediğimi ve bunun için kaçtığımı söyledim. İlk defa esmer komutanımızın güldüğünü ve o kadar da sert biri olmadığını farkettim. Ve gerillaya böylece gönüllü katılmış oldum."

Herkes uyanmış ve hazırlanmıştı.

"Ben, Mame Yunus ve Sozdar arkadaş Alos tepesine süikast yapacağız. Çiya, Yusuf, Axin ve Haydar arkadaşlar da yol kesme ve mayınlama eylemini yapacaklar. Ali arkadaş ise buradaki tepede düşmanın hareketliliğini gözleyerek bize bilgi verecek. Herkes en

geç saat 03 de yerini almış ve mevzisini yapmış olacak. En küçük bir hata, eylemi sabote edebilir ve buradan çıkmamızı zorlaştırabilir.”

Herkes pür dikkat Sinan'ı dinliyordu. Sinan, Sozdar ve Mame Yunus diğer gerillalara başarılar diledikten sonra vedalaşıp, Aloş tepesine doğru tırmanmaya başladılar. Ardından diğer grup da yola koyulmuştu. Bir tek Ali kalmıştı noktada. Ali, noktada yaktıkları ateş yerini kamufle ederek eylem sırasında askerlerin hareketliliğini izlemek için yukarıdaki tepeye doğru yola koyuldu.

Çiya ve yanındakiler, eylem yerine ulaştıklarında ay da Vacip tepesinin ardından kaybolmuştu. Tepedeki ışıklar çevresini bir şehir gibi aydınlatıyordu. Çiya ile Yusuf yolun üstüne ineceklerdi, Axin ile Haydar ise biraz ilerideki kayalıklarda hem onların savunmasını yapacaktı, hem de Vacip tepesinden gelecek olan askerleri vuracaklardı. Saat dört buçuğa yaklaşıyordu. Ufuk yavaş yavaş ışıyordu ama orman henüz karanlıktı. Çiya;

“Biz ilk taramayı yapar yapmaz siz de ateşe başlayacaksınız. Yedi sekiz dakika sonra mevziyi terkederek buluşma noktasına geleceksiniz. Fazla kalmayın mevzide. Buluşma yerimiz, akşam hareket ettiğimiz noktamızdır. Haydi ikinize de serkeftin.”

Axin ile Haydar da onlara başarılar dileyerek el sıkıştıktan sonra biraz ileride bulunan eylem yerlerine gittiler. Uygun gördükleri bir kayanın sağına ve soluna taşlar dizip, bir mevzi yaparak yerlerini almışlardı. Dikkatleri tepeden gelen yolda ve yukarıdaki kayalıklardı idi.

“Geldiler, heval Haydar. Kayaların üstündeler!” Dedi Axin.

Haydar, karnasının dürbününden bakınca, korucuları ve askerleri çok net bir biçimde görüyordu. Sayıları tahmin ettiklerinden de kalabalıktı bugün.

“Hazırlanalım. Kayanın sağındakilerden birine sen hedef al, solundakilerden birini de ben hedef alacağım. İlk tarama sesiyle beraber ikisini de devirmeliyiz.” dedi Haydar.

Hava gittikçe açılmaya başlıyordu. İlk bomba ve tarama sesiyle birlikte Axin ile Haydar da nişan aldıkları askerlere ateş etmişlerdi. Kayaların üstünde bağırtılar ve inlemeler birbirine karışmıştı. Bir panik başlamıştı askerlerde ve korucularda. Ateşin nereden edildiğini tespit edemedikleri için sağa sola rastgele ateş ediyorlardı. Axin ile Haydar nişan alarak ateşe devam ediyorlardı. Karnastan çıkan izli mermiler kayalara çarparak yukarıya doğru sekiyordu. Kayalardan seken izli mermiler bir süre kayan bir yıldız gibi iz bıraktıktan sonra havada kayboluyordu. Kayalıkta bulunan askerler ise, ateş edilen yeri tam olarak tespit etmeye çalışıyorlardı. Hava henüz tam aydınlanmadığı için namludan çıkan ateş Axin ile Haydar'ın yerini deşifre etmişti. Korucular ve askerler de daha isabetli ateş etmeye başlamışlardı. Çatışma gittikçe Axin ile Haydar'ın bulunduğu mevzi üzerinde yoğunlaşmıştı ve hava yavaş yavaş açılmaya başlamıştı.

“Kaç dakika oldu Heval Haydar?” diye sordu Axin.

“Bende saat yok” dedi Haydar.

“Bende de yok.”

“Sanırım henüz sekiz dakika olmadı. O taraftan silah sesleri yoğun, sanırım arkadaşlar henüz eylem yerinden uzaklaşmamışlar.”

“Bilemiyorum, yedi sekiz dakikadan fazla burada kalmamalıyız, yoksa etrafımızı tutabilirler, o zaman buradan çıkmamız oldukça zorlaşır.”

“Tamam. Bu şarjörü de boşalttıktan sonra kendimizi kayalıklardan aşağıya doğru bırakırız.”

“Tamam”

Asker ve korucuların sesleri gittikçe daha da yakından duyuluyordu.

“Haydi” dedi Haydar. “Eğilerek hızla kendimizi aşağıya bırakalım.”

Mevzide ateşin kesildiğini gören askerler mevziye saldırıya geçmişlerdi. Axin ile Haydar gittikçe çatışma yerinden uzaklaşıyorlardı. Mermiler rastgele üzerlerinden geçerek ormanlık alana düşüyordu. Axin ile Haydar dere yatağına ulaşarak buluşma noktasına doğru yönelmişlerdi ki, karşıdan Çiya ile Yusuf'un kendilerine doğru geldiklerini gördüler.

“Ne oldu, neden bu kadar geciktiniz?” diye sordu Çiya. “Size sekiz dakikadan fazla kalmayın demiştim.”

“Sizin henüz eylem yerinden uzaklaşmadığınızı düşünerek biraz fazla kalmışız. Ayrıca saatimiz de yoktu.”

“Doğru değil, ufak bir hata bile her şeyi tersine çevirebilir. Duygusal olmayalım. Siz gecikince biz de sizi merak ettik. Karşılaşmasaydık eğer, eylem yerine gidecektik.”

Eylem anlık bir olguydu savaşta. Bir dakikalık bir hata bile her şeyi altüst edebilirdi. Hele gerilla savaşında her şey birkaç dakikada olup bitmek zorundaydı. Yoksa çatışma uzayınca inisiyatif karşı tarafa geçebilirdi her an.

“Haydi acele edelim, noktaya gidelim.” Diyerek hızla noktaya doğru yöneldi Çiya. Noktaya vardıklarında diğer grubun da gelmiş olduklarını gördüler.

“Merhaba yoldaşlar” dedi Sinan, “Hoş geldiniz, herkes iyi mi?”

“Biz iyiyiz” dedi Çiya, “sizin durumunuz nasıl?”

“Biz de iyiyiz, eylem başarılı geçti.”

“Bizimkisi de. Yola döşediğimiz mayın öncülerde patladı. İlk patlama şokunu atlatmalarına fırsat tanımadan bomba atıp taramaya başladık. Öncülerin üzerinden iki G-3 kaldırdık.”

“O zaman kutlayalım, çaylar benden.” Diyerek ateş yakmak için kalktı Sinan.

“Kahvaltı da benden, hem de komutan yemeği.” Diyen Çiya, sakladıkları yerden salça ve yağı çıkardı.

Tam kahvaltıya başlamışlardı ki, birden cihazdaki ses telaşla çağırda bulundu.

“Fırtına fırtına!”

“Dinliyorum Kartal”

“Acele bulunduğunuz yeri terkedin, düşman kendisini araziye bıraktı, bulunduğunuz yere doğru yaklaşıyor.”

Ali henüz tepedeydi ve askerlerin hareketliliğini izleyerek bir tepeci görevi yürütüyordu.

“Tamam anlaşıldı. Sen diğer tepelerdeki hareketliliği de izlemeye çalış.”

“Tamam anlaşıldı.”

Çiya ve yanındakiler komutan yemeklerini dökmeye hiç de niyetleri yok gibiydi. oldukça sakin hareket ediyorlardı. Kahvaltılarını yapmaya kararlıydılar. Onlar kahvaltılarını yaparlarken askerler ise gittikçe yaklaşıyordu.

“Fırtına fırtına”

“Dinliyorum”

“Heval henüz çıkmadınız mı? acele edin yaklaşıyorlar.”

“Çıkıyoruz, sen de kendini yukarıdaki dereye doğru bırak, derede buluşuruz”

"Tamam"

Tepedeki tüm sınır karakolları harekete geçmişti. Güneş henüz bir saatlik bir yol almıştı ancak. Gruptakiler Ali ile buluştuktan sonra sınırın doğusuna doğru yürümeye başladılar. Araziyi Çiya ile Mamê Yunus çok iyi tanıdıkları için onlar öncü olmuşlardı.

"Acele edin arkadaşlar bu tepeyi aştık mı Bezenike tarafından Sınaxt vadisine doğru gideceğiz" diyen Çiya bir süre sonra o yönde, Aloş Tepesi yönünde askerlerin geldiğini ve önlerini kesmeye çalıştıklarını görünce:

"Heval, o tarafı tutmuşlar. Karşı tarafa geçmemiz lazım" diyerek ters yöne doğru yöneldi.

Aloş tepesinden inenler ateş etmeye başlamışlardı. Çiya, askerlerin cihaz kanalını dinliyordu. Kanaldaki askerlerin konuşmalarını dinleyerek, ona göre bir çıkış yolu bulmaya çalışıyordu. Askerlerin muhaberesinde kendilerinin görüldüğünü anlamıştı.

"Bozkurt bozkurt!"

"Dinliyorum Malkoç"

"Onları gördüm"

"Kaç kişiler?"

"Yedi ya da sekiz kişiler"

"Tam olarak yerlerini bildir"

"Kartal kayalığına doğru gidiyorlar"

"Anlaşıldı tamam"

Saat, sabahın dokuzuna geliyordu. Güneş yükseldikçe hava daha da yakıcı oluyordu. İki saattir gruptakiler alandan çıkmak için bir boğazdan diğerine koşuyorlardı. Ama hangisine yöneldilerse, askerlerin boğazı ve tepeleri tuttuklarını görüyorlardı. Bütün sınır karakollarından askerler araziye çıkmışlardı. Gittikçe çember daralıyordu ve gerillaların alandan çıkma ihtimalleri de gittikçe azalıyordu.

"Bizi gördüler" dedi Çiya, "Kartal kayalığına doğru gittiğimizi gördüler. Mesafelerinizi açın, eğilerek ve hızla Kartal Kayalığına doğru gideceğiz gene de. Başka yol kalmadı. Onlardan önce ulaşırsak buradan çıkabiliriz"

"Ama oraya doğru gittiğimizi görmüşler" dedi Mamê Yunus.

"Başka yolumuz yok, oraya gideceğiz"

Kartal kayalığına doğru mesafeli bir biçimde hızla ilerliyorlardı. Kayalığa tam yaklaşmışlardı ki Çiya hızla geriye dönerek;

"Arkadaşlar geri dönün, üstümüzde, mesafenizi açın ve aşağıya doğru koşun" demesi üzerine grup geri dönerek koşmaya başlamıştı. Kayalıktakiler de ateşe başlamışlardı.

Artık tümünden çembere alınmışlardı ve çatışma konumunda da değildiler.

"Lanet olsun" dedi Axin "Saat henüz on bile olmamış, akşama daha çok var."

Karanlık olsaydı, bir şekilde çemberden çıkacaklarını biliyordu Axin. Ama günün ortasındaydılar, her taraftan askerler araziye çıkmıştı ve çember gittikçe daralıyordu.

Gerillalar koştuktan ve sıcaktan bitkin düşmüş, artık hızlı hareket etmekte zorlanıyorlardı. Sıcak ve susuzluk yürüyüşü daha da zorlaştırıyordu.

"Bir tepede olsaydık çatışabilirdik" dedi Sinan, "çatışarak öldürek hiç olmazsa ama şimdi burada, bu çemberde çatışmadan imha olacağız. Herkes hazırlasın ve çemberde de olsak onlardan da birkaç tanesini vurabiliriz. Kimse ele geçmeyecek ve kolay da ölmeyeceğiz."

"Hayır" diye haykırdı Axin, "Kimse ölmeyecek. Hemen kendinizi ölüme yatırmayın, çıkacağız buradan."

"Nasıl" dedi Sinan, "askerler tüm çıkışları tuttukları gibi bir kol üstümüzde ve bir kol da önümüzü kesmek üzere"

"Aşağıya doğru koşacağız. Daha içeriye, ormanın sık olduğu yöne doğru koşacağız."

"Bizi gördüler ama..."

"İyi ya. Görsünler. Onları yanıltacağız."

"Nasıl?"

"Ormanın içine doğru koşarken ormanı yakacağız ve düşman ile aramızda ateşten bir set çekeceğiz. Yükselen dumandan yararlanıp, tekrar geri dönerek ters yöne yani sınıra doğru gideceğiz."

"Başarabilecek miyiz?" diye sordu Çiya tereddütle.

"Başaracağız, başarmak zorundayız. Başka bir yol öneren varsa önerin." Diye yanıtladı Axin.

Herkes susmuştu. Kartal kayalığındaki askerler gittikçe yaklaşıyordu.

"Haydin yoldaşlar, başaracağız." Diyen Sinan sanki çemberi yarmış gibi coşkuluydu ve bu coşkusu gruptaki arkadaşlarına da geçmişti. Tüm yorgunluklarını unutmuş gibiydiler.

"Çiya, sen önde ormanın derinliklerine doğru koşacaksın, diğerleri de mesafeyi açarak Çiya'yı takip edecek. Kimse birbirinden kopmasın. Herkes koşarken otları tutuştursun. Otları tutuşturmaya çalışırken bir kayayı siper alın ve dikkatli olun, düşman bizi görüyor. Duman yükselince vadiye inip ters yöne, yani sınıra doğru gideceğiz."

Askerler her yönden ateş ediyordu. Çiya hızla kendini ormanın derinliklerine doğru bıraktı. Ardından da diğerleri. Koşarken de otları tutuşturuyorlardı. Askerlerin attıkları izli mermiler, havanlar, B-7 roketleri de otları tutuşturuyordu. Çoğunluğu çam olan

orman alev almıştı, alevler göğe yükseliyordu. Duman metrelerce yükseğe çıkıyordu, kapkara bir duman kaplamıştı göğü. Alevler ve duman gerillalar ile askerler arasında bir set gibi yükseliyordu. Rüzgarın da etkisiyle sınıra doğru yayılıyordu. Ormanın içinde bulunan askerler yangından korunmak için tepelere doğru kaçmaya başlamışlardı. Gerillalar seslerini duyuyordu ama duman onları görmelerini engelliyordu. Onlar da gerillaları göremiyordu artık. Gerillalar vadiye vardıklarında yönünü sınıra doğru çevirmişlerdi. Derenin karşı tarafında yürüyorlardı. Yangın derenin karşısına geçmemişti, dere engelliyordu. Böylece gerillalar ateşten ve dumandan korunmuş oluyordu. Ateş ve duman tüm ihtişamıyla karşı yamaçtan göğe doğru yükselerek, adeta gerillaları gizliyordu. Çam ağaçlarının bol olduğu ormanın yanarken çıkardığı korkunç çıtırtılar, kulakları tırmalıyordu. Askerler artık gerillaları göremiyordu. Gerillalar bunu biliyorlardı ve bundan sonraki yürüyüşlerinde oldukça gizli ve dikkatli olmak zorundaydılar. Çünkü bundan sonraki herhangi bir açık hareket bu son şanslarını da ortadan kaldırılabirdi.

"Arkadaşlar, düşmanın hiç tahmin etmediği bir yere gideceğiz. Derenin içindeki yeşil otların arasında sürünerek Aloş Tepesinin dibine gideceğiz." Diyen Çiya, sınırdaki Aloş Tepesine doğru yürümeye başladı.

Tepenin dibine yaklaşıldıkça orman seyrekleşiyordu. Bir süre yürüdükten sonra ise ormanın bittiği noktaya gelmişlerdi. Ama duman, rüzgarın etkisiyle daha da yukarılara doğru yükseliyordu. Çiya, bulunduğu yere oturarak arkada gelenlerin yanına gelmesini işaret etti. Herkes Çiya'nın yanına geldikten sonra,

"Arkadaşlar, buradan itibaren derenin içindeki yeşil otların arasında sürünerek gideceğiz ve yukarıdaki söğüt ağacının dibinde duracağız. Mesafe yüz metre. Herkes otların içinde sürünerek, görüntü vermeden gidecek ve kimse derenin ve otların dışına çıkmayacak. Birinin bu kuralları ihlal etmesi ve görüntü vermesi bu son şansımızı da yok edebilir."

Hayati olan bu uyarıyı yaptıktan sonra tekrar öne geçen Çiya, herkesin kendisinin yaptığı biçimde hareket etmesini söyleyerek, tepenin dibindeki söğüt ağaçlarına doğru otların içinde sürünerek ilerlemeye başladı. Bir saat sonra herkes söğütlerin bulunduğu yere ulaşmıştı. Aloş Tepesinin hemen dibinde bulunan bu yerde dört tane söğüt ağacının dışında başka çevrede hiçbir ağaç yoktu. Söğütler oldukça büyüktü ve dalları yere eğiliyordu. Böylece tepedeki askerlerin, söğütün dibindeki gerillaları görmesi engelleniyordu.

Gerillalar izlerini kaybettirmişlerdi. Operasyonun yönü sık ormanlığın olduğu alana doğru kaymıştı. Çünkü gerillaları en son o yöne doğru koşarken görmüşlerdi ve ormansız sınıra doğru gidecekleri düşünülmüyordu bile.

Saat öğleden sonra üçe yaklaşıyordu. Askerler cihazda tekmillerini veriyordu. Arama yaptıkları yerde kimseyi bulamadıklarının tek milini veriyorlardı. Tepedeki karakolda bulunan subay;

"Saat beşte herkes yuvaya dönsün" diye talimat vermişti tüm askerlere. Artık operasyonun hızının azaldığını ve askerlerin tepelere çekileceğini düşünen Çiya;

"Yoldaşlar herkese çay. Çaylar benden" diyerek yanındakilere gülümsedi.

"Şakanın sırası değil heval, buradaki suyu bulduk başka bir şey istemiyoruz" dedi Yusuf.

"Şaka yapmıyorum, çaylar benden, ben yapacağım çayı."

"Nasıl yapacaksın? Ne çaydanımız var ne de bardağımız."

"Onlara gerek yok ki. Baksanıza söğütün dibi pet şişe dolu. bu şişelerde çay yapacağız."

"Ama düşman tepesinin dibindeyiz, küçük bir duman bile yerimizi deşifre eder."

"Ateşi bana bırakın, benim yaptığım ateşte duman çıkmayacak."

Askerlerin, söğütün dibine bıraktıkları boş pet şişelerden dört tanesini ağızına kadar su dolduran Çiya, ateşin içine koydu. Kuru odunların kabuklarını soyarak ateşe atıyordu. Kısa sürede dört pet şişesi dolu çay hazırıldı. Çevredeki boş pet şişelerin dibini keserek, bardak olarak kullanıyorlardı. Çaylarını içtikleri sırada güneş de yavaş yavaş batıya doğru kayıyordu. Saat beşe doğru tüm askerler tepelere geri dönmeye başlamışlardı. Gerillalar, günün yorgunluğunu atmak için söğütün dibinde uzanmıştı. Ali hem cihaz kanalında askerlerin muhaberesini dinliyordu hem de nöbet tutuyordu. Güneş yavaş yavaş tepenin arkasında kayboluyordu. Gerillalar akşam kızılığını bekliyorlardı. Akşam karanlığında sınırı geçerek Haftanın'e gidecekti grup. Sınırın hemen yakınında bulunuyorlardı.

"Heval bu derenin içinde yürümeye devam edeceğiz. Dere sınıra çıkıyor ama yukarıya çıktıkça mevzilere de yaklaşıyor. Onun için çok dikkatli ve sessiz olmalıyız."

Askerlerin cihaz kanalında muhabereleleri yoğunlaşmaya başlamıştı gene. Muhabereyi dinleyen Ali,

"Arkadaşlar düşman kanalında bir hareketlilik var. Operasyonu devam ettirecekler. Tüm sınır geçişlerini tutmak için hazırlık yapıyorlar."

Sinan cihazı alarak dinlemeye başladı. Cihazda gerillaların gece sınırı geçeceklerini ve bu nedenle tüm geçiş hatlarının tutulması talimatı veriliyordu. Sınır gece tutulacak ve gündüz aynı arazide operasyon daha kapsamlı geliştirilecekti.

"Hava kararmak üzere. Herkes hazır olsun, sınıra doğru harekete geçeceğiz. Ben önden gideceğim. Elli metre mesafeyle siz beni takip edeceksiniz. Yürürken ayağınızın altında taşların yuvarlanmamasına dikkat edin ve sessiz olun" diyerek deredeki otların içinde sınıra doğru yöneldi. Ardından ellişer metre mesafeyle diğerleri de sırasıyla sınıra doğru harekete geçmişlerdi.

Askerlerin cihaz konuşmaları yoğunlaşmıştı. Herkes hareket yönünü ve tutacağı yeri bildiriyordu. Aloş Tepesinden ve Vacip Tepesinden de askerlerin hareketliliği başlamıştı. Tepedeki ışıklar yakılmıştı. Tepedekiler karşılıklı olarak iki kol halinde kendilerini boğaza doğru bırakıyorlardı. Artık zamana karşı bir yarış başlamıştı. Hızlı olan kazanacaktı. Yavaş olan kaybedecekti ve kaybediş ölüm getirecekti. Sonu ölümla bitecek bir yarış olacaktı. Geceyi kim iyi kullanırsa gece ondan yana olacaktı.

Ormanın gürültüsüyle yanı sıra hala devam ediyordu. Rüzgar, dumanı sınıra doğru sürüklüyordu. Gerillalar sınıra doğru hızla yaklaşıyordu ve askerler de sınırı tutmak için tepelerden bırakmışlardı kendilerini. Her şey sınıra doğru kayıyordu.

Hava gittikçe kararmaya başlamıştı. Gerillaların çay yaptığı pet şişeler otların içinde duruyordu. Gerillalar gittikçe uzaklaşıyordu söğütten ve sınıra yaklaşıyorlardı. Karanlık iyice çökmüştü. Sınıra yaklaştıkça birer birer karanlıkta yitiyordu gerillalar. Ve kimbilir belki de kavganın içinde olanlar çoktan veda etmişlerdi ölüme. Bir kavram olmaktan öte bir şey değildi belki de onlar için ölüm.

Ve gidiyorlardı sınıra doğru. Ölüm düellosu başlayacaktı. Gidenler de biliyorlardı her yeni gün yeniden var olma. Ve her yeni gün yeni bir serüveni. Yitip gideceklerdi elbet günün birinde. Apansız yitip gideceklerdi belki de, ama bu dağlarda bu dağların hakkını vermeliydiler. Bunu biliyorlardı. Ve biliyorlardı ki karşılaşacakları namlulardan gül sunulmayacaktı kimseye. Ve bu nedenle yeni bir güne ulaşmak, güneşin doğuşunu yeniden görmek için ve yeni bir serüven için zamanla yarış başlamıştı. Sınıra doğru başlamıştı yarış. Zamana karşı ölümüne bir yarış. Birazdan sınırdan buluşacaklardı.

Gecenin karanlığında sınıra yaklaştıkça karanlıkta kayboluyorlardı gerillalar, gecede yitiyorlardı. Ve sınırdan yeniden başlayacaktı ölüm düellosu. Gecenin sessizliği bir yayılım ateşiyle bozulmuştu. Namlulardan çıkan ateş, bir yalın gibi yanıp sönüyordu. Sınırdaki namlulardan çıkan ateşi sınırdakiler görmüştü. Sınırın ötesinde gerillalar görmüştü. Deriyê Davetiye de görmüştü. Ve gerillalar yitip gitmişlerdi gecede.

BİR ŞAİRİN DİZELERİNDEKİ SIR.

Yapraklar sararmaya yüz tutmuştu. Bazı ağaçlar erken yaprak dökümüne başlamıştı bile. Günün insanı rahatsız eden sıcaklığı, akşamın ilerleyen saatlerinde yerini tatlı bir serinliğe bırakıyordu.

Yan yana dizilmiş taşlardan oluşturulan dairenin içinde yanan ateşte, zaman zaman yükselen alevlerin şavkı gerillaların yüzüne vuruyor, ateş sönmeye yüz tuttuğu zaman ise gerillaların yüzleri gizemli bir silüete dönüşüyordu.

Ateşin etrafında oturanlar, Xebat'ın özenle hazırladığı çayı yudumlarlarken, Xebat'ta dinleyeni etkisine alan hüzünlü sesiyle kendi şiirlerinden birini okuyordu.

Kötülük

Büyümeden uğrarmış sokağına mazlumun

Yaşamamışken bitirmiş düşlerini

Ardı arkası

Katran acısından kahkaha

İhanet sinsice olurmuş

Gerçek zıkkım acısı

Dost yazarmış alfabesini

Düşman nutku pay edinirmiş

Ve bir de

Bir varmış

Bir yokmuş da

Sevgi

Bir çocuk yüreği saflığını bağrında taşıyan yoldaş canlısı Vasfi Hoca;

- Biliyor musunuz yoldaşlar, sanırım dünyanın en bahtiyar insanı benim, böylesine güzel coğrafyada, yoldaşlarımla bu dağlarda özgürlüğün tadını çıkarıyorum. Karanlık zindanlarda geçirdiğim on yılın ardından böylesine eşsiz bir yaşamı yaşıyorum.

Zindanda geçirilen on yıl.

Gençliğinin on yılını elinden alan yosun bağlamış nemli duvarların ve demir parmaklıkların, alıp götürdüğü gençliğinin acısını çıkartırcasına, dağların özgür ve kutsal yaşamının her anını dolu dolu yaşamak istediği gülümseyen gözlerinden okunuyordu.

Haydar'ın periyodik olarak ateşe attığı odun parçaları hem geceyi aydınlatıyor, hem de sohbetin giderek derinleşeceğine işaret ediyordu. Bir yandan ateşe odun atarken, bir yandan da Zazaca bir ezgi mırıldanıyordu.

Ax to şiya variyê

Lêminê çiqas sardo

Çêto weza verdo

Vez biyo wayrê derdo

Derin bir sessizlikten sonra Vasfi Hoca duyulur duyulmaz bir sesle konuşmaya başladı.

-Derler ki, umut ve hayal yoksulun ekmeğidir. Belki öyledir belki değildir, ama umudun, yaşamın özsuğu olduğu ve hayalin de o yaşamı süsleyen renkler olduğu bilinen bir gerçektir. Belki de umut ve hayal yoksulun ekmeğidir, belki de yoksulu yaşatan umududur. Kim bilir?

Sanki kimse yokmuş da yanında, yanan ateşle konuşuyor gibiydi Vasfi Hoca, mırıldanır gibi derinden. Belli belirsiz bir hüzün yansıyordu gözlerinden bulutsuz ay ışığı geceye, bir süre konuşmadan yanan ateşe bakakaldılar sıra dışı bu insanlar. Ateşin şavkı yansıyordu yüzlerinde, geçmişin izlerini taşıyor gibiydiler, gelecekse onlardaydı.

Bu kez sessizliği bozan Xebat oldu.

-Ya gerillalar Hocam? Binlerce yıldır kendi topraklarında tutsak ve kaçak yaşayan yoksul bir halkın çocukları olan biz gerillalar?

Baktı Vasfi Hoca, ateşin şavkıyla ısıldayan gözlerinin içine Xebat'ın.

Daha on sekizinde iken ailenin ve yaşadığı çevrenin Xebat'a sunduğu yaşamı reddederek, peygamberler diyarı Urfa'dan çıkıp, özgürlük dağlarının yolunu tutmuştu. Bir çocuk yüreği saflığında ve her haliyle insana güven veren bir bakış vardı gözlerinde Xebat'ın

Gülümsemi Vasfi Hoca. Şekersiz çayından bir yudum içerek yine yüzünü ateşe çevirdi. Ateşin derinliklerinde bir şey arıyormuş gibi sessizce baktı bir süre. Yanan ateşin derinliğinde gizemli birisiyle konuşur gibi mırıldanmaya başladı:

- Kendi topraklarında tutsak ve kaçak yaşayanlar. Ananın çocuğundan, çocuğun anasından ayrı düşürülmesi misali. Buluşmalar dağlarda oldu hep, büyük bedeller ödenerek. Bu nedenledir ki, ayrı düşürülsek de yitip gitmedik. Dağlara sığındık, dağlarda buluştuk, hep bir umut vardı içimizde. Dağlar da kucak açtı hep bize, bundandır dağlara sevdalanmamız. Binlerce yıl taşıdık umudumuzu ve sevdamızı. Umut getirdi bu günlere bizi. Dilimiz tutsak, toprağımız tutsak, halkımız tutsak, umudumuz tutsak. Bizi yaşatan umuttur dedim ya, varsın tutsaklıklar sarsın her şeyimizi. Kıracağız bütün bu tutsaklıklar zincirini, umudun gücü büyük. Ne demişti son yüzyılın sıra dışı halk kahramanı, "Umut zaferden daha değerlidir". Umudu büyütme gerek, tutsaklık zincirini parçalayıp özgür yarınlara yaratmak için.

Gençlik yıllarını alıp götürən karanlık zindanlar ve ölüm hücreleri, Vasfi Hoca'nın sağlığından çok şey alıp götürmüştü ama umudunu yok edememişti. Gözlerini ateşin derinliğine dikerek bakakaldı bir süre. Sanki başka dünyalarda dolaşıyor gibiydi.

Duygu yüklü sessizlikle kendi şiirlerinden okumaya başlayan Xebat, sanki sessizliği koymak istiyordu.

"Divanesiyim dostlukların

Bilinmezlik korkusudur

Her an

Korkutur, ürkütür beni

Beni sen değil ki

Bendeki ben ürpertiyor

Siğınmak istiyorum

Tüm limanlarına gönüllerin

Rotasız bir gemi misali

Ama kapılar hep örtük suratımda "

-Her zaman olduğu gibi yine birileri sohbete çekmese seni, hep öyle sessizce dinleyeceksin, Haydar yoldaş. Bu kadar suskun olmanın nedeni nedir? diye takıldı Xebat.

Ateşin sönmemesi için arada bir ateşe odun atan Haydar;

-Herkesin bazı özellikleri vardır. Belleklere kazınan. Benim de özelliğim budur sanırım. Dinlemek. Dinlemeyi seviyorum. Böylece insanları çok daha iyi anlıyor ve tanıyabiliyorum. İnsanları anlamadan veya tanımadan kurulan dostlukların zemini sağlam olmuyor çoğu zaman. Bu nedendir ki erken başlayan dostluklar, bazen de erkenden yıkılabiliyor. İnsanları tanıdıkça kurulan dostluklar, ayrılıklar da olsa hep yaşatılabiliyor. Bundandır suskun olmam.

-Susmak, dinlemek ve yazmak, Haydar'ın özelliği budur demek. Diye konuşmaya katıldı Vasfi Hoca. "Yazılarını bir sır gibi saklıyor galiba. Ne yazdığını kimsenin gördüğü yok," diyen Vasfi Hoca devam etti:

-Sır; her insanın bir gizemli tarafı vardır. Ama gerillada başkadır. Herkesle paylaşmak istemez. Suskunluğu seçmesi ondandır. Bir tek şeye açar yüreğinin gizemini, kalemine. İşte o an kalemi canlanır. Kalemi ile konuşur, kalemi dinler, kalemine anlatır. Kalemi yazar, gerillanın saf ve katışıksız yüreğini. Gerillayla sevinir. Hüzünlenir, duygulanır, ortak olur özlemine. Yani gerillayı en iyi kalemi anlar, kalemi anlatır. Kalemi gerillanın gizemli dünyasıdır.

-Şairler bilge olurlarmış, hocam. Bilgeler gizemli. Bir bilge gibi konuşuyorsun. Ama gizemine de prangalar vurmuşsun. Diye imalı bir gönderme yaptı Haydar.

-Nasıl yani?

-Yani demem o ki belki de bu dağlarda, yıldızlar altında seninle sohbet edeceğimiz son gece olacaktır. Yarın bizden ayrılacaksınız. Bir hikayen vardır bilirsiniz. Gitmeden önce o hikayenin aslını senden dinlemek istiyoruz.

-Hangi hikaye? Biraz daha açık konuş.

-Kibele, hocam. Kibele. Son üç yıldır kendine bir dünya yaratmışsın ki, o dünyada aradığını bulmuş bir ozan gibi dolaşıyorsun. Herkesten uzakta ve mutlu. Sen ve Kibele.

-Yok yok öyle bir şey. Arkadaşlar abartıyorlar.

-Her insan kendi duygularına göre yansıtır hocam. Bu nedenle hikayeyi senden dinlemek istiyoruz.

Vasfi Hoca, elinde ki çubukla ateşi karıştırmaya başladı. Sanki ateşte bir yüz arar gibi gözlerini ateşin kıvıllığına bıraktı. Kısa bir sessizlikten sonra;

-Yaratmış olduğum dünyamı başkasına açarsam, gizemini kaybettirmez mi yoldaş?

-Ama biz yoldaşız hocam. Yol arkadaşı. İsmimiz, sesimiz farklı da olsa, sevincimiz ortaktır. Birlikte aynı şeylere güler, aynı şeylere hüzünleniriz. Gerektiğinde ölümü bile birlikte göğüslemeyi miyiz? Var mı ötesi, bizim bizden saklıımız olmalı mı?

Gülümsedi Vasfi Hoca.

-Düş ile gerçek, yaşanılanla yaşanmayan, geçmişle bugün, hem soyut hem somut, budur benim gizemli dünyam. Bilmem anlatsam anlayabilecek misiniz? Korkum odur ki, belki de beni yanlış anlarsınız bir çoğu gibi.

-Seni tanırım Hocam. Yanlış anlayacağımı da sanmıyorum. En azından anlamaya çalışırım. Eğer anlayamazsam da susarım. Ve gene senin gizemin bizde kalır.

-Suskunluk, belki de bedenle birlikte bir çok şeyin yitip gitmesidir.

-Öyle ise yitmemeli bazı şeyler. Anlam bulmalı, yaşamalı, yaşatılmalı.

-Anlaşıldı. Beni bu gece uyutmayacaksınız. Yola uykusuz geçen bir gecenin ardından çıkaracaksınız beni. Madem hikayemi dinlemek istiyorsun sende 'reşoyu' yeniden doldurup ateşin üzerine koy.

Durup tekrar ateşin görkemli büyüüne daldı. Bu arada Haydar, 'reşoya' su doldurup ateşin üzerine koydu. Vasfi Hoca ateşi 'reşoya' bırakarak, onlara döndü:

-Kibele bir rüyadır, Kibele bir gerçek. Kibele geçmiştir, Kibele gelecek. Kibele topraktır, Kibele aşk.

Kibele ulaşılması gereken kutsal gelecek. Beni böyle anlamalısınız. Beni böyle anlayın.

Herkes susmuş Vasfi Hoca'yı dinliyordu.

-1997 yılının yaz mevsimiydi. Zap Vadisi bu mevsimde cehennem sıcaklığını yaşar. Sinsi ve hırçın akan serin Zap suyu bile bu sıcaklığa dayanamaz, buharlaşır. Zap'a geldiğimizde operasyon geri çekilmişti, ama Güney işgali sürüyordu. Şikefta Birindara da birkaç gün kalmıştı. Burada onlarca yaralı ve savunmasız yoldaşımız vahşice katledilmişti. Etrafı dolaşıyordum. Sanki bir şeyler arıyor gibiydim. Ne aradığımı ben de bilmiyordum. Bütün gün dolaştım durdum arazide, sanki yiten yoldaşlara ait bir şey bulacağım gibi dolandım durdum. Güneşin dağların ardında kaybolmasına henüz birkaç saat vardı ki, yorgun argın geri dönüp arkadaşların bulunduğu noktaya doğru yola koyuldum. Biraz ilerledikten sonra, yolun biraz yukarısında bulunan dibi oyulmuş bir kaya dikkatimi çekmişti. Ama yorgun olduğum için yürümeye devam ettim. Bir taraftan yürürken, diğer taraftan ise o kayanın yanına gidip bakma gibi içimde kabaran tuhaf bir duyguyla sarsılıyordum. Sanki bir güç beni o kayalığa doğru çekiyordu. Yorgunluğumu unutmuştum. Geri dönerek hızla kayalığa doğru yürüdüm. Kayanın yanına vardığımda ise dibindeki toprağın kazılmış olduğunu gördüm. Elimle toprağı biraz eştigimde naylona sarılmış bir paket ortaya çıktı.

-Paketi aldın mı? Ne vardı pakette? Diye sabırsızlıkla sordu Haydar.

-Evet paketi topraktan çıkarıp bir süre elimde tuttum.

-Ama hocam, pakete bir mayın da bağlı olabiliirdi, dedi Xebat.

-Evet, ben de düşündüm, ama sanki aradığım o paketmiş gibi bir his belirdi bende. Mayın da olsa paketi çıkaracaktım. Sanki başka bir güç hareketlerime yön veriyordu. Bilemediğim bir güç. Kutsal bir şeyi tutar gibi tutuyordum paketi. Hangi yoldaşa aitti bu, kim bilir. Operasyon sırasında çatışmaya girmeden önce hangi yoldaş bunu buraya saklamıştı. Kimdi o? Neredeydi şimdi? Yaşıyor muydu, yoksa kahpe bir kurşunla yitip gitmiş miydi?

-Pakette ne vardı Hocam? Bizi meraktan öldürecek misin? Diye sordu Haydar.

-Dinlemeyi seven yoldaş, ne oldu birden öyle? Bu ne sabırsızlık, anlatıyorum. Su kaynadı. Reşo ilgi bekliyor. Onunla ilgilenen iyi olur.

Haydar çayı demlerken, Vasfi Hoca anlatmaya devam ediyordu.

-Paket elimde öylece kalakaldım. Açmadım. Açmayı nedense hak görmüyordum. Bu paket bir yoldaşa aitti ve ben ondan habersiz oradan çıkarmıştım. Olur ya bir gün çıkagelir de, ya sakladığı paketi görmez ise. Bir anda bu duyguları yaşarken, öte yandan paketin içinde ne olduğunu merak ediyordum.

-Amma da sabırlıymışsın be hocam, dedi Xebat.

-Hiç de sabırlı olduğum söylenemezdi. Paketi açıp açmama konusunda müthiş kararsızdım. Bir yanımda bir an önce paketin içindekini görmek isterken, diğer yanımda bu isteğime karşı dikiliyordu. Bir türlü ne yapacağımı kestiremiyordum.

Elindeki odun parçasıyla bir süre ateşi karıştırdıktan sonra devam etti:

-Paketi açtığımda içinden iki defter çıktı. Defterler yazılarla doluydu. Birinde anılar, birinde ise şiirler vardı. Şiirlerden birinin altına baktığımda bir bayan yoldaşa ait olduğunu gördüm. Paket elimde noktaya doğru yürümeye başladım. Noktada bir köşeye çekilerek şiirleri okuduktan sonra, paketi tekrar kapatıp çantama koydum. Kimdi bu şiirlerin sahibi, nerelerdeydi şimdi? Bunları düşünerek yıldızlar altında uykuya dalmıştım. Gece gördüğüm çok karmaşık bir rüyanın etkisiyle uyandım. Rüyamda bir kadının gülümseyerek bana baktığını anımsıyorum. Ellerini bana doğru uzattığında, bulduğum paketin aynısının onun da elinde olduğunu gördüm. Ona doğru yaklaşmak istedim ama geri dönerek uzaklaşmaya başladım.

-Dur bekle diye bağırdım ve o esnada arkadaşlar beni uyandırdı.

Vasfi Hoca sanki zamanda yitip gitmişti, binlerce yıl öncesine. Eski çağ sevdalıları gibi mağrur, mutlu ve erişilmez görünüyordu. Yanındakiler susmuş, Vasfi Hocayı gittiği o gizemli dünyasından çekip getirmeye kıyamıyorlardı. Mutlu ve mağrur gülümsemesinin ardındaki büyüünün bozulacağından korkuyorlardı.

-Hocam bir çay daha ister misin? Dedi Xebat.

-İçelim. Hava da serinlemeye başlıyor yavaş yavaş.

Pet şişelerin dibi kesilerek yapılan bardaklara çayı dolduran Xebat;

-Rüyada gördüğün tanıdık biri miydi?

-Bilemiyorum, dedi Vasfi Hoca. Bana bir tanıdık gibi geldi ve nedense onu kaybedeceğimden korktum ve "gitme" diye çağırdım. Nedenini ben de bilmiyorum.

-Peki arkadaşlar seni uyandırdığında ne diye bağırdığını sormadılar mı?

-Evet sordular. Hiçbir şey yok dedim ve arkadaşlar tekrar uyudular. Sabaha kadar artık hiç uyumadım ve yıldızları seyre durdum. Yıldızlar ve tanrıçalar. Tanrıçalar neden yıldızlardan isim almışlardı acaba? O an yıldızlar bana çok gizemli görünmeye başladı. Yıldızlar şuan başımın üstünde duruyorlardı ve benim kadar gerçek idiler. Ya tanrıçalar? Sadece bir efsane miydiler? Yoksa yıldızlar kadar gerçek miydiler onlar da? Düş ve gerçek iç içe. Rüyalar belki gerçek değildi ama rüyayı gören gerçeğin ta kendisi değil miydi? Öyleyse efsaneler yaratan insanlar ise, o zaman efsaneler de gerçek olmalı. Çünkü insan kendi efsanesini kendi yaşar ve yaratır. Düşüncelerinde olsa bile.

Bir efsaneyi yaşıyordu Vasfi Hoca sanki. Yaşadığı çağda hakim güçler tarafından öldürülen bir efsanenin yeniden canlanmasını istiyor gibiydi. Bu çağın tüm çürümüşlüğüne silercesine istiyordu, yeniden dirilmesini. Bir ütopya sarmıştı Vasfi Hoca'nın düşüncelerini. Binlerce yıl önce tanrıların yok ettiği o ütopyayı yeniden canlandırıyordu. Düşünceleri ile özgür bir dünyadaydı.

-Paketi ne yaptın hocam? Diye sordu Haydar.

-Anlatayım. Daha önce bir operasyon sırasında yaralanmıştım. Karşımdaki asker şarjöründeki tüm mermileri üzerime boşaltmıştı. Düşman beni ölü diye bırakıp gitmişti. Operasyon sonrası araziye arayan arkadaşlar beni bulduklarında, baygın durumdaymışım. Beni Zap hastanesine getirdiklerinde, "yaşama ihtimali çok az" diyen doktor, yine de beni ameliyata alarak Hipokrat amcaya bağlılığın gereğini yerine getirmişti. Bağırsaklarımı dışarıya çıkarıp önce çürüyen yanlarını kesip attılar. Sonra bir temiz yıkadıktan sonra bir torbaya koyar gibi yerine koydular. Ve bir terzi ustalığıyla karnımı dikmeye başladılar. Birkaç gün sonra komadan çıktıktan sonra yavaş yavaş kendime geldim. Doktorun, yoldaşların ve dağların yakın ilgisi beni yeniden yaşama döndürmüştü. Yaşama döndürmüştü ya, bedenimin de dağ koşullarına fazla direnemeyeceğini de biliyordu doktor. Ve bundan dolayı beni Ninova kampına tedavi amacıyla gönderme kararı verdi. Birkaç gün sonra Zap'tan Gare'ye giden bir grupla beraber ben de yola çıktım.

-Ama o kadar yolu nasıl yürüyebildin, o Azrail'le karşılaşmış haline? diye takıldı Xebat.

-Azrail yanımda dolaşıyordu ama fazla sokulmaya da cesaret edemiyordu. Bir katırın sırtında yol almaya başladık. Katır sırtında ki yolculuk, ölümden de beter oldu benim için. Yaralandığımda bu kadar acı çekmemiştim. Grup önden gidiyordu. Ben ve yanımda ki dört arkadaş ise arkalarından onları takip ediyorduk. Bergarê'ye vardığımızda şafak sökmek üzereydi. Bergarê'ye varmadan önce cihazla bağlantı kurulmuştu. Arkadaşların yanına vardığımızda, güneş başını dağların ardından uzatarak günün ilk ışıklarını üstümüze göndermeye başlamıştı. Noktaya vardığımızda, arkadaşların sıcak ilgisiyle karşılaştık. İhtiyaçlarımızı karıştırdıktan sonra kendi rutin çalışmalarına devam ettiler. Kahvaltıdan sonra bize de dinlenmek için uygun bir yer gösterdiler. Çünkü öğleden sonra tekrar yola koyulacaktık ve Garê dağına aşacaktık.

Garê Dağı, Güney Kürdistan'ın en görkemli ve kolay kolay her yerinden geçit vermeyen dağlarından biridir. Bir ucundan diğer ucuna kadar uzanan Garê'yi aşmak, oldukça zordur. Garê, geçmek isteyen yolcularına sadece üç yerinden izin verir. Tabi gerillaların zamanla keşfettiği birkaç gizli geçidi saymazsak. Bu geçitlere "deri", yani kapı isimi verilir. Garê, ismini de zaten buradan almaktadır. Bu gizli geçitleri vaktiyle Garê çevresinde yaşayan köylüler bile bilmezmiş.

Garê dağının batı ucunda ve en zirvesinde bulutlar arasında duran Kasır, Garê'ye gizemli bir hava veriyordu. Zap'tan bakıldığında, eski zaman şatoları gibi görünüyordu Kasır. Türk uçaklarının defalarca bombalamasına rağmen, inadına ayakta durmaya direniyordu. Bazı yerleri hasar görmesine rağmen hala görkemliliğini koruyordu.

-Garê'yi, yıllardır mesken eyledik, dedi duyulur duyulmaz bir sesle Xebat. Kendime mesken eyledim. Her kayanın dibine ve herkese yol vermeyen gizli geçitlerini bilirim. Bir ana gibi kucak açtı bize Garê. Kayalıklarında ve kuytuluklarında hep bizi koruyup gizlerdi.

-Hocam hikayeye dönelim. Defterler ne oldu? diye sordu Xebat.

-Anlatıyorum işte. Akşama doğru ben tekrar katırın üstündeydim ve yola devam ettik. Kurye ve diğer arkadaşlar da yaya Garê'nin doruğunda ki kapiya ulaştığımızda, güneş batmak üzereydi. "Arkadaşlar, biraz daha hızlı gidersek, karanlık olmadan Kani Botki de bir çay molası verebiliriz" dedi grup sorumlusu. Çay molasını duyan arkadaşlar tüm yorgunluklarını unutarak hızlı adımlarla yürümeye başladılar. Kani Botki'ye vardığımızda karanlık çökmek üzereydi. Garê'nin zirvesindeki tek çeşmeydi ve buz gibi bir suyu vardı. Bir saatlik çay molasından sonra, Ergenê'ye doğru yola koyulduk. Bundan sonraki yolculuğumuz hep inişti.

Ergenê bir Asuri köyü olup, Garê dağının Mahmur'a bakan eteğinde kurulmuştu. Köy ve yakınında bulunan kilise, Irak askerleri tarafından yakılıp yıkılmıştı. Asuriler de Kürtler gibi zulümlerden ve katliamlardan korunmak için hep dağların eteklerini ve dağların yüksek zirvelerini mesken tutmuşlardı.

Karagağa vardığımızda saat gece yarısını çoktan geçmişti. Sabah kahvaltısından sonra Ekrem arkadaş gelip bizi görerek, karagahta birkaç gün dinlendikten sonra Ninova kampına gitmenin daha iyi olacağını söyledi. Birkaç gün dinlendikten sonra karagahtan Ninova kampına doğru yola çıktık. İki gece daha yürüdükten sonra kampa vardık.

Ninova yakınlarında bulunan kamp, ismini çevredeki tek ağaç olan Nehdarê'den almıştı. Nehdarê, dokuz ağacın tek gövdede yaşam bulmasından ismini alır. Dokuz ağaçtan birini, yöredeki bir köylü kestiği için sekiz ağaç kalmış ama isimi değişmemiştir. Ağaçtan birinin kesildiğini gören Iraklı bir subay, ağacı kesen köylüyü getirerek tek kolunu kesip cezalandırmış. O günden sonra kimse o ağaçlardan bir parça dahi kesmeye cesaret edememiştir.

Kampa vardığımızda, kamp yetkilileri beni hastaneye yatırarak tedaviye aldılar. Tedavi sonuç almaya başlayınca, hastaneden çıkarak gazi arkadaşların kaldığı yere gittim. Yazmak ve okumak tek uğraşım olduğu için, kamp da bulunan basını ziyaret etmek ve arkadaşlarla tanışmak istedim.

Bir gün basına gittim, arkadaşlarla tanıştıktan sonra sohbet başlaştık ki, masanın üstünde duran bir şiir dikkatimi çekti. Alıp okuduğumda, şiirin altındaki isimin, benim bulduğum defterdeki isimle aynı olduğunu gördüm.

-Defterin sahibi orada mıydı?, diye sordu Haydar.

-Henüz bilmiyordum.

-Şiirin sahibi kim diye sormadın mı?

-Sordum elbette. Kampta olduğunu ama şu anda hazır olmadığını söylediler.

-Defterler yanında mıydı?

-Hayır çantamdaydı.

-Oradakilere, bir şiir defterinin sende olduğunu ve masada duran şiirin sahibine ait olduğunu söylemediniz mi?

-Hayır söylemedim. Sahibine söylemeyi daha uygun buldum. Bir gün sonra tekrar basına gittiğimde, daktilo kullanan arkadaşları gördüğümde çok heyecanlandım.

-Niye, ne oldu ki seni o kadar heyecanlandıracak? Diye sordu Xebat.

-Ayakta duran arkadaş, o gece rüyamda gördüğüm kadına ne kadar da benziyordu. Daha önce hiç karşılaşmadığım halde onu rüyamda görmüştüm.

-Aman hocam, hayal gücün bayağı gelişmiş.

-Ateist bir gerilla ve bir tanrıça düşü. Senin gibi birinin ağzından bunları duymak ne kadar hoş.

-Evet, insan isterse düşüncelerinde bir dünyayı yıkar ve yeni bir dünya yaratır.

Saat hayli ilerlemişti. Ay, Ergenê tepesindeki kilisenin üstünden, ışıklarını ateşin etrafında oturanlara gönderiyordu. Ay ışığında Ergenê kilisesi gizemli bir havaya bürünmüştü.

Asurilerden sonra şimdi de Kürt özgürlük savaşçılarına kapısını açmıştı Ergenê. Bir tarafında Kürt kadın özgürlük savaşçıların kampı, diğer tarafta ise Vasfi Hoca ve Garê hastanesi. Ergenê, bir ana şefkatiyle kucak açmıştı onlara.

- Biz hikayemize dönelim Hocam, O'nu gördüğünde nasıl bir duygu yaşadın?

- O karşımda duruyordu. Sanki yitirdiğim bir şeyi yeniden bulmuş gibiydim. "Merhaba heval hoş geldin" diyerek, sandalyeye oturmamı işaret etti. Ne yazdığını sorduğumda, kendi yazdığı şiirlerini kitapçık haline getireceğini söyledi. Ama asıl değerli şiirlerinin Zap'ta bir kayanın dibinde saklı kaldığını söyleyince, yanımda götürdüğüm paketi ona vererek "bu muydu sakladığınız?" diye sordum. Paketi elimde görünce bu kez heyecanlanma sırası ona geçmişti. Paketi açıp defterlere baktı ve çok sevindiğini belirterek, teşekkür etti. Onunla tanışmam böyle başladı. O günden sonra arada bir uğrar bir çayını içer ve şiir sohbeti ederdik.

- Bir söylence gibi sanki hocam, dedi Xebat.

Bir süre sessiz kaldı Vasfi Hoca, sonra Xebat'a dönerek gülümsedi.

-Basını sık sık ziyaret etmem arkadaşların dikkatini çekmiş olacak ki, yönetime çağırarak çevrede yanlış izlenimler bıraktığımı söylediler. Bunun üzerine bir daha basına gitmedim. Ondan sonra ki gün yönetime giderek, artık iyileştigimi ve dağlara geri dönmek istediğimi belirttim. Birkaç gün sonra isteminin kabul edildiği söylendi ve Garê'ye giden grupla yeniden dağların yolunu tuttum.

-Ama hocam, bir yaralı için dağ koşulları oldukça çetin. Sen ise daha henüz iyileşmemişsin. Sen neden böyle bir istekte bulundun ki?

-Dağlar! Ben kendi özgür dünyamı bu dağlarda yarattım. O çölde yitirmekten korkuyordum. Ve bu nedenle dağları seçtim.

-Ve yeniden dağlara geldin. Tam bir yıldır dağların vahşi yasalarına ayak uydurmaya çalıştın. Ama dağlar çok daha güçlü, dedi Haydar.

-Evet, dağlar benden daha güçlü çıktı. Ama ben bu dağlarda bir dünya yarattım ki kendime, hiçbir güç yıkamaz onu. Bu dağlar bile.

-Ve o günden sonra kurduğun dünyada, şiirlerini Kibele'ye adadın, dedi Xebat.

-Evet Kibele'ye, ama kimdi Kibele? Dünyamda var ettiğim ve şiirlerimi adadığım Kibele, belki gerçekte yoktu. Belki vardı. Ama ben var ettiğim Kibele ile özgürlüğü ve mutluluğu yakaladım. Dedim ya Kibele hem bir düş, Kibele hem bir gerçektir. Kibele hem geçmiş, Kibele hem gelecekti.

Budur Kibele'nin hikayesi. Beni ve Kibele'yi böyle anlamalı, böyle tanımalısınız.

Ve Vasfi Hoca, yüreğini açar gibi gizemini yoldaşlarından esirgemedi.

Ve aradığı özgürlüğü, özgürlük dağlarında bulduğu mutlu gülümsemesinde yansıtıyordu.

Ve Vasfi Hoca, son sohbetini yaptı o gece dağlarla ve gerillalarla.

Ve Vasfi Hoca, gidiyordu. Yüreğini ve gülümsemesini dağlarda bırakarak.

PARTİZAN TEPEŞİ

(Bir gerillanın anı defterinden)

"Heval hazırların Partizan Tepesine gideceğiz. Gün ışımadan orada olmalıyız."

Partizan tepesi Haftanın'de sınıra yakın olan bir tepedir. Şivan tepesi ile Bezenike tepesinin bulunduğu sınır hattının karşısında yüksek bir tepedir.

Adını, bu tepede şehit düşen Partizan yoldaştan almıştır. Partizan tepesinin eteğinde kartpostallara konu olabilecek bir Asuri köyü olan Êrê bulunmaktadır. Êrê bir meyve cennetidir. Ayrıca tepenin dibinde bulunan tek ve buz gibi akan çeşme de yine bu Êrê köyünün bahçelerinin içinde akıp gitmektedir.

"Heval hazırların Partizan tepesine gideceğiz. Orada büyük bir grup arkadaş bizi beklemektedir. O grubu operasyon dışına çıkaracağız."

Takım komutanımız Sedat, sorumluluğunda bulunan iki mangayı uzun tehlikeli ve sorumluluğu ağır olan bir görev için hazırlıyordu.

"Bu grubu sağlam Cudi'ye götürmemiz lazım."

Türkiye'nin güneyi işgal etme olasılığının arttığı o yıl Haftanın'de bir takımlik ağır silah grubu oluşturulmuştu. Bu ağır silah takımımız Şeraniş'ta üslenmişti. Türklerin Haftanın'e giriş noktalarından biri olan Derkar Boğazı'nın güvenliğinden sorumluyduk. İki manga halinde sürekli boğazı tutuyorduk.

Mayıs'ın on dördü idi. Her gece iki manga olarak tuttuğumuz boğaza, o gece beş arkadaş gitmiştik. Takım komutanımız Mardinli Sedat, bir manga ile karargaha göreve gitmişti. Karargahtan çağırılmıştı. Bu nedenle boğaza o gün sadece beş kişilik bir tim gitmiştik. üç gerilla ve iki milisten oluşan bir tim.

Şafak sökmüştü. Uzakta belli belirsiz duyulan sesler yavaş yavaş yaklaşmaya başlıyordu. Yakınlaştıkça sesler gittikçe artıyordu.

Artık motor sesleri kulağı tırmalayacak kadar yakından geliyordu.

"Heval Şores bunlar onlar."

"Kimler?" Diye sordum.

"Türkler. Bu sesler tank sesleri, Güney'e girmişler. Derkar'a yaklaşıyorlar."

Derkar, bulunduğumuz boğazın öte tarafında bulunan bir nahiye idi ve KDP'nin denetimindeydi. Tanklar Derkar'a girmişlerdi. En fazla bir kilometre uzağımızda bulunuyordu.

"Lanet olsun keşke şimdi yanımda bir dürbün olsaydı. Diye hayıflandı Pale."

Dürbünümüz yoktu. Sedat arkadaş karargaha giderken birlikte götürmüştü. Takımda bulunan tek dürbünümüzdü o. Gerçi dürbüne gerek kalmamıştı. Her şey dürbünsüz de net görülüyordu. Ama konvoyun uzunluğunu ve araçların sayısını anlamak için dürbünümüz olsaydı çok iyi olacaktı. Telsizle durumu karargaha bildirdiğimizde;

"Pusuda vurun" talimatı verildi. Zaten mevzilerde pusudaydık. Ama gelen onlarca zırhlı araca ve binlerce askere karşı sadece üç B-7 roketimiz ve dört tane de kleşimiz vardı. Tüm silah ve cephanemiz bunlardan ibaretti. B-7 Rüstem de idi. Fakat sağ gözünün iyi görmediğini belirterek B-7 yi kullanamayacağını söyledi. Bunun üzerine Tim komutanımız Pale arkadaş;

"B-7'yi sen kullan Şoreş arkadaş" dedi.

Rüstem'den B-7 yi aldım ve kleşimi Rüstem'e verdim. Ama bir şartım vardı. Rahtımı vermeyecektim. Roketler bittikten sonra kleşimi geri alacaktım ve çatışmaya kleşle devam edecektim. Çünkü roketi biten bir B-7 ağırlık teşkil eden bir borudan farlı bir anlam taşımıyordu. Şartımı kabul etmişti Rüstem.

Ben ve Rüstem boğazın hemen karşısında bulunan bir metre derinlikteki mevzide mevzilenmiştik. Pale ve diğer iki milis ise biraz daha yukarıda bulunan mevzide bizim savunmamızda idiler.

Tank ve diğer zırhlı araç seslerine uçak ve helikopter sesleri de karışmıştı. Kobra helikopterler konvoyun üzerinde konvoyun güvenliğini sağlarken, skorsky helikopterler ise bir çok yere indirme yapıyordu. Karşımızda bulunan Çiyaye Spi dağı kuşatılmıştı. İndirme yapılıyordu. Tankların bir kısmı Çiyaye Spi'ye doğru gidiyordu. Bir kısmı Batufa'ya doğru gidiyordu, bir kısmı ise bulunduğumuz boğaza doğru geliyordu.

Uçaklar habire pike yaparak psikolojik bir savaş yürütüyordu. Zaman zaman gerillaların kullandığı noktaları bombalıyorlardı. Konvoydan ayrılan bir kol gittikçe bulunduğumuz yere yaklaşıyordu. Konvoyun önünde altı tane peşmerge yürüyordu. Tam karşımızda bulunuyorlardı. Aramızdaki mesafe yüz metre civarındaydı. B-7 yi hemen hazırladım ve önde yürüyen peşmergeleri hedefledim. Ama arkalarında bir landgros görününce biraz daha bekledim ve landgrosu hedef aldım. Landgrosun arkasında kırmızı bir otomobil geliyordu.

"Ateş et heval, çok yaklaştılar" dedi Rüstem.

Oysa ben sadece üç adet olan roketimizi mümkün olduğunca isabetli ve sonuç alıcı bir şekilde kullanmak istiyordum. Bu nedenle de landgrosun biraz daha yaklaşmasını bekliyordum. Ama landgrosun yaklaşmasını beklerken öndeki peşmergeler de oldukça yaklaşmışlardı. Landgros ile aramızda altmış yetmiş metre mesafe kalmıştı. Mevzide görünmemeye dikkat ederek B-7 i omzumun üstünde sıkıca kavrayarak landgrosa nişan aldım. Roket öndeki peşmergelerin üzerinden geçerek landgrosun ön camından içeriye girmişti. Landgrosun içinde patlayan roket aracın içindekilerle birlikte yanmasına neden olmuştu. İkinci roketi hemen hazırlayarak bu şok ortamının geçmesine fırsat vermeden öndeki peşmergelerin tam içine attım. Peşmergeler tam karışımında idiler ve kendilerini koruyacak herhangi bir şey yoktu çevrelerinde. Açıkta kalmışlardı. Arkada bulunan araçtakiler hemen araçtan inerek mevzilenmeye çalışmışlardı. Bu esnada üçüncü roketi de inenlerin üzerine göndermiştim. Konvoy durmuştu. Sağımızdan ve solumuzda bulunan tepeleri tutmaya çalışıyorlardı. Bu tepeleri tutmaları halinde bizim oradan çıkma olasılığımız oldukça azalıyordu. Çünkü bulunduğumuz yer iki asfaltın arasında bir tepecikti. Karşıımızdan gelen asfalt arkamızda dolanarak bir u biçimini alıyordu ve biz de bu u biçiminde kalan yerin ortasındaydık.

"Heval çabuk çıkın oradan. Kendinizi vadiye doğru bırakın. Talimat geldi. Bizi Xantur'un üstünde bekliyorlar acele oraya gitmemiz gerekiyor."

Bir şey sormamıza fırsat vermeden kendisini vadiye doğru bırakmıştı bile Pale ve yanındaki iki milis. Ben de hemen B-7 yi Rüstem'e geri vererek kleşimi aldım. Hızla biz de kendimizi vadiye doğru bıraktık. İlk darbe düşmanı geçici bir şoka uğratmış ve bir süre durdurmıştı. Düşmanın kısa bir süre olsa da ilerlemeyi bize oradan çıkma için zaman kazandırmıştı. Ama daha biz vadiye inmemiştik ki arkamızdan yoğun bir ateş başlamıştı. Peşmergeler ve askerler bıraktığımız mevzileri ve tepeleri tutmuşlardı. Tepeler boş çıkınca bizi görerek bize ateşe başlamışlardı. Fakat tanklar henüz ateşe başlamamıştı. Nedeni ise önde bulunan landgrosun alevler içinde yanması ve peşmergelerin yol üstündeki cenazeleri idi. yolu açmaya çalışıyorlardı besbelli. Bu nedenle tanklar henüz bulunduğumuz tarafa gelmemişlerdi. Yoğun ateşten dolayı hızlı hareket edemiyorduk. Kendimizi kayaların arkasına ata ata koruyarak vadiden çıkmaya çalışıyorduk. Vadiden bir çıksaydık. Xantur yamaçları bizi her türlü silahtan, tanklardan ve kobralardan koruyacaktı. Öyle bir arazi yapısı vardı. Ama henüz düşmanın atış menzilineydik. Düşmanın atış menziline olduğumuz için de birbirimizden kopmuştuk. Çünkü oldukça mesafeli geri çekiliyorduk. Bu riski biraz daha azaltıyordu. Fakat birbirimizden de kopmuştuk. Buluşacağımız noktayı hepimiz de biliyorduk. Xantur Tepesinde genel muhabere noktasında buluşacaktık. Takım komutanımız Serdar ve diğer arkadaşlar bizi orada bekliyorlardı.

Artık vadiden çıkmıştık. Xantur yamacından zirvesine doğru tırmanıyorduk. Tank atışları da başlamıştı. Ama yüksek kayalıklar ve sık orman bizi koruyordu. Tank atışları gittikçe rastgele atışlara dönmüştü. Bizi ormanın derinliklerinde kaybetmişlerdi. Ama zaman zaman ağaçların seyrek olduğu yerlerde tam düşmanın karşısında geçmek durumunda kalıyorduk. O zamanda oldukça dikkatli ve kendimizi eğerek hedef küçülterek görüntü vermemeye çalışıyorduk.

Güneş oldukça yükselmışti. Mayıs güneşi yakmaya başlıyordu. Tepeye tırmanırken oldukça susamıştım. Hızlı hareket etmemiz ve bu zorlu tırmanış bizi oldukça yormuştu. Güneş yükseldikçe sıcaklık dayanılmaz oluyordu. Dudaklarımız susuzluktan kurumuştu ve yutkunmaktan güçlük çekiyorduk.

Düşmandan oldukça uzaklaşmıştık. Fakat halen tankların ve ağır silahların menzilineydik. Pale ve iki milis arkadaşla tekrar buluşmuşuk. Grubumuz sağladı, herhangi bir yaranalma olmadan çıkmıştık çatışma yerinden.

"Heval Şoreş buralarda su bulamaz mıyız acaba?" Diye sordu Pale arkadaş.

"Bir ara buralarda pezkuvı (yabankeçisi) avına çıkmıştık. Kayaların içinde akan bir çeşme görmüştüm. Biraz daha tırmanırsak o çeşmeye varacağız."

Yolumuz oldukça dik, sarp ve kayalıktı. Xantur bölgenin en yüksek ve en büyük dağıydı. Zirvesine tırmandıkça yeni bir tepe önümüze çıkıveriyordu. En üstü ise bir plato gibi idi. Bir süre daha tırmandıktan sonra çeşmenin bulunduğu kayalıkların yanına gelmiştik. Kayalık bir kale duvarı gibi uzayıp gidiyordu. Dibinde bir oyukta sular damla damla süzülerek damlaların kayayı oyarak oluşturduğu küçük bir havuzcuğa dökülüyordu. Havuzda biriken su taşarak tekrar kayalığın içinde kayboluyordu. Suyun bulunduğu oyuk yere ancak elimizi giriyordu. Bu nedenle iki elimizi birleştirerek avuçlarımızı doldurarak içmeye başladık. Ama bir türlü suya doyamıyorduk. Bir süre dinlendikten sonra tekrar kayanın içinde süzülen buz gibi suyla başımızı yıkadık. Bir kez daha doyaysa o sudan içip, tırmanışa devam ettik.

Sedat arkadaşın bulunduğu yere ulaştığımızda güneş dağların ardında kaybolmak üzereydi. Arkadaşlar bizi bekliyorlardı.

"Merhaba arkadaşlar"

"Merhaba iyi misiniz?"

"İyiyiz bir şeyimiz yok Heval Sedat"

"Tamam öyleyse, biraz dinlenin ve bir şeyler atıştırın hemen Partizan tepesine gideceğiz."

Yola çıktığımızda hava karmak üzereydi. Xantur tepesinde sınır boyulu boyunca görünüyordu. Sınırlar tutulmuştu. Tepelerdeki ışıktandırılmalar etrafını gündüz gibi aydınlatıyordu. Bir tek Kela Spi tutulmamıştı. Partizan tepesinde bulunan yaklaşık yüz kişilik grubu alarak Kela Spi tarafından Cudi'ye geçecektik. Oradan da Besta'ya. Partizan tepesinin dibinde bulunan Êrê köyüne ulaştığımızda gece yarısını geçmişti. Yaklaşık yüz kişiden oluşan grup Êrê köyünün üstünde idiler. Sabaha birkaç saat kaldığı için o gece hareket etmeyi uygun görmemiştik. Öğlene kadar dinlendikten sonra yürüyüş düzenlemesi için toplandık. Düzenlemeden sonra Ahmet Rapo mağarasının bulunduğu vadiye doğru harekete geçtik. Bir tek o vadi düşmanın denetiminde değildi. Düşman diğer tüm tepeleri tutmuştu. Akşam olunca vadiden çıkarak sınıra doğru yol almaya başlamıştık. Grup, vadiden çıkıncaya kadar bir manga partizan tepesini tutmuştu. Grubun güvenliğini sağlıyordu. Gruptakilerin çoğu gazi ve yeni savaşçılardan oluşmaktaydı. Çoğu savaşamayacak durumda idiler. Bu nedenle bu grubu operasyon alanının dışına çıkarmamız gerekiyordu. Grup oldukça kalabalıktı ve bu nedenle de hareket oldukça ağır oluyordu. Çok yavaş ilerliyorduk.

Ağır silah takımımız toplam on yedi arkadaştan oluşuyordu. Yolu bildiğimizden ve grubun güvenliğinden biz sorumlu olduğumuz için grubun içine birer birer dağılmıştık. Her birimiz yolu bilmeyen ve yürümekte zorlanan üç dört arkadaştan sorumluyduk. Sınaxt

vadisine ulaştığımızda kısa bir mola vermek için durmuştuk. Herkes sırasında bulunduğu yerde oturuyordu. Sedat arkadaşı bulmak için sıradan çıkıp öne doğru yürümeye başlamıştım. Birden tanıdık bir sesin beni çağırdığını duydum.

"Merhaba Şoreş arkadaş"

Sesin geldiği yöne doğru baktım. Karanlıkta tam seçemiyordum ama sesinden tanımıştım.

"Merhaba Berivan yoldaş. Sen de mi buradaydın? Seni farketmemiştim."

"Evet. Ferhat arkadaş ta burada."

"Gördüm onu. Sen nasılsın? Yürümekte zorlanıyor musun?"

"Fazla değil. Uzun süre mola vermeden yürüdüğümüzde biraz zorlanıyorum ama Cudi'yi göreceğimi düşündükçe yorgunluğumu unutuyorum. Bir an önce Cudi'ye varmak istiyorum. Henüz Muğla da iken Cudi'yi duymuştum ve çok merak etmeye başlamıştım. Cudi adı bana çok gizemli gelmişti ve bu gizem gittikçe kavuşmak için bir özleme dönüşüyor. Cudi'yi görmeyi çok istiyorum ve sabırsızlanıyorum. Ne zaman Cudi topraklarında oluruz?"

"Sınırı geçtikten sonra Hezil suyunu varıyoruz. Üç dört saat Hezil çeker. Hezil'den sonra ise önümüzde bulunan ilk köy olan Cilbia'ya kavuştuktan sonra Cudi topraklarında sayılırız. Üç dört saat de oraya kadar sürer. Yani bu gece sabaha doğru Cudi topraklarında oluruz."

Berivan arkadaşla kısa süren bu konuşma esnasında Sedat arkadaşın sesi duyuldu.

"Herkes hazırlansın sınırı geçeceğiz. Herkes dikkatli olsun. Kimse sırasından çıkmasın. Herkes önündeki ve arkasındakini tanısin ve takip etsin. Heval Şoreş sen ve üç arkadaş önden gideceksiniz. Gruptan yüz metre sürekli önde gideceksiniz. Yolda pusu olup olmadığını kontrol edin. Duyarlı olun. Hadi serkeftin."

"Tamam. Serkeftin"

Berivan arkadaştan ayrılma zamanı gelmişti.

"Bir şey diyor musun Berivan yoldaş?"

"Serkeftin kendine iyi bak. Cudi de görüşürüz."

"Sen de kendine iyi bak. Görüşürüz."

Birbirimizin elini sıktıktan ve birbirimize başarılar diledikten sonra ayrıldım ve grubun önüne doğru yürüdüm. Öncü arkadaşlar beni bekliyorlardı. Öncü arkadaşlarla birlikte sınırı doğru yolu kontrol ede ede, dikkatlice yürümeye koyulduk. Sınırı yaklaştık. Biz dört arkadaş ikiye ayrılmıştık. İki arkadaş yolun üst tarafını iki arkadaş ise yolun alt tarafını kontrol ediyorduk. Etrafı dinleyerek yürüyorduk. Herhangi olağanüstü bir şey yoktu. Ama biraz yukarıda bulunan tepeyi tutmuştu düşman. Arada bir yol güzergahımıza havan atışları yapıyorlardı. Büyük ihtimalle telsiz muhaberesini takip ederek bir grubun sınırı geçeceğini tahmin etmişlerdi. Ama nereden geçeceklerini tam olarak bilmedikleri için tüm geçiş hatlarına havan atışı yapıyorlardı. Havan atışları zaman zaman çok yakınımıza düşüyordu. Bu nedenle mesafeli yürüyorduk sınırı geçerken. Gruptakiler de mesafelerini açmışlardı. Sınırı geçtikten sonra grubun güvenli geçmesi için yolun üstünde bulunan bir küçük tepeye çıkarak, etrafı kollamaya başladık. Arkadaşlar gelmeye başlamışlardı. Bir olumsuzluk vardı, belliydi. Sedat arkadaş yanımıza gelerek;

"Önde gitmeye devam edin. Hezil suyunun kenarına kadar gidin oradaki teleferiği kontrol edin. Pusu olup olmadığını kontrol edin. Ama dikkatli olun."

"Demin atılan havanlar çok yakına düştü. Arkadaşların durumu iyi mi?"

Sedat arkadaş bir an sessiz kaldıktan sonra;

"Bir arkadaşta parça değdi. Başından yaralanmıştı. Arkadaş şehit düştü."

"Kim di o arkadaş?"

"Bir bayan arkadaş" dedikten sonra hızla yanımızdan ayrılarak, grubu kontrol etmek için arkaya doğru gitti.

Biz de tekrardan öne geçerek yolda pusu olup olmadığını kontrol etmek için hareket ettik. Hezil suyunun üzerinde bulunan teleferiğe gitmeden önce yukarıda durup etrafı dinledikten sonra yavaş yavaş teleferiğe doğru indik. Pusu yoktu. Teleferik karşı sahildeydi. Bulunduğumuz kıyıda bağlı bulunan ipi çözerek karşı kıyıdaki teleferiği çekmeye başladık. Teleferiği kontrol ettik, sağladı. Teleferiği bulunduğumuz kıyıya çektikten sonra ben ve Kawa teleferikle karşı kıyıya geçtik. Karşıda bulunan arkadaşlar tekrar teleferiği çekerek arkadaşların gelmesini beklediler. Arkadaşlar birer birer teleferikle bulunduğumuz kıyıya geçiyordu. Teleferiği çekmekten kollarımız ağrımaya başlamıştı. Dinlenmek için biraz yukarıda bulunan bir kayanın üzerine oturmuştuk. Başka arkadaşlar teleferiği çekmeye başlamışlardı. Grubun yarısı henüz karşıya geçmişti ki, kayanın üzerinde oturmuş, geçenlerin arasından Berivan'ı görmeye çalışıyordum. Ama Berivan gelenler arasında yoktu. Karşı kıyıda kalanların arasında olmalıydı. Saat sabaha doğru üçe geliyordu. Hepimizin burada birikmesi tehlikeliydi. Bu nedenle karşıya geçenler bekletilmeden Cudi'ye doğru yürümeye devam edeceklerdi. Biz tekrar önde yürümeye başlamıştık. Karşıya geçenleri alarak Cudi'nin eteklerinde bir köy olan Cilbia'ya doğru yola koyulduk. Cilbia'ya vardığımızda hava aydınlanmıştı. Cudi gücünden üç arkadaş bizi karşılamaya gelmişlerdi. İçlerinden birini tanıyordum. İstanbul'dan birlikte katılmıştık. Adı Piling'di.

"Merhaba heval"

"Merhaba. Hoşgeldiniz."

"Hoşbulduk." Birbirimize sarıldıktan sonra;

"Arkadaşlar neredeler Heval Piling?" diye sordum

"Fazla uzakta değiller. Bu tepenin arkasındaki Bılıka köyü yakınındalar. Uzun yoldan geldiğinizi bildiğimiz için arkadaşlar noktada hazırlık yapıyorlar sizin için."

"Arkadaşların hepsi henüz gelmedi. Onları bekleyeceğiz burada. Geldikten sonra birlikte gideriz." Dedim.

"Tamam. O zaman burada arkadaşlar ateş yakıp çay yapabilirler. Kahvaltıdan sonra gideriz." Dedi Piling.

Arkadaşlar manga manga oturmuş, ateş yakmışlardı. Siyah çaydanlıklar ateşin üzerine konmuştu bile. Bense biraz yukarıda bulunan asırlık ceviz ağacının dibine oturmuş yorgun argın gelen arkadaşları izlemeye koyulmuştum. Grubun neredeyse tamamı gelmek üzereydi, ama Berivan'ı gelenler arasında görememişim. Uzakta kalan birkaç arkadaşın gelmesini büyük bir merak ve heyecan içinde beklemeye koyulmuştum. Geride kalanlar da birer birer geliyordu ama Berivan gene yoktu. En son Sedat arkadaş göründü. Yanıma geldiğinde;

"Herkes geldi mi heval Sedat"

"Evet, Heval Şoreş herkes geldi."

"Bir arkadaş yok, gelmemiş göremedim onu."

Sedat arkadaş sınırı doğru dönerek uzaklara baktı.

"Berivan arkadaş soruyorsun. O artık aramızda değil. Onu toprağa gelin verdik. Sınırı geçerken havan atışları sırasında şehit düştü. Bir kızıl karanfil gibi toprağa bıraktık."

Berivan'ı Hezil kenarında göremediğim zaman kaybettiğimizi anlamıştım. Çünkü Berivan arkadaş önde yürüyen arkadaşların içindeydi. Ama gelmemişti Berivan arkadaş. Sanırım gelemecekti te.

Berivan Muğlalı idi. Muğlalı bir Türk kıyıydı Berivan. Burjuvazinin sunduğu tüm olanakları elinin tersiyle iterek gerçek özgürlüğe yürümüştü. Bir özgürlük arayışısıydı. Kürdistan dağlarında özgür kadın gerillalarını bulmaya ve onlarla bütünleşmeye gelmişti Berivan. "En büyük isteğim gerillaya, kürdistan dağlarına ulaşmaktır" diyordu Berivan. En büyük isteğini gerçekleştirmişti. Kürdistan dağlarıyla ve gerillayla buluşmuştu. Ama Cudi'yi göremeden, serseri bir şarapnel parçası bulmuştu onu, ayırmıştı bizden. Gerillada bir tek baharı yaşayabilmişti Berivan. Ve mayıs çiçekleri bir kez daha kana bulanmıştı Kürdistan dağlarında. Ve bir gerilla daha kaniyla sulamıştı Kürdistan topraklarını. Enternasyonalist bir gerilla ile...

Bütün arkadaşlar gelmişlerdi. Onlar da dinlendikten sonra akşama doğru yola devam ettik. Üç saat yürüdüktan sonra tepenin arkasında bulunan arkadaşların yanına ulaşmıştık. Bölükteki arkadaşlar bizim için hazırlık yapmışlardı. Arkadaşların bize gösterdikleri yerlere manga manga dağıldık. Arkadaşlar yemekten sonra uzun yürüyüşün yorgunluğunu atmak için uyumaya başlamışlardı. Ben Berivan'ı düşünüyordum. Yolda gelirken son kez yaptığımız kısa sohbeti anımsadım. "Cudi'de görüşürüz" demişti. Görüşemiştik.

Ertesi sabah Doğan arkadaş bizimle bir toplantı yapmıştı. Grubu Besta'ya başka arkadaşlar götürecekti. Ve biz de Cudi'de kalacaktık. Cudi gücünden ve Haftanın'den gelen grup içinde bazı arkadaşlar seçilerek, bizimle birlikte bir bölük oluşturulmuştu. Bölük komutanımız ise Ecel arkadaştı. Sedat arkadaş yine takım komutanımızdı. Cilbia, Bılıka, Kela Qor alanında üslenecektik. Alt yapı hazırlıklarına başlamıştık. Erzağımızı her gün Hezil suyunu geçerek düşmanın tuttuğu tepelerin dibinde bulunan depolarımızdan gidip getiriyorduk. Bu nedenle de her defasında Hezil'i geçmek zorunda kalıyorduk.

Mayıs ayı bitmiş Haziranın yakıcı sıcaklığı başlamıştı. Ama Cudi'de her yer henüz yemyeşildi ve bazı çiçekler yeni yeni açıyordu. Haziran'ın 27 siydi. Bölüğümüz Kela Qor'un dibindeydi. Tepecilerimiz Kela Qor'da bulunan bir boğazda duruyorlardı. Boğaz tam üstümüzde olmasına rağmen ancak bir buçuk iki saatte çıkabiliyorduk. Çünkü çok dik ve sarptı Kela Qor. Şafak sökmek üzereydi. Telsizde tepecilerimizin sesi duyulmaya başlamıştı.

"Amed Amed!"

Amed bölüğümüzün telsiz koduydu.

"Dinliyorum Kemin"

Kemin ise tepecilerin koduydu.

"Tebdirinizi alın düşman operasyona çıkmış. Karşıdaki tüm tepeleri tutmuşlar. Zerinker'den Kela Qor'a doğru geliyorlar."

"Tamam. Duyarlı olun. Size takviye göndereceğiz."

Sedat arkadaşla birlikte dört arkadaş tepecilere takviyeye gittiğimizde, hava aydınlanmak üzereydi. Günün ilk ışıklarıyla beraber çatışma başlamıştı. Askerlerin önünde korucular yürüyordu. Tam karşımıza gelip boğaza girdiklerinde hepimiz bulduğumuz mevzilerden ateşe başlamıştık. Orada bulunacağımızı tahmin etmiyorlardı. Cudi'de yeni bir bölük oluşturulması onların istihbaratlarını ve planlarını alt üst etmişti. İlk taramada öncülerinin tamamı vurulmuştu. Bir kaç kez cenazelerini almak için saldırıya geçtiler de çok yakınımda bulundukları için ölülerini alamıyorlardı. Bulduğumuz yerin her iki tarafı uçurumdu. Geçiş sadece bulduğumuz yerdeki boğazdan olabilirdi ve orayı da biz tutmuştuk. Çatışma öğlene kadar devam etmişti. Boğazı geçemeyeceğini anlayan düşman yardıma kobraları çağırmışlardı. Öğleden sonra gelen iki kobra her iki taraftan ateşe başlamıştı. Kobralar ateşe başladığında biz kayalarla dibindeki sığınımıza giriyorduk. Kobralar ateşi kesince hemen dışarı çıkıp tekrar çatışmaya başlıyorduk. Kobra ateşi kesince askerler ve korucular saldırıya geçmeye çalışıyorlardı. Ama her defasında kayıp veriyorlardı ve ölülerini alıp götürüyorlardı. Akşama doğru bir kez daha kobralar onların yardımına gelmişlerdi. Bu kez daha yoğun ateş ediyorlardı ve karşıdaki askerler de saldırıya geçmişlerdi. Kobraların bombardımanı esnasında Mardinli olan manga komutanımız Serdar şehit düşmüştü. Serdar evliydi ve Hevi adında bir kız çocuğu vardı. Kobraların yoğun ateşi sırasında düşman ölümlerini götürmeyi başarmıştı. Güneş yavaş yavaş Zerinker'in arkasında kayboluyordu. Düşman geri çekilmeye başlamıştı. Sabah tekrar operasyonu sürdürmekte. Serdar arkadaş Kela Qor'a teslim ettikten sonra karanlıkla birlikte kendimizi bölüğün bulunduğu yere bıraktık. Yapılan bir düzenleme ile bölüğümüz ikiye ayrılmıştı. Yarı Kela Qor'un eteklerinde bulunan bir mağaraya, diğer yarı ise başka bir yöne doğru gitmişti. Benim de içinde bulunduğum takım Kela Qor'un eteklerinde uçurumda bulunan bir mağaraya gittik. Mağara bir uçurumun ortasında idi. Mağaraya giderken otlar ezilmiş ve mağaraya doğru bir iz bırakmıştık. Ne kadar dağınık yürüdüsek de her adım atışta yeşil otlar eziliyor ve geride bir iz bırakıyordu.

Sabaha doğru araziye aramaya başlamışlardı. Bölgede konakladığımız tüm eski noktaları bir bir arıyorlardı. Akşama doğru aramayı durdurarak bağlı bulundukları koordinasyona tekmillerini vermeye başlamışlardı. Operasyon geri çekiliyordu. O gün de sona ermek üzereydi. Korucular, mağaranın bulunduğu yamacın dibine kadar gelmişlerdi. Ama her nedense mağaraya gelmediler. Karanlık çökünce üç arkadaş bidonları alarak su almak için dereye doğru indik. Arazide herhangi bir hareketlilik yoktu. Tepelerde akşamdan yakılan düşman ateşleri vardı ama herhangi bir hareketlilik yoktu. Büyük ihtimalle operasyon sona ermişti. Suyumuzu alıp arkadaşların bulunduğu yere geri döndüğümüzde saat gecenin onunu geçiyordu. O günün çatışmasının verdiği yorgunluk ve barut kokusunun bende oluşturduğu sersemliği biraz olsun üzerimde atmak için uyumaya çalıştım ama taş zemin üzerinde de bir türlü uyumuyordu. Bir süre sonra oturduğum yerde sırtım kayaya dayalı bir biçimde uyuyakalmışım. Sabah uyandırıldığımda güneş çoktan doğmuştu. Saat yediye yaklaşıyordu. Cebimdeki sony marka radyoyu çıkarıp haberleri dinlemeye başladım. BBC'nin geçtiği ilk haber Cudi'deki operasyon haberi olmuştu.

"Türk güvenlik güçlerinin Cudi'de yürüttüğü operasyonda, PKK militanları ile aralarında çıkan çatışmada her iki taraftan da büyük kayıplar olduğu bildirilmektedir. Cudi'de bir mağarada sıkıştırılan PKK militanlarından yirmi biri Türk güvenlik güçlerince etkisiz hale getirildiği...."

Haberi dinlediğimizde yalan bir haber olduğunu sanmıştık önce. Çünkü verilen sayı ve yer bize de uyuyordu. Operasyon esnasında bir mağarada saklanacağımızı bildikleri için tahmini bilgilere dayanarak ortaya atılan sansasyonel bir haber olduğu hükmüne varmıştık. Ama öğlene doğru diğer güçlerle telsiz bağlantısı kurduğumuzda bu haberin doğru olduğunu öğrenmiştik.

Bir kaç gün sonra Haftanın karargahında gelen bir talimat üzerine bölüğümüz Haftanın'e geri dönmek için hazırlığa başlamıştı. Güney işgali bu arada tamamlanmış, TC ordu güçleri tank ve mekanize birlikleri ile güney Kürdistan'da belli stratejik noktalarda konumlanmıştı. Güney'de birçok yerde denetim artık işbirlikçi ilkel milliyetçilerin denetiminden çıkmış ve fiili olarak Türk ordu birliklerinin denetimine girmişti. İlkel milliyetçiler bir kez daha halkını ve toprağını kendi ailesel çıkarları için düşmanlarına peşkeş çekmişlerdi. Bir kez daha satmışlardı Kürt halkını ve topraklarını.

Akşama doğru Cudi güçleriyle vedalaştıktan sonra yola koyulmuştuk. Hezil suyu kenarında bir gün kaldıktan sonra akşama doğru teleferikten geçerek sınıra doğru harekete başlamıştık. Hezil de kaldığımız sırada sarı kırmızı çiçeklerden toplayarak bir buket yapmıştım ve defterimden kopardığım bir yaprağa sararak yeleşimin iç cebine koymuştum. Sınırdan geçerken Berivan arkadaşın mezarının üzerine bırakacaktım o çiçekleri. Ama sınırı ne yazık ki aynı yerden geçemedik. Pusu olduğundan dolayı geri dönerek Kirya Reş tarafından Sinaxt Vadisine inmek için yola devam ettik. Tam sınırı geçmek üzereydik, biraz durarak Berivan yoldaşın aramızdan ayrıldığı yere doğru yüzümü çevirdim. Bir süre ufka baktıktan sonra cebimdeki çiçek buketini çıkararak Berivan'ın bulunduğu yöne doğru usulca bıraktım. Sessizce selamladıktan sonra anısını yaşatacağımın sözünü Berivan duymasa da vererek, yüreğimin en derin yerine nakşettim bu sözü.

Sinaxt Vadisine ulaştığımızda güneş doğmak üzerdeydi. Artık Haftanın topraklarında sayılırdık. Akşama kadar dinlendikten sonra Takım komutanımız Sedat yanıma gelerek;

"Arkadaşlar hazırlanıp yola çıkıyoruz. Partizan tepesine gideceğiz." Dedi.

Ve akşam olunca bir kez daha Partizan Tepesine doğru yola koyulmuştuk. Ama bu yürüyüşte Berivan ve Serdar arkadaşlar yoktu artık.

Kampın yukarısına doğru uzanan patikada, bir kadın gerilla elindeki radyosuyla yavaş yavaş üstteki kayalıklara doğru yürüyordu. Bir süre sonra durup çevresine bakan gerilla, yan tarafında bulunan geniş ve düz bir kayanın üzerine çıkarak aşağıdaki kampı seyretmeye başladı. Elindeki radyodan çıkan müziğin ritmine göre elini sağa sola sallıyor ve ayaklarıyla da eşlik ediyordu. Radyoda güzel bir müzik çıkmış olacak ki aniden radyosunu kayanın üzerine indirdi. Radyodaki müziğin sesi yukarıdaki bir ağacın altında oturan iki gerillaya kadar geliyordu. Gerillalar artık konuşmayı kesmişler, radyoda çıkan müziğin ritmine göre dans eden bu gerillayı seyrediyorlardı. Uzun ve sarı saçlarını bir topuz şeklinde bağlayan gerilla, şüttikını bir pelerin gibi kendisine sarmış ve bir balerin gibi dans ediyordu.

"Bu dans eden arkadaş, Önderlik sahasından yeni gelen Evrim arkadaş değil mi?" diye sordu Karker.

"Evet odur" diye yanıtladı Ahmet Rapo, gülümseyerek.

Bayan gerilla, radyodaki müzik sona erince sanki sahnedeymiş gibi hafifçe öne eğilerek seyircileri selamlıyordu. Ahmet Rapo, sanki sahnenin karşısında duran yüzlerce seyirciyi selamlar gibi Evrim'in öne eğildiğini görünce alkışlamaya başladı. Alkış sesini duyan Evrim irkilerek yukarıya baktığında, Bölük komutanı Ahmet Rapo'nun ve Karker'in kendisine bakarak güldüğünü gördü.

"Bravo, gerçekten de çok güzel dans ediyorsun" dedi Ahmet Rapo.

"Demek beni izliyordunuz ha?"

"Biz zaten buradaydık, sen gelip o kayanın üzerinde dans etmeye başlamadan önce de buradaydık."

Evrim hala şüttikını bir pelerin gibi omzunda tutuyordu.

"Şüttikını bağla, yanına geleceğim."

"Hayır bağlamak istemiyorum. Neden bağlayacaktım? Gelebilirsin"

İki de bir bu kadar uzun şüttikı bağlayıp çözmeye bir türlü alışamamıştı Evrim. Ne gereği vardı ki sanki şüttika?

"Şüttikını bağla diyorum sana, nedenini sana sonra anlatırım"

"Tamam sen komutanımsın, şüttikımı bağlayacağım, ama neden ille de bağlamam gerekiyor bana açıklayacaksın."

"Tamam."

Evrim şüttikını sardıktan sonra Ahmet Rapo yanına inerek;

"Bu senin buradaki belki şüttiksız ilk dansındı ama, bundan böyle son dansın olursa iyi olur."

"Neden?"

"Çünkü burada yenisin sen ve burası Önderlik sahası gibi değildir. Burada birçok sınıftan, tabakadan ve anlayıştan arkadaşlar var. Buradaki arkadaşları ve onların yaşamlarını izleyip, onları tanıyıp, onlarla bütünleşirsen daha iyi olur. Seni kendileri gibi görmek isterler. Kendilerinden farklı olan birini kolay kolay içlerine kabul etmezler. O zaman da çok zorlanırsın. Dans hevesini kırmış olmayayım ve sen de bu hevesini kırma ama, uygun zamanlarda ve uygun yerlerde gene dans edebilirsin."

"Ama dans etmenin ne gibi bir kötü yanı var ki?"

"Elbette yok. Ama dedim ya, buradaki arkadaşların çoğu sınır boylarında köyleri boşaltılan ve yakılan arkadaşlardan oluşuyor. Onların gelenekleri, yaşam anlayışları ve yaşama bakışı seninkinden biraz daha farklıdır. Buradaki danslarımız biraz daha farklıdır. Genelde Kürt folklorunun Botan yöresinin halk oyunlarıdır. Her akşam arkadaşlar içtimadan sonra bu yörenin halk oyunlarını oynuyorlar, sen de onlara katılıp bu dansları öğrenirsen iyi olur. Yapıyla kaynaşman da böylelikle daha çabuk olur."

Oturduğu yerde Ahmet Rapo ile Evrim'in konuşmalarını dinleyen Karker, gülererek Evrim'e takıldı;

"Ahmet arkadaş haklı, burası Önderlik sahasına pek benzemez. Burada yaşam biraz daha farklıdır. Coğrafyanın ve savaşın acımasızlığı kadar yaşamın da acımasız yanları çoktur."

"Merhaba Karker arkadaş?"

"Merhaba, biliyor musun? Çok şanslı bir arkadaşsın"

"Neden?"

Karker de aşağı inince üçü birlikte kampa doğru yürümeye başladılar.

"Çünkü önderliği görmek herkese nasip olmuyor. Sen daha gerillaya gelmeden önce birçok kez önderliğin yanına gitmişsin."

"Doğru, haklısın."

Bir süre sessiz yürüdükten sonra Karker sessizliği bozdu.

"Önderlik sahasından ülkeye gelişini anlatsana"

"Aman heval Karker, sanki sen bilmiyor musun Önderlik sahasından buraya nasıl geldiğini?"

"Elbette bilmiyorum, ben hiç gitmedim ki."

"Nasıl olur, sen çok eski bir gerillasın. Senin de gitmiş olabileceğini düşünmüştüm."

"Hayır, hiç öyle bir şansım olmadı. Her neyse, anlatsana."

"Neden bu kadar ısrar ettiğini anlamıyorum ama anlatayım."

Evrim Önderlik sahasından Haftanın'e olan yürüyüş macerasını ayrıntılarıyla anlatmaya koyulmuştu. Evrim'in konuşması bitince;

"Hayırdır, Karker arkadaş neden ısrarla öğrenmek istiyorsun bu yolları?" diye sordu Ahmet.

"Hiç, öylesine sordum işte."

"Bana bak, bir kuralsızlık falan yapayım deme, aklından ne geçiyor yine?"

"Yok bir şey heval, ben kuralsız mıyım?"

"Yani ne bileyim, bazen öyle şeyler yapıyorsun ki aklına koyduğunu ille de yapıyorsun. Kural mural da dinlediğin yok."

"Beni üzüyorsun heval Ahmet, beni yıllardır bu dağlarda yaşatan kuralı olmamdır."

"Ya, öyle olsun neyse."

"Hadi Heval Evrim gidelim, arkadaşlar çay içiyor, biz de birer çay içelim."

Ahmet, Karker ve Evrim üçü birlikte bir kayanın dibinde bulunan bayan mangasına doğru inmeye başladılar.

Akşam saat beşte içtima alındıktan sonra Bölük komutanı Ahmet Rapo;

"Heval dilan serbeste." Dedikten sonra içtima sahası bir düşün sahasına dönmüştü sanki. Onlarca gerilla, bayan-erkek kolkola girerek Botan yöresinin Bablekan oyununu oynamaya koyulmuşlardı.

"Heval Evrim sen de katılsana." Diye seslendi Ahmet.

"Ben Bablekan oynamayı bilmiyorum heval Ahmet."

"Bir şeye sadece uzaktan bakmakla da öğrenemezsin. İçine gireceksin. Hadi sen de katıl, kısa zamanda öğrenirsin, göreceksin."

Evrim'in yanında duran Hevidar Evrim'i kolundan tutarak;

"Hadi gel heval Evrim, biz de girelim govende."

Evrim çekine çekine Hevidar'la birlikte diğer gerillaların arasına girerek govende katıldılar.

Bablekan'dan sonra Kelekvano oynamaya başladı gerillalar. Yorulan gerillalar birer birer sıradan çıkıyorlardı. Evrim, ayak uyduramadığı için hem kendisi yorulmuştu hem de yanındakileri çekeştire çekeştire oldukça yormuştu. Yanındakileri çekeştire çekeştire kolları yorulan Evrim de sonunda sıradan çıkmıştı. Gerillalar bir süre daha halay çektikten sonra dağılmışlardı. Akşam yemeğinden sonra, yanan ateşin etrafında çaylarını içen gerillalar sıcak bir sohbetle koyulmuşlardı.

Günlük teknil değerlendirmesinde çıkan yönetimdeki gerillalar, birbirlerinden ayrılarak mangalarına doğru gidiyorlardı. Ahmet Rapo ve Karker'in, erkeklerin bulunduğu mangalara doğru gittiğini gören Evrim, hemen ayağa kalkarak o yöne doğru seslendi.

"Heval Ahmet, Heval Karker buyurun bir çayımızı için."

Evrim'in ısrarlı davetini reddedemeyen Ahmet ve Karker, bayan gerillaların bulunduğu ateşe doğru yöneldiler.

"Merhaba."

Ahmet'le Karker'e yer gösteren bayan gerillalar hep bir ağızdan;

"Merhaba" diyerek oturdular.

Her zamanki gibi Evrim, bulunduğu ortamı canlandırıyordu. İlk söze başlayan da gene o olmuştu. Habire yanında bulunan arkadaşlarına sorular soruyor, bir çocuk gibi ilk gördüğü her şeyi hemen tanımaya ve anlamaya çalışıyordu. Bu nedenle de soruları bitmek bilmiyordu. Ahmet ise fazla konuşmayı seven birine benzemiyordu. Evrim, sorularıyla habire Ahmet'i sohbet'e çekiyordu.

"Heval Ahmet, sen çok eski bir gerillasın. Bir çok şey yaşamışsındır. Hele ilginç bir anını anlat da dinleyelim." Dedi Evrim, duygu yüklü ve içten sesile.

"Heval herkesin yaşadığını yaşıyorum ben de, öyle ilginç herhangi bir anım falan da yoktur."

Ahmet kendisinden bahsetmeyi pek sevmiyordu. Hele kendisini anlatmak ona oldukça sıkıcı geliyordu. Bu nedenle konuyu değiştirmek için;

"Bakıyorum Botan yöresinin oyunlarını da hemen öğrenmeye başladın. Bu konuda oldukça yeteneklisin galiba."

"Dansı seviyorum heval Ahmet. Dans, bir anlamda benim için özgürlüğün de simgesidir" dedi Evrim.

Kısa bir sessizlikten sonra;

"Biliyor musun? Ahmet arkadaş kendisini başkalarına taşıtmayı oldukça seven bir arkadaş." diyerek bir kahkaha attı Karker.

Oldukça emekçi ve mütevazı olan Ahmet, Karker'in bu sözüne bir anlam verememişti. Ahmet daha konuşmaya fırsat bulamadan Evrim hemen atılmıştı.

"Ahmet arkadaş mı kendisini başkalarına taşıtıyor? Doğru olamaz bu, dünyada inanmam Ahmet arkadaşın böyle bir şey yapabileceğine."

Karker'in habire gülmesinden bu işte bir şaka olduğunu anlamıştı Evrim.

"Bir şey anlatmak istiyorsun galiba..."

"Ahmet arkadaş esir aldığı bir askerin sırtına binerek noktaya nasıl geldiğini biliyor musun?"

Bu olayı bilenler gülmeye başlamışlardı ama, Evrim anlamamıştı ve Ahmet Rapo'ya dönerek;

"Anlatsana heval Ahmet, doğru mu bu?"

Rapo, Karker'e "görürsün sen" der gibisinden ters ters bir bakış fırlattıktan sonra;

"Tamam anlatacağım ama, önce o reşoyu uzatın da çayımı tazeleyeyim." Dedi.

Rapo, bardağını doldurduktan sonra anlatmaya koyuldu.

"Bir eylem sırasındaydı. Saldırı kollarından birinde ben de vardım. Tepeyi ele geçirdik fakat bir mevzi çatışmaya devam ediyordu. Yalnız olmasına karşın büyük bir direniş sergiledi karşımızda. Tepeyi düşürmenin vermiş olduğu zafer sarhoşluğu kendimizi koruma içgüdüsünden uzaklaştırmıştı. Ayakta yürüyerek o tek mevziyle çatışmaya devam ediyorduk ve o mevziye arkadan yaklaşmaya çalışıyordum. Bir süre sonra birden böğrüm'e bir yumruk yemiş gibi sendeledim. Sanki kor ateşte çıkartılmış bir şişi böğrüm'e sokmuşlar gibiydi. Böğrüm'den sıcak bir sıvı aktığını hissettim. Başım dönmeye ve gözlerim kararmaya başlamıştı. Etrafımdaki her şey dönüyordu ve ben bir türlü dengemi sağlayamıyordum. Hemen bir kayanın dibine oturarak sırtımı kayaya yasladım. O esnada bayılmışım. Kendime geldiğimde tepede herhangi bir hareketlilik, bir ses yoktu. Arkadaşlar geri çekilmişlerdi. Sürünerek aşağıya inmeye başladım. Birden alt taraftan bir hışırtı duydum. Bir asker kendisini gizlemek için iyice kayanın dibine girmeye çalışıyordu. Hemen elimdeki kleşi ona döndürerek, "ellerini kaldır yoksa seni öldürürüm" dedim. Asker ağlamaya başladı. Daha gencecikti. Bir çocuk gibi ağlıyordu. Kim bilir, artık bir daha sevdiklerini göremeyeceğini düşünmüştü. Ya da ömrünün en güzel çağında iken artık bir daha bu dağlardan geri dönemeyeceğini düşünmüştü. Kim bilir, ne düşündüğünü bilemem ama, ben de yaralıydım ve her an gene bayılabilirdim. Bunu askere belli ettirmeden, "ellerini kaldır ve geri geri yaklaş" dedim. Asker hem ağlıyor hem de geri geri adım atmaya çalışıyordu. Bir kez tökezledikten sonra, "orada dur" dedim. Kleşimde de mermi kalmamıştı. Boş şarjör'lü kleşimi askerin sırtına dayayarak, "seni esir alıyorum, dediğimi yaptığın sürece sana her hangi bir kötülük yapmam. Fakat yanlış bir şey yaparsan öldürürüm seni" dedim. Asker "ne dersen onu yapacağım" dedi, yüzüne bakmaya cesaret edemiyordu. "Beni sırtına alacaksın ve birlikte gerillaların bulunduğu kampa gideceğiz" deyince, o da tereddütsüz "olur" dedi ve beni sırtına aldı. Bir taraftan yürüyor bir taraftan da kesik kesik hıçkırıyordu. Ben askerin sırtında yolu tarif ediyordum ve asker de tarife göre yürüyordu. Bayılmamak için kendimi oldukça zorluyordum.

"Çok zorlanmış canım, askerin sırtında seyahat etmek oldukça zorlamış olsa gerek Ahmet arkadaş" diyen Karker gene bir kahkaha patlattı.

"Bırak da anlatsın heval Karker" dedi Evrim.

Ahmet istemeye istemeye anlatmaya devam etti.

"Velhasıl sözü uzatmayayım. Askerin sırtında kaç saat kalmışım bilmiyorum ama, noktaya yaklaşmıştık. Birden nöbetçinin "Ew kiye?" sesini duydum ve ben de "emin em, hevalın" dedikten sonra arkadaşlar nöbet yerinden çıkarak bize doğru geldiğini gördüm, ondan sonra bir şey hatırlamıyorum. Bayılmışım. Arkadaşlar, benim yanımda bir asker görünce bir anlam verememişler. Beni ve askeri alarak mangaya götürmüşler. Her şeyi askerden öğrenmişler. Tepede geri çekilen arkadaşlar beni göremeyince yaralandığımı anlamışlar fakat, tepede beni bulamayınca eylemden sonraki randevu yerlerine bakmışlar. Gene beni bulamayınca bir grup çıkarak benim cenazemi bulup getirmek için göndermişler. Ben noktaya ulaştığımda o grup tepenin yakınlarında beni arıyormuş. Beni gören arkadaşlar telsizle o grubu tekrar geri çağırmışlar. İşte Karker arkadaşın, Ahmet'in kendini taşıtmayı sevdiği dediği olay budur."

"Savaşın acımasız kurallarından biri bu. Yaşamak için savaşacaksın. Sen olsaydın belki de kendini oradan kurtarmayabilirdin heval Karker" dedi bayan manga komutanı Delal.

"Peki askeri ne yaptınız heval Ahmet?" diye sordu Evrim.

"Askeri mi? bir süre yanımda tuttuktan sonra eve göndermek istedik ama gitmek istemedi. Gerillaya katılacağını ısrarla söyleyince biz de askeri karargaha gönderdik." Dedi Ahmet Rapo.

"Şimdi de sen anlat bakalım heval Evrim, Önderlik sahasını anlat bize." dedi Karker.

"Bir zamanlar Evrim'in babasıyla birlikte Zagros'taydık. Babasını tanıyorum onun." Dedi Ahmet Rapo.

"Öyle mi babanın adı nedir?" diye sordu Karker.

"Babamın adı Ahmet'tir."

"Demek baba-kız bu dağlardasınız ha?"

"Babam Zagros'ta iken ayakları kardan donduğu için her iki ayağını da kesmişler, şimdi Avrupa'da cephe faaliyeti yürütüyor."

"Babanı hiç görmüş müsün?"

"Babamı 1992 yılında Önderlik sahasında gördüm. Ben babamı gördüğümde dokuz yaşındaydım ve babamı kabullenmekte oldukça zorlanmıştım."

Evrım heyecanlı heyecanlı anlatmaya devam ediyordu. Ahmet Rapo, Aktaş'ın ve iki arkadaşının daha kardan donarak, ayaklarının kesildiği o anı anımsamıştı gene. Hepsisi o yürüyüş esnasında neredeyse donmak üzereyken, bir mağaraya zor atmışlardı kendilerini. Mağara içinde bulunan kuru odunları yakarak donmaktan kurtulmuşlardı.

"12 Eylül darbesi olduktan sonra Önderlik birçok kadroyla birlikte bazı aileleri Suriye'ye çekmişti. Biz de Suriye'ye gelen o ailelerden biriydik ve ben henüz üç yaşındaydım. Babamı dokuz yaşına kadar hiç görmemişim."

Evrım, arada bir sorulan sorulara yanıt veriyor, Önderliği ve akademiği anlatmaya devam ediyordu. Artık neredeyse tek konuşan Evrim olmuştu. Tüm içtenliği ve sadeliği, sözlerden dışarıya yansıyor. Ay ışığı yavaş yavaş yükseliyordu. Gecede loş bir

aydınlık vardı. Gerilla grupları kayaların dibindeki közlerin etrafına oturmışlardı. Gerilla gruplarının, etrafında toplandığı közlerin görüntüsü geceye gizemli bir hava katıyordu. Gece ilerledikçe kamp giderek sessizleşiyordu ve gerillalar teker teker uyumaya gidiyordu. Bir süre sonra nöbetçilerin dışında kampta herkes uyumaya başlamıştı.

Sabah, henüz rojbaş saati gelmeden nöbetçi subayı koşarak Ahmet Rapo'yu uyandırmıştı.

"Kalk heval Ahmet kalk!"

"Ne oldu heval, ne var?"

"Kalk kalk Karker görünmüyor, her tarafa baktık ama bir saattir ortalıkta görünmüyor. Arkadaşlar arıyor hala. Bulamayınca sana haber verelim dedik."

"Bir yerlerde düşmüş olmasın? Nereye gidebilir ki? Karker mutlaka bu yakınlardadır." Dedi Rapo.

"Hayır, yok. Büyük ihtimalle kaçmış." Dedi nöbetçi subayı.

"Karker'den bunu beklemeydim, kaçması için en ufak bir neden bile yoktur. Ama gene de bütün arkadaşları uyandırın, hazırlansınlar. Tüm eşyalarınızı toplayın, içtima sahasında hazır olun. Hareket edeceğiz buradan, noktayı değiştirmemiz gerekir her ihtimale karşı."

Kampta bir koşuşturma başlamıştı. Herkes kısa süre içinde eşyalarını hazırlamış, içtima sahasında sıraya girmiş, hareket düzenine geçmişlerdi. Bölük komutanı Ahmet Rapo içtimayı aldıktan sonra, sırada merakla bekleyen gerillalara kısa bir açıklama yaptı.

"Arkadaşlar, Karker ortalıklarda görünmüyor. Büyük ihtimalle gitmiş, bu nedenle tedbir amacıyla noktamızı değiştirmemiz gerekir. Herkes hareket düzenine geçsin, Şehit Mahir vadisine gidiyoruz!" dedikten sonra birinci manga komutanı öne geçerek hareket ettiler. Bölük, düzenli bir şekilde mesafeli ve tek sıra halinde şafak vakti Şehit Mahir Vadisi'ne doğru yürüyüşe geçmişti.

Ay ışığı, ot bürüyen patikada yürüyen bir gerillanın gölgesini, kurumuş otların üzerine düşürüyordu. Gerilla hem yürüyor hem de sık sık çevresine bakıyordu. Sırtında çantası ve portatif kleşyle gecede sessizce süzülüyordu gerilla. Hiçbir gerillanın alışık olmadığı bir durumdu yalnız dolaşmak, ormanlarda veya dağlarda yalnız yürümek. Olağanüstü bir durumda arkadaşlarından kopup kaybolmadığı sürece tabi ki. Ama bu gerilla isteyerek kopmuştu arkadaşlarından sanki. Yürürken hem tedirgin tedirgin etrafını kontrol ediyor, hem de kendi kendine mırıldanıyordu. "Bulacağım, mutlaka göreceğim O'nu. O'nu görmeden bu dağlarda ölmek istemiyorum. Bu yolda ölüm de olsa, gidip onu göreceğim." Birden bire durarak çevreyi dinlemeye başladı yalnız gerilla. Hemen kalın gövdeli bir ağacın arkasına gizlenip, sesin geldiği yöne doğru bakarak kulak kabarttı. Seslerin geldiği yerde cılız bir ateş yanıyordu. "Bu bir pusu olabilir" diye düşündü gerilla. "Dikkatli olmalıyım. Onu görmeden bu yollarda ölmemeliyim" diye mırıldanarak yolunu değiştirdi ve ateşin bulunduğu yerin üstünde dolanmaya başladı. Ateşin bulunduğu yere hakim bir yerde durarak tekrar gözlemeye başladı. "Alçak, işbirlikçi hainler pusu atmışlar arkadaşların yoluna." Diyerek yoluna devam etti. Gerilla hem arkadaşlarına hem de düşmanlarına görünmek istemiyordu sanki. Hepsinden de uzakta yürüyerek, onlarla karşılaşmamaya gayret ediyordu.

Güneş doğmak üzereydi. Ortalık aydınlanmış ve yalnız gerilla, yürüyüşüne ara vermek zorunda kalmıştı. "Akşama kadar şu kayalıkların içinde beklerim, akşam karanlık çökünce tekrar yola devam ederim. Şu nehri de geçtim mi artık Suriye'de sayılırım." Diye düşündü. Kayalıkların içinde kuytu ve gölgeli bir yere çökerek dinlenmeye başladı. Bir yandan çantasından çıkardığı sac ekmeğiyle peyniri yiyen gerilla, bir yandan da arkadaşlarını düşünüyordu. "Acaba şimdi beni bulamayınca ne düşünüyorlar? Büyük ihtimalle kaçtığımı düşünüyorlardır. Alçak düşmana gitmiştir, gözlerinden belliydi kaçacağı demişlerdir, her kaçanın arkasından dendiği gibi."

Güneş yavaş yavaş Zaxo'nun üzerinde batıya doğru evriliyordu. Çiyayê Spi bir çizgi gibi Dihok'tan Zaxo'ya doğru uzanıyordu. Zaxo vadisinden sonra Çiyaye Bêxêr adını alarak Silopi ovasına doğru uzanıp gidiyordu. Çiyayê Bêxêr Suriye, Irak, Türkiye sınırının keşiştiği yerde bir dağdı. Bir yanı Türkiye toprakları, bir yanı Suriye, bir yanında ise Irak toprakları bulunuyordu.

Yalnız gerillayı bir türlü uyku tutmuyordu. Akşama kadar uyumaya çalıştı ama, bir türlü uyuyamamıştı. Çantasında bulunan ekmeğe ve peyniri tekrar çıkararak atıştırmaya başladı. Tuzlu peynir oldukça susatmıştı yalnız gerillayı. Yanında bulunan pet şişedeki suyun yarısını içerek tekrar şişeyi çantasına yerleştirdi. Çantasını hazırlayarak sabırsızlıkla havanın biraz daha kararmasını bekledi. Sêmêlê ovası, Çiyayê Spi dibinden başlayarak Dicle nehrine kadar uzanıyordu. Bu ovayı gece geçmeliydi. Uluslararası otoyol olan Baharat Yolunu geçti mi, geriye fazla bir yol kalmayacaktı. "Ama suyu nasıl geçeceğiz? Bu elbiselerle, bu çantayla ve bu silahla karşıya kadar da yüzmem ki" Bir kaygı almıştı yalnız gerillayı. "Balıkçı kayıkları dolaşır orada. Akşam olunca bir balıkçıya yanaşırım, beni karşıya geçirmesini isterim. Umarım yurtsever bir balıkçıyla karşılaşırım." Diye düşünerek kendini teselli ediyordu.

Akşamın karanlığıyla birlikte Baharat Yolundaki trafik de önce azalmaya başlamış, daha sonra ise tamamen durmuştu. Türk ordusunun, ihanetçi ve işbirlikçilerle beraber 97 de gerillaya karşı başlattıkları saldırılar sonrasında gerillalar bu yollarda bir dizi eylemler yaparak, bu yolları trafiğe kapatmışlardı. Yolun güvenliğini sağlayamayan işbirlikçiler ve Türk ordusu, yolu gece trafiğe kapatarak arabaların geçmesine izin vermiyorlardı. Yollar, gece gerillaların denetiminde oluyordu. "Ay ışığı fazla yükselmeden bu yolu geçmeliyim" diye düşündü yalnız gerilla. Adımlarını hızlandırarak buğday tarlalarında yola doğru yürüyordu. Zaman zaman bir kaç arabayla dolaşan devriyeler dışında hiçbir hareket görülüyordu yolda. Devriye arabaları da kasabadan fazla uzaklaşmadan, tekrar geri kasabaya dönüyorlardı. Yol üzerinde birçok rabia vardı. Yolun güvenliğini sağlamak için kurulan bu küçük karakollar, gerillaların yoğun saldırıları karşısında yolun güvenliğini sağlamak amacıyla kurulmuştu ama, gene de yolun güvenliğini sağlayamıyorlardı. Bu nedenle de Önderlik sahasına giden yolu denetleme almaya çalışıyorlardı veya gerillaların köylere girmesini engellemeye çalışıyorlardı.

Ay gittikçe yükseliyordu. Yalnız gerilla, asfaltın yakınına gelince yere uzanarak bir süre etrafı dinledi. Karşı taraftaki buralardan konuşma sesleri duyuluyordu. Nöbetçi, ışığın altında bir o yana bir bu yana yavaş yavaş adımları gidip geliyordu. Gerilla sürünerek ilerliyordu. Nöbetçiyi dikkatle izliyordu. Nöbetçi tam arkasını dönerek o yana yürümeye başladığı esnada sürünerek hızlı bir şekilde asfaltın diğer tarafına geçmişti gerilla. Diğer taraftaki buğday tarlalarının içine dalarak hızla yoldan uzaklaştı. Artık suya az kalmıştı. Suyun kenarındaki sazlıklara doğru hızlı adımlarla ilerliyordu. Bazı balıkçılar, suyun kenarında ateş yakmış sabah yapacakları hasılatları bekliyorlardı. Yalnız gerilla, onlara yaklaşmayı göze alamamıştı. Suyun kenarından yukarı doğru biraz yürüyünce sazlıkların arasında bir ağaca bağlanmış bir kayık gözüne ilişmişti. Yavaşça kayığa yaklaştığında yanında kimsenin olmadığını gördü. Bir süre orada bekledi, sağı solu dinledi, herhangi olağanüstü bir durum görmeyince hemen kayığa yaklaşarak kayığı çözdü. Çantasını ve silahını kayığın içine koyarak kayığı suya doğru itti. Balıkçılar oldukça aşağıda kalmıştı. Kayığın bulunduğu yer ile karşı kıyı arasındaki mesafe en az olan yerd. Bu nedenle kendisini suda farketse bile karşıya yetişme şansı oldukça fazlaydı. Kayık suda dalgalar birakarak ilerliyordu. Gecenin sessizliğini; gerillanın acemice çektiği kürek sesi ve zaman zaman buralarda atılan silah sesi bozuyordu. Gerilla tam da suyun ortasına geldiğinde Zaxo Boğazının üstünde bulunan Televizyon Verici Tepesinde doçkalar ve ağır silahlar çalışmaya başlamıştı. Sudaki tekne farkedilmişti ama hiç durmadan kürek çekmeye devam ediyordu. Çevrede balıkçı kayıkları da olduğundan dolayı teknelerin bulunmadığı yere, suyun içine ateş ediyorlardı. Kısa süren bir ateşten sonra ateş etmeyi kesmişlerdi. Gerilla artık kıyıya ulaşmıştı. Çantasını ve silahını alarak uzaklaşmaya başladı. Artık bu topraklar Suriye ve Irak arasındaki sınır bölgesinde kalan tampon bölgedeki topraklardı. Hızlı adımlarla bilmediği ama tahmin ettiği bir yöne doğru yürüyordu. Derik denen bir şehir vardı ve o şehre ulaşmalıydı. Ama nasıl. Çiyayê Spi'de iken uzakta bu şehrin ışıklarına bakmıştı bir kez. Fazla uzakta olmamalıydı. Ama bundan sonra Suriye devriyeleri dolaşabilirdi buralarda ve görülürse yakalayıp Türkiye'ye teslim edebilirlerdi. Bu nedenle tarlaların arasında tekrar yürümeye başlamıştı.

Güneş yavaş yavaş Çiyay'e Sipi dağının üzerinde yükseliyordu. Gerillanın gece geçtiği yerde, suyun kenarında yoğun bir hareketlilik göze çarpıyordu. Suyun kenarında silahlı adamlar her tarafı arıyorlardı. Sadece karşı tarafta suyun kenarında boş bir

kayıp görünüyordu. Başka kimseyi bulamamışlardı. Gerilla yürümesini sürdürüyordu. Uzakta keçilerin boynuna takılan çanların sesi ve köpeklerin sesi duyuluyordu. Demek ki buralarda keçerler vardı. Onlara doğru yürümeye başladı. Henüz fazla yürümemişti ki, birden kendisine doğru koşarak gelen köpekleri gördü. Ne yapacağını şaşırmıştı. Ateş etse miydi? Ya silah sesine askerler veya çevredeki devriyeler gelirse? ya köpekler kendisini parçalarlarsa? Gerilla bunları düşünürken köpekler etrafını almıştı. Gerilla elindeki kleşi bir değnek gibi kullanıyor ama, ateş etmiyordu. Karşıdaki kıl-kara çadırlardan bir kadının koşarak geldiğini gördü. Kadın, köpeklerle bağırınca köpekler yere oturarak kadına bakmaya başladılar. Kadın, Arapça konuşmaya başlamıştı gerillayla. Gerilla herhangi bir şey anlamadığını söylemeye çalışıyordu. Kadın, gerillanın elbiselerine ve silahına bakınca ne için buralarda bulunduğunu anlamıştı. Sık sık buralarda gerilla kuryeler gidip gelirlerdi ve kendilerine misafir olurlardı. Çok cana yakın ve saygılı insanlardı. Zaman zaman bunların içinde kadın gerillalar da olurlardı. Bu da onlardan biri olmalıydı. Ama onlar hiç bir zaman yalnız dolaşmazlardı bunu biliyordu. Belki de önden gelmişti, bu nedenle yalnızdı. Kadının yanına birkaç ta çocuk gelip durmuştu. Gerilla habire Derik Derik deyip duruyordu. Kadın gerillanın Derik'e gideceğini sadece Derik kelimesinden anlayabiliyordu. Çocuklar, gerillaya yaklaşıp tokalaşmaya başlamışlardı. Çocuklardan on üç on dört yaşlarında olan biri gülererek;

"Ente Hizbul Amel Kurdistan" deyince gerilla bunun ne anlama geldiğini anlamıştı. Çünkü yanlarındaki küçük güney Kürdistan parçasında bulunan gerillalardan biliyordu, Arapça Hizbul Amel Kurdistan'ın, PKK demek olduğunu. Gene de tedirgin yaklaşıyordu. Bir şey demedi, sadece çocuklara gülümsüyordu. Çocuk, gerillanın elinden tutarak çadıra doğru yürümeye başladı. Çadıra geldiklerinde yaşlı biri onları karşıladı. Gerilla;

"Selamünaleyküm" dedi.

"Aleykümselam" diyen yaşlı adam elleriyle çadırı işaret ederek gerillayı içeriye davet etti ama, gerilla içeriye girmek istemiyordu ve girmede. Tekrar Derik deyince, adam Derik'e doğru dönüp el işaretleri yardımıyla Arapça gerillaya bir şeyler anlatmaya çalışıyordu. Gerillanın oturmayacağını anlayınca, gerillaya bir tas soğuk ayran getirdi çocuklardan biri ve gerilla tekrar onların elini sıkarak oradan uzaklaştı.

Güneş tam tepedeydi, hava oldukça sıcaktı. Buraların havası hiçte dağdaki havaya benzemiyordu, oldukça sıcaktı ve boğucuydu. Bilmediği yöne doğru yürümesini sürdürüyordu. Aklına Haftanın'de karşılaştığı yeni savaşçı Evrim gelmişti. Ne demişti Evrim? Derik'te hangi eve gidersen git seni Önderlik sahasına ulaştırırlar. Çünkü bütün halk yurtseverdir. Derik'ten Kamışlo'ya ve oradan da Şam'a. Demek ki, artık onu görebilecekti. O büyük insanı.

Kentin dış mahallelerine ulaşmıştı gerilla. Evler, her şehirde bulunan yoksul kenar mahallelerinin evlerine benziyordu. Çoğu tek katlı ve bahçeliydi. En yakın eve doğru yönelmişti. Evin kapısını bir kadın açmıştı. Kadın karşısında bir gerilla görünce önce sevinmiş, sonra da hiç görmediği bu gerillaya kuşkuyla bakmıştı.

"Merhaba dayê"

"Merhaba kurêmin"

Kadın, gerillayı içeri alıp almamada bir tereddüt yaşıyordu. "Eğer arkadaşsa zaten arkadaşlara haber verimiz, gelir alırlar. Yok eğer bir ajansa gene arkadaşlar gelir yakalar götürürler" diye düşünüyordu.

"Keremke kurêmin, vare malê"

"Spazdikim dayê"

Kadın önde, gerilla arkada bahçeyi geçerek evin kapısının önüne gelmişlerdi. Kapıda birkaç çocuk duruyordu. Çocuklar, gerillayla tokalaştıktan sonra gerillayı içeri aldılar. Dışarıda kalan kadın, çocuklardan birini çağırarak;

"Zu biçe hevalara bêje, hevalek hatiye malame"

Çocuk, kendinden emin ve ne yapacağını bilen bir edayla kafasını sallayarak bahçe kapısından dışarıya fırlamıştı bile.

Gerilla henüz yemeğini bitirmişti ki, içeriye birkaç sivil giyimli genç girmişti. Gerilla yerinden kalkmıştı. Gelenler gerillayla tokalaşarak oturdular ve kısa bir sorguya başladılar.

"Adın ne heval?"

"Karker"

"Yalnız mısın?"

"Doğru yalnızım"

"Neden ve nereden geldin buraya?"

Gerilla kendisinin bir sorguya tabi tutulduğunu ve bunların da Derik'de faaliyet yürüten cephe çalışanları olduğunu anlamıştı.

"Haftanın'den geldim, tek başıma ve hiç kimsenin haberi olmadan. Önderliği görmek için geldim."

"Doğru yapmamışsın, izinsiz ve tek başına gelmek biliyorsun suçtur. Seni Önderlik sahasına götürüreceğiz ama, bu andan itibaren gözetim altında tutulacaksın."

Yalnız gerilla, Önderlik sahasına götürüleceğini duyunca çok sevinmişti ama, Önderlik sahasına bir tutuklu olarak gitmesi de zoruna gidiyordu.

Bir süre gözaltında kalan Karker, daha sonra serbest bırakılarak Önderlik Sahasında bizzat Önderliğin verdiği eğitimlere katılmıştı. Eğitim boyunca yanındaki arkadaşlarına, "Gördüm, gördüm O'nu. Artık bu dağlarda ölsem de umurumda değil, en büyük isteğim O'nu görmektir ve O'nu gördüm" diyerek sevincini ve Önderliği görmek için atıldığı macerayı coşkuyla anlatıyordu.

Devre bittikten sonra tekrar özgürlük dağlarına doğru, ama bu kez daha bir coşkulu ve inançlı yürümüşü.

Sonbaharın hüznünlü renkleri her tarafı sarmıştı. Ağaçlar hızla yapraklarını döküyordu. Haftanın, Kuzey'e, Botan'a geçiş için bir kapı gibiydi. Güneyden Kuzeye gerillalar gidiyor, Kuzeyden Güneye gerillalar geliyordu ve Haftanın bu gidiş gelişlerde bir durak rolünü oynuyordu.

Ahmet Rapo eğittiği yeni savaşçıları bölüklere dağıtmıştı ve yapılan yeni bir düzenleme sonucu bir grup gerillayla birlikte Botan'a gidecekti. Botan'a, yabancı olmadığı dağlara. Büyük gerilla komutanı Mahsum Korkmaz yoldaşı ile birlikte iken, bu dağları gerilla üslenmesine açtıkları ve her gittikleri alanı bir gerilla mevzisine dönüştürdükleri Botan'a gidiyordu Ahmet Rapo. Yanında arkadaşı Karker ile birlikte.

SÖZ VERDİK GİDENLERE

Yeni bir yıla gireli henüz on altı gün olmuştu. Aralıksız iki gündür yağan kar durmuş, gökyüzündeki bulutlar dağılmış, yerini pırıl pırıl parlayan bir güneşe bırakmıştı. Çiyayê Sipî bembeyaz bir örtüye bürünmüştü. Bu bembeyaz örtü, her hangi bir hareket karşısında gerillaların tüm kamuflaj olanaklarını elinden alıyordu.

Güneş son ışıklarını gönderiyordu Çiyayê Spî'ye. güneşin gönderdiği son ışıkların kaybolmasıyla birlikte tepedeki gerillalar son keşiflerini tamamlamaya çalışıyorlardı. Renas, sobanın üzerinde kaynayan kara çaydanlıktaki suyu demlemek için indirmişti. Neşet erzak çantasındaki ekmek ve peyniri çıkarmış, arkadaşları akşam yemeğine çağırarak için mangedan dışarıya çıkmıştı. Keşif yapan manga komutanı Rubar'ın yanında duran Haydar ve Xebat'a seslenerek;

"Heval gelin yemek hazır, çay soğumadan akşam yemeğimizi yiyelim."

Hava artık akşam kızılığını yitirmiş, yerini loş bir karanlığa bırakıyordu yavaş yavaş.

"Keşifte olumsuz bir durum yok, her şey normal, ben aşağıya tekmleri verip geliyorum. Siz gidin" dedi Rubar, yanındakilere.

Manganın içi oldukça sıcaktı. Tepede bulunan yüksek kayalıkların içine yapılan mangaya ancak altı yedi kişi sığabiliyordu. Manga, dört tarafında çatal şeklinde dikilen ve ortaya uzunca bir sütun atılarak yapılan çatının üzerinin naylonla kapatılmasıyla oluşturulmuştu.

Rubar'da mangaya geldikten sonra hep birlikte oturarak akşam yemeğini yemeye başlamışlardı. Yemeğini yiyen Haydar kalkıp çantasının üzerindeki silahını alarak;

"Ben nöbet yerine gidiyorum" dedi.

Nöbet yerine ulaşan Haydar, nöbetçi olan Ziryan'a;

"Merhaba heval Ziryan, sen gidebilirsin artık." Dedi.

Ziryan, Haydar'a iyi nöbetler dileyerek mangaya doğru yöneldi. Mangada ise sıcak bir sohbet başlamıştı.

Hava iyice kararmıştı. Zaxo'nun ışıkları uzaktan küçük bir kasaba gibi görünüyordu. Büyük bir bölümü dağın eteğinde kaldığı için görünmüyordu. Dihak'un ise birkaç kenar mahallesinin ışıkları görölüyordu. Dihak-Zaxo karayolu, güvenlik nedeniyle saat beşten sonra trafiğe kapatılıyordu. Otoyoldaki son araç konvoyu da gidiyordu. Bir süre sonra uluslararası karayol olan bu yol tamamen ıssızlaşacak ve devriye araçlarının dışında hiç bir aracın geçmesine izin verilmeyecekti.

Mangadakiler yatmadan önce Rubar tüm arkadaşlarına bir uyarıda bulundu;

"Arkadaşlar, milislerin getirdiği bilgiye göre düşman operasyona çıkmak için kar yağışının durmasını bekliyormuş. Bu gece oldukça dikkatli olmalıyız."

Gece, bulutsuz gökyüzündeki ayın ve yıldızların ışıklarıyla yıkaniyordu. Hava ayazdı ve dondurucu bir soğuk vardı. Gecenin sessizliğini, köylerden gelen köpek sesleri bozuyordu. Ama bu gece, köpeklerde bir huzursuzluk var gibiydi. Hemen hemen tüm köylerdeki köpekler havlıyor ve sesleri tepeye kadar ulaşıyordu.

Saat gece yarısını bulmuştu. Rubar ve Haydar nöbeti devralmışlardı. Rubar, düşmanın telsiz kanalını dinliyor, herhangi bir hareketlilik olup olmadığını anlamaya çalışıyordu. Köpeklerin uzun süre huzursuzca havlamaları Haydar'ı kuşkulandırmıştı.

"Heval Rubar arazide bir şeyler var, sanırım bir hareketlilik olabilir." Diye uyardı Haydar.

"Evet, telsizdeki düşman kanalında da bir hareketlilik var, çok yoğun muhabere yapılıyor. Sanırım düşman araziye çıkmış." Diye onayladı Rubar.

"Mangeşkê tarafından bir araba göründü ama, asfaltın dibindeki köye yaklaşıncaya ışıklarını söndürdü. Sanırım sadece öndeki araç ışıklarını yakmış. Bir araç gece araziye çıkamaz. Büyük ihtimalle bir konvoy olabilir."

"Dihak tarafından da yoğun araç sesleri geliyor" dedi Rubar elindeki telsizi sesini biraz daha yükselterek. "Cihazdaki hareketlilik gittikçe artıyor. Düşmanın araziye çıktığı kesin. Operasyon buraya olacak. Aşağıya bildirmeliyiz heval Haydar, tedbirlerini alsınlar."

"Evet, buradaki arkadaşları da uyandırılmalı. Herkes çantasını ve eşyasını toplasın, hazır bir şekilde beklesin."

"Rızgar Rızgar!"

"....."

"Rızgar Rızgar!"

"Dinliyorum Dêrsim"

"Selamlar saygılar. Heval arazide ve düşman telsiz kanalında bir hareketlilik var. Sanırım düşman araziye çıkmış, tedbirinizi alın!"

"Tamam. Biz de cihazdaki hareketliliği farkettilik. Dikkatli olun. Tepedeki tüm arkadaşları mevzilendirin. Biz de diğer tepeleri tutacağız. Duyarlı olun ve bizimle bağlantıyı kesmeyin. Anlaşıldı mı?"

"Anlaşıldı heval."

"Tamam. selamlar saygılar, serkeftin"

"Selamlar saygılar, serkeftin"

Mehtaplı bir geceydi. Yere örtünen beyazlığın yansıttığı ışık, yeryüzünü bir gece lambası gibi aydınlatıyordu. İnsanın bu muhteşem gecede kötü bir şeylerin olabileceğine inanası gelmiyordu nedense. Ama Mangeşkê tarafından araba sesleri gelmeye devam ediyordu. Huzursuz olan köpeklerin sesi, gecenin sessizliğini yırtıyordu.

"Heval Haydar ben arkadaşları uyandırmaya gidiyorum."

"Tamam heval Rubar"

Rubar elindeki telsizi iyice kulağına yaklaştırarak kanaldaki muhabereyi dinlemeye çalışıyordu. Kanaldaki muhabere hiç durmadan devam ediyordu. Muhaberede çağrılan kodlara bakılırsa oldukça kalabalık kollardan çıkmışlardı araziye. Daha önce bildiği kodların yanısıra yenileri de bu kez kullanılıyordu. Demek sadece Mangeşkê ve Dihak'taki peşmergeler çıkmıyordu operasyona. Zaxo'dan da takviye gelmişti. Ayrıca telsizde Türkçe muhabere de yapılıyordu. Demek Türklerle birlikte operasyona çıkıyorlardı.

"Rojbaş hevalno, kalkın uyanın!" diyen Rubar tek tek arkadaşlarını uyandırmaya çalışıyordu.

"Ne oldu heval Rubar bu saatte rojbaş çekilir mi?" Diye sordu Xebat.

Rubar'la Xebat'ın tartışması mangadakilerini uyandırmıştı.

"Ne oluyor, nedir bu gürültü?" diye uykulu uykulu kapalı gözlerle sordu Rênas.

"Kalkın bir hareketlilik var, düşman araziye çıkmış."

"Arkadaşlara haber verdiniz mi?"

"Evet."

"Heval Xebat sen de nöbet yerine git!"

"Kim var nöbet yerinde?"

"Heval Haydar."

"Tamam, gidiyorum."

Xebat, eşyalarını çantasına yerleştirdikten sonra silahını alarak nöbet yerine gitmek için mangadan çıkmıştı.

"Merhaba heval Haydar"

"Merhaba heval Xebat"

"Ne o guh dirêjler araziye mi çıkmışlar gene?"

"Galiba"

"Güne kavgayla başlayacağız desene."

"Evet, kavgayla başlayacağız."

"Aşağıdakiler ne yapıyorlar şimdi acaba? Şimdi bizimkilerde de bir hareketlilik yaşanıyor."

"Biz onlardan daha şanslıyız sanırım heval Xebat."

"Neden?"

"Çünkü onlar tepeleri tutmak için bir koşuşturma içindeler şimdi. Yarın kavgaya yorgun başlayacaklar. Biz ise kavgaya yorgun değil, dinç bir biçimde gireceğiz."

"Haklısın, umarım aynı mevzide oluruz seninle"

Yaklaşan ayak seslerini duyunca, konuşmayı kesmişlerdi Xebat ile Haydar.

"Yeni bir şey var mı?" diye sordu Rubar.

"Zinova köyünde köpek sesleri hiç durmadı. Uzmana köyüne ise kısa aralıklarla beş arabanın gittiğini gördük ama, motor sesleri oldukça fazla. Sanırım çoğu ışıklarını yakmadan diğerlerini takip ediyorlar."

"Ben de öyle tahmin ediyorum" dedi Rubar.

"Arkadaşlar kalktılar mı?" diye sordu Haydar.

"Evet."

"Mevzilenmeyi nasıl yapalım?"

"Mehmet, Xebat ve Doğan ilerideki tepeyi tutacaklar. Ben, sen Neşet ve Ziryan burada kalacağız, Rênas ile Mahsum öndeki mevziyi tutacaklar. Sanırım daha sonra aşağıda bize takviye de yollayacaklar. Ama şimdilik böyle mevzileneneceğiz."

"Ne zaman harekete geçeceğiz?" diye sordu Xebat.

"Hemen şimdi. Herkes çok duyarlı ve dikkatli olsun. Kimse kesinlikle mevzisini bırakmasın. Tank ya da hava saldırısı ihtimalini de gözönünde bulundurarak mevzilenin. Bir şey belirten var mı?"

Kimseden ses çıkmayınca;

"Tamam o halde, hadi serkeftin."

"Serkeftin heval"

Tüm gerillalar birbirlerine başarılar dileyerek ve el sıkışarak sırtlarında çantaları, omuzlarında silahlarıyla belirlenen mevzilere doğru yürümeye başladılar. Mehmet, Xebat ve Doğan karı yara yara ilerliyorlardı. Dolunay, uzakta olan veya küçük olan yıldızların cılız ışıklarına baskın gelerek onları görünmez kılmıştı. Bu nedenle gökyüzündeki yıldızlar da az görünüyordu bu gece. Zaman zaman kayan bir yıldızın gökyüzünde bıraktığı anlık iz, bir havai fişekini andırıyordu. Bu gece daha fazla yıldız kaymıştı uzayın boşluğuna.

"Heval tepeye dikkatli girelim. Düşman bizden önce girmiş olabilir. Ben ilerdeki mevziyi kontrol edeceğim, siz de benim savunmamı yapacaksınız. Tepeye girerken de mesafenizi açın." Dedikten sonra elindeki emniyeti açık klesiyile dikkatlice ve eğilerek mevziye doğru yürümeye başladı Mehmet.

Her adım atışında ayağının altındaki kar eziliyor ve ezildikçe de ses çıkarıyordu. Mehmet bu nedenle tüm dikkatini mevziye vermiş, en ufak bir hareket veya kıpırtı olursa, tereddütsüz mevziye ateş edecekti. Üçlü tim tepede bulunan tüm mevzileri kontrol ettikten sonra son mevzinin yanında durdular. Bu mevzinin yanında bulunan kayanın dibi hava saldırısına kazılmış, yarım bir mağara biçimine getirilmişti. Her hangi bir hava saldırısı karşısında buruya sığınacaklardı gerillalar. Gerillalar, bulundukları yerdeki karı ayaklarıyla eziliyorlardı. Ayakları donmasın diye bulundukları yerde habire hareket ediyorlardı. yan taraftaki yarım şikefte bakan Mehmet;

"Arkadaşlar buraya gelin, kayanın dibi kurudur ayaklarımız donacak neredeyse. Biraz ısınırız."

Xebat ile Doğan da Mehmet'in bulunduğu yere gitmişlerdi.

"Ayaklarınızı yere vurun, ayakkabınızdaki karlar düşsün." dedi Mehmet.

Üç gerilla da zıplıyor, hopluyor ayaklarını yere vurarak ısınmaya çalışıyorlardı. Bu yarım mağaranın önünde durunca Mangeşkê yolu görünüyordu ama, Dihok tarafından gelen yol görünmüyordu. Gerillalar biraz ısındıktan sonra hangi mevzide mevzilenenceklerini tartışmaya başlamışlardı.

"Ben yan taraftaki mevzide duracağım" dedi Mehmet, elinin içine sıcak nefesini üfleyerek. "Xebat arkadaş buradaki mevzide kalacak, Doğan arkadaş sen de arkadaki mevziye yerleşeceksin. Zaten mevziler birbirine yakın. Herhangi bir durumda birbirimize yardımcı oluruz. Kimse mevzide görüntü vermesin."

Şafak sökmüş, hava yavaş yavaş aydınlanıyordu. Mehmet, elindeki dürbünle henüz tam aydınlanmayan araziye keşfetmeye çalışıyordu. Uzmana yolu artık biraz daha iyi gözükiyordu. Araçlar habire Uzmana köyüne asker ve peşmerge getirip boşaltıyor ve geri dönüyordu. Mehmet, Uzmana köyünün yakınındaki tepeciğe dürbünle dikkatli baktığında tankların ve topların konumlandırıldığını gördü. Tankların bulunduğu Uzmana köyü ile Çiyayê Spî arası ancak yürüyerek bir saatlik mesafedeydi. Çiyayê Spî doğal bir kuşatma içindeydi. Her yanı karakol ve yol kontrol noktalarıyla çevriliydi.

Elindeki dürbünü boynuna asan Mehmet, üşüyen ellerini ağzına yanaştırıp üfleyerek ısıtmaya çalışıyordu.

"Arkadaşlar Uzmana köyüne tank yerleştirmişler. Gene burayı bir merkez karargah gibi kullanacaklar.

Uzmana köyü; 97 güney işgalinden sonra bir Türk karakolu durumuna getirilmişti. Türk ordusu 97 de işbirlikçi-ilkel milliyetçilerin de onayıyla Güney Kürdistan'a girmiş ve özgürlük savaşçılarına karşı yürüttüğü imha hareketi sonuçsuz kalınca da güneyde stratejik noktalara çekilerek bu noktaları bir üs gibi kullanmaya başlamışlardı. Artık Güney Kürdistan ilkel milliyetçilerin denetiminden de çıkmış ve fiilen Türk ordusunun denetimine girmişti. bir tampon bölge oluşturulmuştu Güney Kürdistan'da.

Daha çıkışından itibaren feodalizme ve Kürt gericiliğine karşı amansız bir savaş yürüten Kürdistan özgürlük hareketi, hızlı bir biçimde Güney Kürdistan'da da gelişim gösteriyordu. Güney halkının desteğini kazanan özgürlük hareketinin gelişmesinde ilkel milliyetçiler ve işbirlikçi güçler kendi sonlarını görüyorlardı. Yok olmamak için de Kürt halkının özgürlük değerlerini bölge güçlerine pazarlayarak kendisini yaşatma yollarını arıyordu. Bu yol, onları Kürtlerin tarihsel düşmanlarına götürüyordu ve onlarla birleştiriyordu. Birçok Kürt hareketinin öncülerini satarak ya da komplo ile tasfiye ederek kendi yaşamını sürdüren bu güçler, şimdi de gelişen özgürlük hareketini tasfiye etmek için Türk ordusu ile birlikte hareket ediyordu. Defalarca Türk ordusu ile birlikte operasyonlar çıkmıştılar özgürlük savaşçılarına karşı. Tarih, 16 Ocak 1998. Kürt ihaneti gene Kürt halkının karşısında ve Kürt halkının düşmanları ile yanyana ve birlikteydi.

"Heval aşağıdan sesler geliyor, dikkatli olalım" dedi Mehmet.

Gökyüzü pırl pırl bir maviye bürünmüştü. Güneş, Şexan dağının ardında sarı yüzünü göstermeye başlamıştı. güneşin ilk ışınlarıyla birlikte ilk mermi sesleri de duyulmaya başlamıştı.

"Heval tepeler çatışmaya girdi. Demek ki düşman çok erkenden çıkmış yukarı." Dedi Mehmet.

Dihok tarafından gelen operasyon kolu doğudan dağa tırmanarak sırt sırt batıya doğru geliyordu. Bir kaç saat yürüdükten sonra tepelerin bulunduğu yerdeki ilk mevzinin pususuna düşmüştü asker ve peşmergeler. İlk mevzide Rênas ile Mahsum bulunuyordu. İlk mevzinin açtığı ateş sonucunda kayıp veren peşmergeler ilerlemeyi durdurmuş, geri çekilerek mevzilenmeye başlamışlardı.

Çatışmayla birlikte Rubar'ın cebinde bulunan telsizden çağrılar yapılmaya başlanmıştı arka arkaya.

"Dersim Dersim!"

Rubar cebindeki cihazı çıkarak avcunun içine aldı ve baş parmağıyla mandalına basarak;

"Dinliyorum Rızgar"

"Heval durumlar nasıl, bir olumsuzluk var mı?"

"Durumlar normal. Arkadaşlar temasa girdiler, durumları iyi, şimdilik inisiyatif bizde. Herhangi bir olumsuzluk yok."

"Tamam. Size hemen takviye gönderiyoruz. Sakın mevzilerinizi bırakmayın arkadaşların çoğu henüz noktada."

"Anlaşıldı Rızgar."

"Tanklara dikkat edin. Uzmana köyüne tank getirmişler. Büyük ihtimalle güney tarafına da tankları getirecekler. Hava saldırısına karşı dikkatli olun. Bağlantıyı kesmeyin bizimle. Anl...." telsizdeki muhabere tamamlanmadan Rubar'ın bulunduğu yerin dibinde güçlü bir patlama olmuştu. Tanklar, çatışmaya giren mevzileri ve onlara yakın yerleri bombalıyorlardı. Rubar bir kayanın arkasına geçerek havada düşen bomba ve kaya parçalarından korunmaya çalışıyordu. Tank, çok yakından ateş ettiğinden dolayı namludan çıkan merminin sesi, patlamadan önce tepeye ulaştığı için tepedekiler kendilerini kaya diplerine atarak koruyorlardı.

Xaxo ve Dıhok'ta bulunan peşmerge güçlerinin büyük bir çoğunluğu Türk ordusuyla birlikte operasyona çıkmıştı. Çıyayê Spi çembere alınmıştı. Çatışma gittikçe şiddetleniyordu. Peşmergelerle Türk askerleri, gerillaların bulunduğu tepeyi ele geçirmek için saldırıyorlardı ama, her defasında da püskürtülüyorlardı. Binlerce asker ve peşmergeye karşı sadece bir manga gerilla çatışmaya girmişti.

Rênas ve Mahsum'un ilk taramada yere düşürdüğü peşmergeler, mevzinin biraz ilerisinde cansız yerde yatıyorlardı. Peşmergelerin yaralarından akan kan, karı kıza boyamıştı. İlk darbeyi vuranlar gerillalar olduğu için moral üstünlüğünü de elde tutuyorlardı. Moral ve inisiyatif savaşın seyrini belirleyen en önemli etkenlerdendi.

"De werin lawê kuçikan dê werin."

Rênas peşmergelerin geri kaçarak mevzilendiklerini görünce kıskırtmaya çalışıyordu.

"Teröristino werin teslim bin. Li Başûr derkevin. Eger hûn dernekewin emê we derêxinin."

"Eger hûn ew qes mên werin derêxinin. Bawê we debbabe û teyyare jî anîye jî were, lawê kuçikan dê wêrin."

Rênas peşmergeleri, peşmergler de Rênas'ı tahrik ederek psikolojik üstünlük yakalamaya çalışıyorlardı.

"Heval Mahsum dikkatli olalım, alt taraftan sızmaya çalışıyorlar. Kayanın arkasındalar, çıktıklarında ikimiz birden ateş edelim"

"Tamam heval Rênas."

Rênas BKC'nin namlusunu, peşmergelerin sızmaya çalıştığı yöne doğru çevirmişti.

"Kayanın arkasından çıktılar, bu tarafa doğru koşuyorlar heval Mahsum hadi ateş et!"

saldırıya geçen peşmergelerden ikisi yere düşünce, diğerleri kendilerini yere atarak sürüne sürüne tekrar kayanın arkasına döndüler. Yere düşenlerden biri yaralıydı, gelip kendisini almaları için arkadaşlarına yalvarıyordu. Ama peşmergeler kayanın arkasından çıkıp oraya kadar tekrar gelmeye cesaret edemiyorlardı.

Güneş gittikçe yükseliyordu ve yükseldikçe hava da ısınıyordu. Mehmet, Uzmana köyü tarafındaki saldırı kollarının nerelerden çıkacağını ve kaç koldan hareket edeceklerini dürbünle anlamaya çalışıyordu. Bulunduğu mevzinin içindeki karı ayağıyla ezmiş ve karın üzerine çökmüştü mevzide. Havadaki tatlı sıcaklık ve heyecanlı bekleyiş Mehmet'i karşı konulmaz bir uykuya sürüklüyordu. Gözkapakları ağırlaşan Mehmet, kendisi gibi diğer mevzideki arkadaşlarının da uyuyabileceğini düşünerek yüksek sesle mevzilerin bulunduğu yere sesleniyordu. Böylece hem kendisi uyumayacak ve hem de mevzidekileri uyanık tutacaktı.

"Ne o Xebat arkadaş hiç sesin soluğun çıkmıyor. Daldın mı yoksa?"

"Xebat mevzinin üzerindeki taşların aralığında Mehmet'e bakarak;

"Daldığım falan yok ama, mevzide bekleyiş kadar can sıkıcı bir şey yoktur. Biliyor musun, çatışmada iken insan daha rahat oluyor ama, bu bekleyiş hem insanı serserim yapıyor hem de mayıştıyor. Her an nerede, ne zaman çıkacaklar diye baka baka gözlerimizi dört açmaktan gözlerimiz patlayacak"

"Ne oluyor orada, ne kaynatıyorsunuz gene? Yoksa gene şiir mi okumaya başladın Xebat?" diyen Doğan, mevzide beklemenin sıkıntısını arkadaşlarıyla bir kaç kelime de olsa konuşup gidermeye çalışıyordu. Böylesi anlarda bir tek yoldaşının sesini duymak bile büyük bir güç veriyordu gerillaya. Ve beklemekten Doğan sıkıntılı hava biraz olsun dağılmıştı.

"Her yerde çatışmaya girdi arkadaşlar, biz burada miskin miskin oturuyoruz. Buraya neden çıkmıyorlar bu alçaklar acaba? Diye dert yandı Doğan.

"Çıkamazlar buraya. Baksana iki üç dakikada bir tanklar burayı bombalıyorlar."

"Peki biz görüntü de vermedik neden burayı bu kadar bombalıyorlar?" diye sordu Doğan.

"Burada olduğumuzu tahmin ediyorlar. Gerillaların büyük bir kısmının burada olduğunu sanıyorlar. Yıllardır savaşıyorlar bizimle, stratejik bir tepenin boş olamayacağını onlar da biliyorlar. Yavaş yavaş bizi sıkıştırmaya çalışıp sonra da bir yerde kıstırarak imha etmeyi düşünüyorlar." Diye yanıtladı Haydar.

"Öğlen olacak neredeyse, buraya çıkmaya niyetleri yok gibi. Mevzide beklemek bir işkence." Diye konuştu Xebat.

"Sabırlı ol, buraya da gelecekle. Bugün oldukça misafirperver görünüyorsun." Dedi Mehmet.

Mehmet, 1982'de Kandil dağında peşmergelerin komplosu sonucu vurulan Bingöl'lü Mehmet Karasungur'un yeğeniydi. Espirileri hiç bir koşulda eksik olmazdı. Her koşulda gülmesini bilen biriydi.

Güneş iyice yükselmiş, öğlen olmuştu. Rênas'ların bulunduğu mevziyi düşüremeyeceğini anlayan peşmergeler saldırmaktan vazgeçmiş görünüyorlardı. Bulundukları yerden zaman zaman karşılıklı ateş açıyorlardı. Çatışmanın şiddetinin azalması, peşmergelerin öğlen yemeklerine oturdıklarını gösteriyordu. Gerillalar da bir yandan ceplerinde bulunan ekmeği parça parça çıkarıp yiyor bir yandan da karşıdan her an gelebilecek yeni bir saldırıya karşı dikkatle çevrelerini gözlüyorlardı. Bu arada tank atışları, dağın her iki yanında sürekli gerillaların bulunduğu mevzileri dövüyordu.

Bu sessizlik fazla sürmemişti. Bamernê tarafından gelen iki kobra tipi helikopter sesi duyulmaya başladı.

"Arkadaşlar kobralar geliyor kendinizi sağlama alın!"

Rubar, yanında bulunan arkadaşlarını uyardıktan sonra telsizle bölüğe de haber vermeye çalışıyordu. Bir kaç dakika sonra kobra helikopterler çatışma yerine ulaşmış ve havada kavisler çizerek dolanıyor, mevzilerin yerini tam olarak tespit etmeye çalışıyordu. Kısa bir süre sonra gerillaların bulundukları mevzileri bombalamaya başlamışlardı kobra helikopterler. Kobra helikopterlerden atılan roketlerin kayalarla kopardığı parçalar, karla birlikte metrelerce havaya savruluyor ve her parça birer mermi gibi sağa sola savruluyordu. Helikopterlerle birlikte tanklar ve diğer ağır silahlar da gerillaların bulundukları mevzileri yoğun bir şekilde ateşe tutmuşlardı.

Kobraların desteğinde peşmergeler yeniden saldırıya geçmeye başlamışlardı. Rênas, kobraların bombardımanından sonra bu saldırıyı bekliyordu. mevzinin yanındaki kayanın dibinden çıkarak tekrar BKC si ile karşıdan saldırıya geçen peşmergeleri taramaya başlamıştı. kobra saldırısından sonra mevzidekilerin imha olduğunu düşünen peşmergeler mevziden yeniden ateş edildiğini görünce kendilerini yere atarak tekrar sürüne sürüne mevzilerine geri dönmüşlerdi. Bu arada daha önce vurulan ve Rênas'ın bulunduğu mevzinin altında yaralı yatan peşmerge hala arkadaşlarına yalvararak bağıriyordu gelip kendisini almaları için. Karlar üzerinde acılar içinde kıvranıyordu, sürünerek oradan uzaklaşmaya çalışıyor ama, kan kaybından dolayı sürünecek gücü bulamıyordu. Ama kimse almaya gitmiyordu. Yaralı peşmerge Rênas ile Mahsum'un mevzisinin denetimindeydi. Kimseyi yaklaştırmıyorlardı.

Rênas BKC siyle yaralı peşmergenin yakınına bir el ateş etti. Yaralıyı öldürmek istemiyordu. Diğer peşmergelerin gelip yaralıyı götürmelerini bekliyordu ama, kimse gelmiyordu. Orada yatan gerillaya birden acımaya başladı, onu almaya gelmeyen peşmergelere de küfretmeye başladı.

"Heval Mahsum sence peşmergeler yaralısını kurtarmaya gelmeyecek mi?"

"Sanmıyorum" diye tereddütsüz yanıt verdi Mahsum.

"Nasıl olur, insan yaralısını düşmanın elinde bırakır mı hiç?"

"Bu bir yaklaşım meselesidir heval Rênas. Sen bizi ölçü alarak böyle düşünüyorsun ama, peşmergeler de yoldaşlık ilişkisi bizdeki gibi mi acaba? Sen de biliyorsun ki değil. bir yaralı gerillayı düşman çemberinden kurtarmak için kaç arkadaşın şehit düştüğünü biliyorsun. Böyle olayların sıkça yaşandığını sende biliyorsun. Bu, bizi birbirimize bağlayan yoldaşlık sevgisinin temel bağıdır ve bizi biz eden de, düşmanın gözünde saygın kılan da bu bağıdır. Parayla savaşılan peşmergelerin kendi yaralı arkadaşı için ölümü göze alması da elbette ki beklenemez."

"Böyle şey olur mu? Alçaklık bu. Öldüreceğim şu yaralıları şimdi."

"Öldüremeyeceğini sen de biliyorsun. Yaralıyı düşman içinde bırakmayı kabullenemiyorsun. Bundan dolayı da böyle öfkeleniyorsun. Hem baksana artık arkadaşlarının gelip kendisini kurtaracağından umudunu kesmiş olacak ki bize yalvarıyorlar."

"Ez bextê Apo, min nekujin. Min bibaxşîn"

"Namussuzlar, ölüm korkusu nasıl da düşmanına yalvartıyor onları."

"Cephanemiz de azalıyor, bir tek mermi bile boşa atmamalıyız artık. Akşama kadar bu mevziyi sağlam tutmalıyız." Diye söylendi Mahsum.

"Çok zorlanırsak vurduğumuz peşmergelerin cephanelerini almaya gideriz."

"Oldukça risklidir. Kayıp verebiliriz. Şimdilik buna gerek yok."

Saldırı bir kez daha kırılmıştı. Gerillalar kobraların bombardımanı sonucu bozulan mevzinin içine yüzüstü uzanmışlar, olası yeni bir saldırıyı bekliyorlardı. Tank ve kobra roketlerinin patlaması sonucu ortaya çıkan koku ağır bir hava yaratıyordu.

"Barut kokusu genzimi yakıyor heval Rênas."

"Biraz kar ye. fazla yeme ama."

Bombardıman sonucu taşın, çamurun karıştığı kardan biraz eline alan Mahsum, bir süre elindeki kara baktıktan sonra öfkeyle yere fırlatarak;

"Tütünün var mı heval Rênas? Canım öyle bir sigara çekti ki."

"Yeleğimin cebinde olacak, eğer ıslanmamışsa tabi."

Yeleğinin sağ cebindeki tütün torbasını çıkaran Rênas;

"Biraz nemlenmiş gibi görünüyor ama önemi yok." Diyerek torbayı Mahsum'a uzattı. Mahsum birkaç kez tütünü sarmaya çalıştı ama, her defasında sigara kağıdı yırtılmıştı. Peşmergelerin bulunduğu mevziyi gözetleyen Rênas'a tütün torbasını uzatarak;

"Ellerim donmak üzere, sarmayı beceremedim."

"Tamam, ben sararım. Gözlerini karşıdan ayırma!"

Rênas torbadan çıkardığı bir tutam tütünü iki parmağının arasında tuttuğu kağıda düzgünce sererek sarmaya başladı. Onun da elleri üşüyordu ama, biraz uğraştıktan sonra sarmayı başarmıştı. Mahsum'a uzatarak;

"Al, çakmağın var mı?"

"Var."

Mahsum cebinden çıkardığı çakmağı yakmaya çalışıyordu. Üşüyen elleriyle çakmağı yakmaya çalışırken birden durdu ve dikkatle Bamernê'ye doğru baktı. Rênas'ın sardığı sigara parmaklarının arasında duruyordu.

"Heval Rênas helikopter sesini duyuyor musun? Sanırım kobralar yeniden geliyorlar."

"Evet, ben de sesleri duyuyorum. Arkadaşlar bari erken farketse de tedbirlerini alsalar. Keşke yanımızda bir telsiz olsaydı."

"Ohoo. Her mevzide bir telsiz olması için Yaseu şirketinin sadece bize çalışması gerek." Diyen Mahsum gülümseyerek Rênas'a baktı.

"Neyse. Boşverelim şimdi bunu da geçen bombardımandan mevzimizden geriye fazla bir şey kalmadı. Kendimizi sağlama almamız gerek."

Kobralar gittikçe yaklaşıyorlardı. Tank atışları da başlamıştı gene.

Zinova köylüleri, köylere karargah kuran Türk askerlerine ve peşmergelere nefretle ve korkuyla bakıyorlardı. Kobraların gelişile zafer işareti yapan peşmerge komutanı Berevan'a öğrenerek bakıyorlardı köylüler. Yüzlerce yıldır Kürtlere düşmanlık yapan Türklerin kucağına oturmuş zafer işareti yapıyordu alay komutanı Berevan.

Kobralar, Zinova köyünün üzerinden geçerek Rênas'la Mahsum'un bulunduğu mevziye yönelmişti yeniden. Bu kez bir kobra bir yandan diğeri ise öbür yandan dağın her iki yanını bombardımana tutuyorlardı. Tepedeki kayalıklardan kopan parçalar yüzlerce metre sağa sola savrulurken aşağı düşüyordu. Zinova'lı köylüler, dudaklarındaki sessiz mırıltılarla bir ayın töreni havasını yaratıyorlardı.

"Allah yardımcıları olsun."

"Vah vah, bir teki bile oradan sağ kurtulamaz artık."

"Bunlar delirmiş, tanka topa karşı paslı bir tüfekle durulur mu hiç?"

"Görünmez bir güç onları koruyor."

"Biz önceden haber vermiştik onlara operasyonun çıkacağını. Neden bu dağı terketmediler ki?"

"Gerillanın işi bu, akıl karı değil."

"İnşallah bir şey olmaz onlara."

"Korkma xatun onlara bir şey olmaz."

"Allah bu hainlerin cezasını verir inşallah."

"Bir akşam olsun bak göreceksin xatun, hepsi sırı kadem basacaklar, kimse izlerini bile bulamayacak onların."

"Keşke cenabı hak şimdi her tarafı gece gibi karanlık yapsa."

Köylüler duygularını sessizce açığa vururken, bir yandan da tiksintiyle peşmergelerin bulunduğu tarafa bakıyorlardı.

"Ne konuşuyorsunuz öyle mır mır mır?"

"Valla bir şey yok kumandan bey."

Rütbesinden belli ki Türk askerlerinin komutanı oydu. Omuzlarında bir sürü çizgi duruyordu. Kara camlı gözlüklerinin arkasında gözleri görünmüyordu.

"Kesin sesinizi allahın belası pislikler, kesin sesinizi yoksa hıncımı sizden alırım ha!"

"....."

Kobralar cephanelerini harcadıktan sonra yeniden Türkiye sınırına yakın bulunan Bamernê kasabasına doğru uzaklaşmaya başlamışlardı. Helikopterler kaybolduktan sonra Mahsum uzandığı yerden doğrulmaya çalıştı ama başaramadı. Sağ bacağı koparacaklarmış gibi birileri geri çekiyordu sanki. Elleriyle bacağı tutup sürünmeye çalıştı, elleri sıcak bir sıvıya batmıştı. Başını hafifçe kaldırıp bacağına bakınca kanının, yırtılan şalvarından akarak kara karıştığını gördü. Yaralanmıştı. Rênas'a seslendi.

"Heval Rênas, heval Rênas kalk!"

"....."

"Kalk heval Rênas, kobralar gitti. Peşmergeler saldırıya geçecek gene, kalk!"

"....."

Rênas yüzüstü karın üzerinde yatıyordu. Yanıt vermeyince, birden kendini büyük bir boşlukta ve korkunç bir yalnızlık içinde hissetti Mahsum.

"Heval Rênas kalk, hadi ne olur."

"....."

Rênas yanıt vermeyince, korka korka sırtüstü çevirdi Rênas'ı. göksünün sol tarafından büyük bir delikten oluk oluk akan kanı görünce bir uğultu beynini sarmaya başladı. Artık bu uğultunun dışında hiçbir sesi duymuyordu. Hıçkırık hıçkırık ağlamak istiyordu ama, ağlayamıyordu. Boğazı düğümlenmişti. Eğilerek yüzünü Rênas'ın henüz sıcak yüzüne sürerek;

"Ne olur cevap ver heval Rênas, beni burada yalnız bırakma."

"....."

Biliyordu Rênas artık cevap veremeyecekti. Sirtını kayaya yasladı , saçlarının arasına kar dolan Rênas'a baktı Mahsum. Yanındaki kayaya çarpan birkaç mermiyle irkildi Mahsum. Mevziden ateş edilmediğini gören peşmergeler yeniden saldırıya geçmişti.

Mahsum, bir parça derinin kopmasını engellediği bacağını eliyle sürükleyerek Rênas'ın kullandığı BKC'nin başına geçti.

"Gelin hain köpekler." İlk taramayla birlikte peşmergeler kendilerini yere atmış, mevzinin düşmediğini görünce tekrar geri kaçmışlardı. Mahsum parmağını BKC'nin üzerinde kaldırmadan zincirdeki son mermiye kadar ateşlemişti. Zinciri değiştirmek istedi, ama tüm zincirlerin boş olduğunu görünce BKC'yi bıraktı. Yerde duran kendi kleşini alarak ateş etmeye başladı. Artık rastgele ateş ediyordu Mahsum. Yıkık mevzinin içinde oturmuş, artık korunma içgüdüsunü de yitirmişti. Hiçbir mermiden sakınmıyordu artık. Duyguları mantığının önüne geçmişti.

Bir süre sonra gök gürültüsünü andıran bir patlamayla geri kalan mevzi de savrulmuştu. Uzmana'da ateş eden tanklar bu kez hedefini vurmuştu. Mevzi susmuştu. Mevzinin savrulduğunu bir tek Rubar görmüştü.

"Heval Yaşar, galiba Rênas'la Mahsum şehit düştü." Mevzileri isabet aldı, artık ateş etmiyorlar."

Yaşar takım komutanıydı. Hakkarili idi. Çatışma başladıktan kısa bir süre sonra doktor Serhat'ı da yanına alarak, tepeye takviye olarak gelmişti,.

"Onları oradan çıkarmalıyız. Ben, Haydar, Neşet ve Ziryan gideceğiz. Siz bizi koruyun."

"Olmaz heval Yaşar, sen burada kal ben arkadaşlarla giderim." Dedi Rubar.

"Ne diyorsam onu yap heval Rubar! Burada kal ve bu mevzinin düşmesine kesinlikle izin verme! Hadi serkeftin."

"Serkeftin heval Yaşar."

Yaşar Haydar, Ziryan ve Neşet kayaları kendilerine siper edinerek karlar içinde yavaşça eğilerek ilerliyorlardı. Yerdeki beyaz örtü, yürüyenleri bir ayna gibi yansıtıyordu karşı tepelerde bulunan peşmergelere. Onun için de her kayanın arkasında çıkıp bir sonraki kayanın arkasına kendilerini atmak için koştuklarında yoğun bir ateşe tutuluyorlardı. Tek tek mesafeli gidiyorlardı ama, vurulmadan yoldaşlarının yanına ulaşmaları çok küçük bir olasılıktı. Sonunda ölüm de olsa, yoldaşlarını yaralı ya da ölü oradan çıkaracaklardı. Düşmanın içinde bırakmayacaklardı. İlk önce Yaşar mevziye yaklaşmıştı. Bir kayanın arkasına geçerek seslendi;

"Heval Rênas!"

"....."

"Heval Mahsum orada mısın?"

"....."

Yanıt alamayınca çevreye göz gezdirmeye başladılar. Biraz aşağıda bulunan kayanın yanındaki Rênas'a gözü ilişti Haydar'ın. Sürünerek Rênas'ın yanına yaklaştı. Rênas'ın başını hafifçe kaldırdı. Damarlarındaki tüm kan göksünün sol tarafındaki yaradan boşalmıştı. Diğerleri de Haydar'ın yanına gelmişlerdi. Hepsisi de Haydar'ın gözlerinin içine bakıyor ama, soru sormaya cesaret edemiyorlardı.

"Mahsum'u bulalım!" dedi Yaşar.

Mahsum, yirmi metre kadar aşağıda karlar içinde yatıyordu. Kar, kızıl bir renge bürünmüştü. Mahsum'u da Rênas'ın yanına getirmişlerdi. Bu arada peşmergeler yeniden ateşe başlamışlardı.

"Siz de ateş edin! Bu mevzideki arkadaşların şehit düştüğünü anlamasın alçaklar!" Dedi Yaşar.

Mevziden tekrar ateş edildiğini gören peşmergeler artık saldırıdan vazgeçmişlerdi. Bulundukları mevziden ateş ediyorlardı.

"Arkadaşları Rubargilin oraya götürmemiz oldukça zor olacak." Diye söylendi kendi kendine.

"Rênas arkadaşla Mahsum arkadaşın çantası şurada. Bakalım eğer içinde yağmurluk varsa ikisini de içine koyarız, kendimizi aşağıya doğru bölüğün yanına bırakırız" dedi Haydar.

"Ama tam tankların karşısındayız, nasıl kendimizi bırakabiliriz ki?" diye sordu Ziryan.

"Karın üzerinde aşağıya doğru hızla koşarak ve yağmurlukları arkamızda çekerek indireceğiz arkadaşları" dedi Haydar.

Haydar, Mahsum'la Rênas'ın çantasındaki yağmurlukları çıkarmış yere sermişti. Her birini bir yağmurluğun içine koyduktan sonra yağmurlukların uçlarını köşelerinden kavuşturarak birbirine bağlıyorlardı. Yaşar, içinde Rênas'ın bulunduğu yağmurluğu, Haydar ise Mahsum'un içinde bulunduğu yağmurluğu arkasından çekecekti. Ziryan ve Neşet'te şehit düşen arkadaşlarının raxt, silah ve çantalarını alacaklardı.

"Önde ben gideceğim, sonra siz gelirsiniz mesafeli olarak." Dedi Yaşar.

"Hayır, hep birlikte gideceğiz. Aynı anda, dördümüz birden hızla kendimizi aşağıya bırakacağız. Düşman birinin burada çıkıp kendisini aşağı bıraktığını görürse, ondan sonrakilerin aşağıya inmesi çok riskli olur. Aynı anda dördümüz çıkacağız. Ya hep birlikte kurtuluruz ya da hep birlikte vuruluruz." Dedi Haydar.

"Tamam o zaman hazır olun, hızla koşarak aşağıya inmeye çalışacağız."

Yaşar, Haydar, Ziryan ve Neşet kayanın arkasından çıkarak hızla kendilerini noktada bulunan arkadaşlarının yanına doğru bırakmaya başladılar. Arkalarında çektikleri yağmurluk, karın üzerinde hızla aşağıya doğru kayıyor, eğimi fazla olan yerlerde bazen çekenlerin önüne geçiyordu. Biraksalardı, dereye kadar kayacaktı yağmurluklar, içindekilerle beraber. Yamacın yansına geldiklerinde ancak düşman farketmişti onları. Birçok mevziden birden ateş etmeye başlamışlardı. Gerillalar kendilerini hemen bir kayanın arkasına atmaya çalıştılar. Neşet gelmemişti. Mermiler yağmur gibi yağıyordu sağa sola. Neşet gelmeyince kayanın arkasından yukarıya doğru seslendi Yaşar.

"Heval Neşet! heval Neşet!"

"....."

"Heval Neşet gel hadi!"

"....."

Neşet cevap vermeyince Haydar kayanın arkasından çıkarak Neşet'in bulunduğu yere bakınca, yüzüstü karlara gömülü bir halde yattığını gördü. Omzundaki silahlar kayanın yanına kadar fırlamıştı.

"Ben Neşet'i getirmeye gidiyorum. Siz kayanın arkasından çıkmayın!" dedi Haydar. "Heval siz de bu silahları toplayın." Dedi ve beklemeden fırladı hemen. Kurşunlar altında Neşet'i sürükleyerek kayanın yanına getirdi.

"Yaralı mı?"

"Hayır, şehit düşmüş."

"Şimdi üçünü indirmemiz daha da zor olacak. Bir yağmurluğa iki arkadaşı, diğer yağmurluğa da Neşet arkadaşla silahları koyup arkamızdan çekeceğiz." Dedi Yaşar.

Noktadaki gerillalar tüm mangalarını bozmuş, fazla eşyalarını saklamışlardı. Sirtında çantaları ve omuzlarında silahlarıyla tepeleri tutacak gruplar belirleniyordu. Bölük komutanı, tim tim görevlendirme yaptıktan sonra tepecileri için de bir tim takviye göndermişti. Ayrıca akşam olunca geri çekilme için uygun bir geri çekilme hattını da düşünüyordu. Akşama kadar çatışmayı sürdürüp, akşam karanlığında manevra yapacak uygun yer ve saati düşünüyordu. Çıkarılan timler belirlenen yerlere hızla tırmanmaya başlamışlardı. Bölükte kadın gerilla yoktu. Kış eğitimleri için ana karargaha çağırılmışlardı. Bu nedenle birliğin niceliğinde de bir azalma olmuştu.

Bölük komutanı Fevzi;

"Kuzey tarafındaki tepeyi savunurken, Metina ya da Haftanın'e geri çekilme için sürekli keşifte bulunacaksın heval Yusuf. Düşman hangi hattı daha yoğun olarak tutmuş, hangi hatta zayıflık var iyi gözleyeceksin. Bu akşam bu çemberden çıkmamız gerek. Yarın da çatışmaya girersek büyük kayıp veririz burada."

Yusuf, arkadaşlarına başarılar diledikten sonra kuzeyde bulunan tepeye doğru yanındaki arkadaşlarıyla birlikte hızla tırmanmaya başlamıştı.

Bölük komutanı da kuzeyde bulunan bir tepeye giderek manevra için bizzat keşfetmeye başlamıştı. Bir yandan çatışma sürerken bir yandan da atılan çemberin zayıf yerini tespit etmeye çalışıyorlardı.

"Dar ve geniş çember atmışlar alçaklar. Alandaki gücü tamamen imha etmeyi amaçlıyorlar. Bu akşama kadar çatışmada tutup, cephanemiz bittikten sonra yarın gücü bir yerde toplayıp imha etmeyi planlıyorlar. Buradan bu akşam çıkmalıyız. Birinci çemberi yarsak bile ikinci geniş çemberde termal kameralara yakalanmadan çıkmak çok küçük bir ihtimal." Diye düşünüyordu Bölük komutanı. Uzman köyüne ne kadar da askeri araç gelmişti. Tanklar habire bombalıyor. Uzman ile dağ arasındaki mesafe uzak olmadığından dolayı doğkalarla da ateş ediyorlardı. ama nedense tanklar artık tepelerdeki mevzilere değil de dağın eteğini bombalıyorlardı. Acaba orada arkadaşlar mı vardı. Hayır. Arkadaşların ne işi olacaktı tankların karşısında. Arkadaşların hepsi şu an mevzilerinde olmalı. Evet evet düşmanlar gerillalar içiçe savaştıkları için tanklar tepelerdeki mevzilere değil de peşmergelerin bulunmadıkları yerlere, dağın eteğine ateş ediyorlardı. Psikolojik moral üstünlük sağlamak için. "Yoksa gerçekten orada arkadaşlar mı var?" diye kaygılanan Fevzi bu kez tank mermilerinin bir süredir yoğunca patladığı dağın eteğini dürbünle kontrol etmeye başladı. Bir süre dikkatlice baktıktan sonra bir kayanın altında bir hareketlilik gözüne çarptı. Bunlar acaba düşman askeri miydi yoksa arkadaşları mıydı? Ama tanklar hep orayı bombalıyorlardı. Öyleyse bunlar arkadaşlar olmalıydı. Üç kişi doğrulup hızla aşağıya doğru koşmaya başlamışlardı. Arkalarında bir şey sürüklüyorlardı. Acaba ne olabiliirdi?

Birden Uzman tarafından Bir patlamanın sesi duyuldu. Tanklar gene ateşe başlamışlardı. Patlama sesi tanktan geliyordu. Henüz tank mermisi ulaşmadan tanktaki ateşleme sesi duyuluyordu. Ateşleme sesi, gerillalara ulaşınca, gerillalar kayalıkların arkasına sığınarak korunmaya çalışıyorlardı. Tank mermisi tam da üç kişinin bulunduğu yerin hemen üstünde patlamıştı. Üç gerilla görünmüyordu artık. Yerdeki beyaz örtü yerini kirli bir siyahlığa bırakmıştı. Çevrede büyük küçük siyah öbekler görünüyordu. "O üç kişi artık hareket etmiyor. Sanırım vuruldular. Acaba neden oradaydılar. Bunu anlamak için tepecilerle bağlantı kurmalıydı;

"Dersim Dersim"

"Dinliyorum Rızgar"

"Kuzey yamacında arkadaşlar var mı?"

Bölük komutanı, muhabere sonucu orada bulunanların, şehit gerillaları getirenler olduğunu anlamıştı. Hemen yanındakilerden üç gerillayı, şehit arkadaşlarını noktaya indirmeye çalışan gerillalara yardıma göndermişti. Yardıma giden gerillalar, beş gerilla cenazesiyle geri dönmüşlerdi. Haydar kolundan ve başından yaralanmıştı. Yarası fazla ağır değildi. Yürüyebilirdi ve çatışabilirdi.

Gerillalar, arkadaşlarının cenazelerini büyükçe bir kayanın altına gömmüşlerdi. Artık gerilla albümlerindeki fotoğraflara beş ok daha çizilecekti. Beş gerilla daha özgürlüğe bedel ödemişti.

Güneş batmak üzereydi. Ufukta son ışınlarını gönderiyordu Çiyayê Spî'ye. Ufuk kızıl bir renge boyanmıştı. Bölük komutanı biraz daha havanın kararmasını bekliyordu. Hava kararınca bütün gerillalar Zinova boğazında buluşacaklardı. En son, tepeciler bırakacaktı mevzilerini. Daha önce belirtilen gizli telsiz kanalında verilecek bir şifreyle tepeciler de hızla yerlerini bırakarak bölükteki arkadaşlarına katılacaklardı. Tepeciler bekledikleri şifreyi almışlardı. Onlar da mevzilerinde son mermilerini gecenin karanlığına gönderdikten sonra kendilerini birer birer mesafeli olarak bölüğün toplandığı yere doğru bırakmaya başlamışlardı. Kendilerini bıraktıkları yamaç oldukça eğimliyd ve bu nedenle karın üzerine oturmuş kayıyorlardı. Bazen öyle bir hızla kayıyorlardı ki o zaman sırt üstü uzanmak zorunda kalıyorlardı. Her tarafları karma batmış, yeleklerin cepleri ve raxtları karla dolmuştu. Çok kısa bir sürede bölüğün bulunduğu yere ulaşmışlardı. Tepecilerin de gelmesiyle birlikte bölük komutanı kısa bir konuşma yaparak uyarıda bulundu.

"Arkadaşlar, Metina'ya geri çekileceğiz. Yolumuz uzun. En az on beş-on altı saat yürüyeceğiz. İki çemberden geçmek zorundayız. Bu nedenle oldukça duyarlı ve dikkatli olmalıyız. Düşman mevzilerinin yanından geçerken çok sessiz olmalıyız. En ufak bir gürültü imhaya neden olabilir. Mümkün olduğunca tankların karşısında yürümeye çalışalım, termal kameralara yakalanmayalım. Yürüyüş esnasında herkes önündekinden ve arkasındakinden sorumludur. Kimse kopmasın gruptan. Uzun ve yorucu bir yürüyüş olacak. Hava aydınlanmadan Metina eteklerine yetişmemiz gerek. eğer ovada kalırsak hiç de iyi olmaz, bu nedenle herkes kendisini biraz zorlamalı" uyarısından sonra yürüyüş düzenine geçilmişti.

Gerillalar mesafeli ve dikkatli bir şekilde peşmerge mevzilerinin arasından geçerken, dolunay da dağların ardından yüzünü göstermeye başlamıştı. Dolunay, geceyi parlak ışıklarıyla yıkıyordu. Gökyüzü pırıl pırıldı ve birtek bulut parçası bile yoktu. Gerillalar, peşmergelerin mevzilerinin içinde sessizce kayarak birinci çemberi geçmişlerdi. Şimdi sıra ikinci çemberde idi. İkinci çemberde tankların ve termal kameraların karşısında geçme durumunda farkedilme riski daha da yüksekti.

Ay gittikçe yükselmiş, ve gece biraz daha aydınlanmıştı. Çiyayê Spî gittikçe geride kalıyordu. Tepelerde peşmergelerin yaktıkları ateşler, harami ateşleri gibi görünüyordu. Onlarca tepede onlarca ateş yanıyordu. Zaman zaman da silah sesleri duyuluyordu.

Sabahın ilk ışıklarıyla tekrar saldırıya geçilecekti. Bu kez gerillalar fazla dayanamayacaktı. Tabi gerillalar mevzilerinde sabaha kadar ayaz altında donmazlarsa. Çünkü onlar, peşmergeler gibi ateş yakmazlardı gece, yakamazlardı. Ama gerillalar mevzilerinde değillerdi. Çoktan terketmişlerdi mevzilerini ve çemberden çıkmaya çalışıyorlardı.

İkinci çembere de yaklaşmıştı. Karakolların ve mevzilerin arasında bulunan asfaltı geçmek zorundaydılar gerillalar. Havayı oldukça aydınlatıyordu dolunay. Ve gerillalar asfalta yaklaştıklarında durmuşlardı. En öndeki gerilla oturunca birer birer diğer tüm gerillalar da oturmaya başlamıştı, önden arkaya doğru. Bir süre çevresini dinleyen öndeki gerilla, asfaltın sağına ve soluna ikiye arkadaşını yerleştirerek diğer arkadaşlarının koşarak asfaltı geçmesini söylemişti. Ve ilk gerilla koşarak geçiyordu. Ardından biri daha geçmişti. Ardından diğerleri. Bütün gerillalar asfaltı geçmişlerdi. Artık çemberin içinden çıkmış ve operasyon alanının dışına çıkmıştı.

Xabur suyu sessiz sessiz akıyordu ovada. Gerillalar Xabur suyu boyunca Metina'ya doğru ilerliyorlardı. Yaklaşık dokuz saatir yürüyordu gerillalar. Gün boyunca çatışmanın verdiği yorgunluk ve açlık, yürüyüşteki yorgunluğu dayanılmaz kılıyordu. Yürüyüş gittikçe düzensizleşiyordu bu nedenle. Arkada kalan gerillaların yetişmesi için zaman zaman duruyordu öncü gerilla. Kısa bir molada gerillalar hemen oturuyor ve sırtında bulunan çantalarına yaslanarak dinlenmeye çalışıyorlardı. Yorgunluk o kadar dayanılmaz bir hal almıştı ki, bazı gerillalar oturdukları karın üstünde sırtını çantalarına dayayarak karın soğukluğuna aldırmadan hemen uyumaya başlıyorlardı. Karın soğukluğunu artık duymaz oluyorlardı. Ta ki yeniden yürüyüşe geçmek için yanındaki arkadaşı onu uyandırınca kadar.

Güneş doğmak üzereydi. Gerillalar düzensiz bir yürüyüşle yola devam ediyorlardı. Henüz Metina'ya ulaşmamıştı. En az iki saatlik daha yürüyüş gerekiyordu Metina eteklerine varmak için. Gerilla grubu gittikçe hantal hantal yürümeye başlamıştı. Yürüyemeyecek durumda olan gerillaların çantalarını diğer gerillalar alıyordu.

Olası bir çatışmaya karşı önden bir manga gönderilmişti ve Metina eteğindeki asfaltın geçtiği bir boğazı tutacaklardı. Asfalt gerillaların denetimindeydi ama operasyonlarda bu asfaltı kullanıyordu peşmergeler. Gerillaların Metina'ya doğru gittiği farkedilirse bu asfalttan gelerek önlerini kesebilirdi peşmergeler. Bir an önce bu asfaltı geçmeliydiler gerillalar. Bu asfalt geçilince, artık Metina eteklerinde sayılırlardı ve düşman gelse dahi burada mevzilenebilir ve çatışabilirlerdi. Ama ovada çatışmaya girmeleri imha olmaları demekti.

Öncü gerillalar telsizden bölük komutanına bilgi veriyordu.

"Rızgar Rızgar"

"Dinliyorum"

"Heval Çîyayê Spî tarafından hareketlenme yeniden başladı. Büyük ihtimalle bizi orada bulamayınca izlerimizi takip ederek bu yöne operasyonun yönünü çevirdiler. Uzmana'daki araçlar da bu yöne doğru gelmeye başladı. Biraz acele ederseniz iyi olur."

"Tamam. Siz sürekli izleyin, sakın boğazı bırakmayın yarım saate varmaz biz de orada oluruz." Dedikten sonra bütün gerillaları hızlı yürümeleri yönünde uyardı.

Araçlar Çîyayê Spî den Metina'ya doğru akıyordu. Operasyonun yönü artık Metina'ya doğru kaymıştı. Gerillaların Çîyayê Spî'den çıktıklarını anlayan peşmergeler, gücünü toplayıp Metina'ya doğru kaydırmak için harekete geçmişlerdi ama, oldukça zaman harcamışlardı. Gerillalar artık Metina'nın dibinde sayılırlardı. Batufa'da bulunan Türk tank taburunda da araçlar asfalta girmiş, Metina'ya doğru geliyordu.

Araçlar gittikçe yaklaşıyordu boğaza doğru. Boğaz, ölüm sessizliğindeydi. Biraz ilerideki Asuri köylülerinin sesleri de olmasaydı ölüm sessizliği çekilmez kılacaktı havayı. Gerillalar, asfaltın geçtiği boğazdaki yüksek kayalıkların arkasında sessizce uzanmış boğaza doğru yaklaşan araçları izliyorlardı. Peşmergeler gerillalardan habersiz boğaza yaklaşıyorlardı. Gerillaların boğaza ulaşabileceklerine asla ihtimal vermiyorlardı. Boğazı tutarak gerillayı ovada kıştıracaklarını düşünüyorlardı.

"Arkadaşlar ilk atışı B-7 ile BKC'ler yapacak. Önde gelen tanka ateş edecekler. İlk patlamanın ardından tüm konvoy ateşe tutulacak. Mevzideki tüm arkadaşlar kendi denetimindeki araçlara ateş edecekler. Şehitlerimizin intikamını almadan bunların rahatça geri dönmelerine fırsat vermeyeceğiz." Dedi bölük komutanı.

Herkes daha bir gün öncesine kadar birlikte oldukları ama, artık bir daha göremeyecekleri arkadaşlarını düşünüyordu. Rênas'ın esprili konuşmasını bir daha duyamayacak ve katıla katıla gülemeyeceklerdi. Yaşar güven veriyordu duruşuyla yaşamda tüm arkadaşlarına ama, artık o da yoktu. İhanet mermileri ayırmıştı onları aralarında. Bir daha göremeyeceklerdi onları.

"Dikkatli olun arkadaşlar iyice yakınlaşmadan kimse ateş etmeyecek. Bırakın bomba mesafesine gelsinler." Dedi bölük komutanı.

İlk konvoy bir tank öncülüğünde boğaza girmişti. birinci mevzideki gerillalar bunların geçmesine izin vermişlerdi. Arkadan gelenleri bekliyorlardı. Arkadaki konvoyun da boğaza girmesiyle birlikte kulakları sağır eden bir patlama duyuldu. Önde giden tank isabet almıştı, gerillalar habire tanka ve yakınında bulunan araçlara B-7 ve BKC ile ateş ediyorlardı. tank durmuş ama mesafe kısa ve bulunduğu yerin çevresi dik kayalıklarla yükseldiği için ateş edemiyordu. Etkisiz kılınmıştı tank. Konvoydaki araçların hepsi durmuş ve içinde bulunan pemergelerle askerler inerek mevzilenmeye çalışıyorlardı. Hepsini de gerillaların denetimine girmişlerdi. Bir an neye uğradıklarını şaşırان peşmergeler sağa sola koşarak uygun bir yerde mevzilenmeye ya da gerillaların mermilerinden kendilerini korumaya çalışıyorlardı. Oluşan panikten dolayı bazı araçlarda henüz inememişti bazı peşmergeler. Bir Land Gross aracının benzin deposuna isabet eden B-7 mermisi aracın alev almasına neden olmuştu. Araç içinde bulunan peşmergelerle birlikte infilak etmişti. Diğer araçlar da gerilla kurşunlarından ve B-7 roketlerinden nasibini alıyorlardı.

Bamernê ve Batufa tarafından yeni takviyeler geliyordu peşmergelere. Bamernê'den kalkan kobralar yeniden bombalamak üzere havalanmışlardı. Metina'da bulunan gerillalar da çatışma yerindeki gerillalara takviyeye gelmişlerdi. Boğaza yaklaşan diğer araçlar duruyor ve daha fazla yaklaştırmaya cesaret edemiyorlardı. Uzaktan tank atışları yapılmaya başlanmıştı. Kobralar kayalıkları bombalayamıyorlardı istedikleri gibi. Çünkü kayalıkların dibinde kendi askerleri ve peşmergeleri de bulunuyordu. Rastgele araziye bombaladıktan sonra geri gitmişlerdi.

Gerillalar da verilen talimat üzerine mevzilerinden çıkarak yavaş yavaş Metina'nın doruklarına doğru yürümeye koyulmuşlardı. Daha arkadaşlarının cenazesi soğumadan intikamlarını almışlardı. Tüm yorgunluklarını unutmuşlardı. Bamernê'den havalanan helikopterler, kendi ölü ve yaralılarını almaya gidiyordu.

Gerillaların kurduğu pusuya düşen konvoyun tamamını neredeyse imha olmuştu. Birçok peşmerge ve asker asfaltın kenarında yerde yatıyordu. Bağırınmalar ve yardım için yalvaranların çıkardıkları sesler boğazda yankılanıyordu. Bir kez daha acı, gözyaşı ve ölüm yaşıyordu. Ama bu kez bu savaşı başlatanlar yaşıyordu bu acıyı. Geriye yitik birçok hayat kalmıştı her iki taraftan da.

Çîyayê Spî uzaktan bakıyordu gerillalara.

Gerillalar hüznle dönüp bakıyorlardı Çîyayê Spî'ye.

Operasyon bitmişti.